

**Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.**

της

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΣΕΝΤΟΥΚΑ

A.M. :5003

**Πτυχιακή εργασία που υποβάλλεται προς
μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για την
απόκτηση του πτυχίου**

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ**

ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

2008

Εγκρίθηκε από τον:

Κος ΚΑΜΠΙΣΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

- 3.....**ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ-ΤΥΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ**
- 4-5.....**ΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ**
- 6-7.....**ΚΡΗΤΗ (ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ, ΚΛΙΜΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ)**
- 8-14.....**ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΚΑΘΙΣΤΟΥΝ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ ΣΕ ΕΝΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΙΟ ΔΗΜΟΦΙΛΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥΣ (ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΛΟΣ, Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ, Η ΚΡΗΤΙΚΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ, ΚΡΗΤΙΚΗ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ)**
- 15-24.....**ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ**
- 25-50.....**ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ**
- 51-52.....**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ**
- 53-61.....**ΚΡΗΤΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ**
- 62-65.....**ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ**
- 66.....**ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΙΣ**
- 67-70.....**ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**
- 71.....**ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΗΦΘΟΥΝ**
- 72-79.....**ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ**
- 80.....**ΕΠΙΛΟΓΟΣ**
- 81.....**ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**

ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Πολλές είναι οι προσπάθειες που έχουν γίνει για να δοθεί ένας επακριβής ορισμός του Τουρισμού. Από τα κύρια χαρακτηριστικά του, πέντε μπορούν να εξακριβωθούν εννοιολογικά και συγκεκριμένα τα εξής:

- Ο τουρισμός είναι αποτέλεσμα μεμονωμένης ή ομαδικής μετακίνησης ανθρώπων σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς και η διαμονή τους σε αυτούς επί τουλάχιστον ένα 24ωρο με σκοπό την ικανοποίηση των τουριστικών τους αναγκών.
- Οι διάφορες μορφές του τουρισμού περιλαμβάνουν απαραίτητα δύο βασικά στοιχεία: Το ταξίδι στον τουριστικό προορισμό και τη διαμονή σε αυτόν, συμπεριλαμβανομένου της διατροφής.
- Το ταξίδι και η διαμονή λαμβάνουν χώρα εκτός του τόπου της μόνιμης διαμονής των ανθρώπων που αποφασίζουν να μετακινηθούν για τουριστικούς λόγους.
- Η μετακίνηση ανθρώπων σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς είναι προσωρινού και βραχυχρόνιου χαρακτήρα, που σημαίνει ότι πρόθεσή τους είναι να επιστρέψουν στον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους μέσα σε λίγες, μέρες βδομάδες ή μήνες.
- Οι άνθρωποι επισκέπτονται τουριστικούς προορισμούς για τουριστικούς λόγους, δηλαδή για λόγους άλλους από εκείνους της μόνιμης διαμονής τους ή της επαγγελματικής απασχόλησής τους

ΤΥΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Σύμφωνα με τον αριθμό των ατόμων που ταξιδεύουν διακρίνουμε τον τουρισμό σε:

Ατομικό, μικρό-ομαδικό τουρισμό και ομαδικό τουρισμό.

Σύμφωνα με τον εξυπηρετούμενο από το ταξίδι σκοπό τον διακρίνουμε σε:

Ψυχικής τέρψης, πολιτιστικό τουρισμό, θεραπευτικό τουρισμό, αθλητικό τουρισμό, επαγγελματικό τουρισμό

Σύμφωνα με τα χρησιμοποιούμενα μεταφορικά μέσα σε:

Τουρισμό εδάφους, τουρισμό ποταμών και θαλάσσης και αεροπορικό τουρισμό.

Σύμφωνα με την γεωγραφική τοποθεσία του τουριστικού προορισμού σε:

Εθνικό ή εσωτερικό τουρισμό, περιφερειακό τουρισμό και διεθνή τουρισμό.

Συμφωνά με την ηλικία

Σύμφωνα με το φύλο

Σύμφωνα με το κόστος του ταξιδιού

Ανάλογα με το φορέα που καλύπτει το κόστος του ταξιδιού.

Ιδιωτικός τουρισμός, κοινωνικός τουρισμός, τουρισμός κινήτρων (ο οποίος αφορά σε τουριστικά ταξίδια τα οποία προσφέρουν μεγάλες επιχειρήσεις στο προσωπικό τους σαν κίνητρο)

Ανάλογα με το χρόνο κατανάλωσης του τουριστικού προϊόντος:

Καλοκαιρινός και χειμερινός τουρισμός

Και τέλος ανάλογα με την οικογενειακή κατάσταση των τουριστών:

Οικογενειακός τουρισμός, τουρισμός ζευγαριών και τουρισμός για μόνους.

ΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Πλεονεκτήματα του Ελληνικού τουρισμού:

- **Ο ελληνικός τουρισμός αποτελεί σημαντικό παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης.**
Αυξάνει την μετατροπή αγροτικών περιοχών σε αστικές. Δημιουργεί τις αιτίες για βελτίωση της γενικής υποδομής της χώρας και ταυτόχρονα αυξάνει την οικοδομική δραστηριότητα για το χτίσιμο ξενοδοχείων , καταστημάτων κ.λ.π.
- **Εξασφαλίζει στο κράτος την εισαγωγή συναλλάγματος:**
Κάτι που είναι απαραίτητο για την μείωση του ελλείμματος στον προϋπολογισμό, με ευνοϊκό αποτέλεσμα για την εθνική οικονομία.
- Ευνοεί τη χρήση και τη διαφύλαξη των ιστορικών ή παραδοσιακών μεθόδων στην κατασκευή και τη διακόσμηση των κτιρίων και στη συντήρηση των ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και περιοχών.
- Βοηθάει στην καλλιέργεια της κατανόησης και της εκτίμησης του τοπικού πολιτισμού και της λαογραφίας και στην συντήρηση των τοπικών παραδόσεων.
- Προωθεί την ειρήνη και ενισχύει και αναζωογονεί τις κοινότητες.

Τα προβλήματα του Ελληνικού τουρισμού:

- **Πολιτισμική αλλοτρίωση**

Συχνά ο τουρισμός παράγει εμπειρίες πολιτισμικής αποξένωσης. Οι επιπτώσεις του στην τοπική κουλτούρα και τον τρόπο ζωής μπορούν να είναι ταυτόχρονα θετικές και αρνητικές. Ο εξατομικευμένος τουρίστας που επισκέπτεται μια άλλη χώρα, παρασυρμένος από την επιθυμία του να τη γνωρίσει, ίσως δεν αναλογίζεται πόσο η δική του συμπεριφορά, ο τρόπος ενδυμασίας και οι συνήθειες του φαντάζουν ξένες για το πολιτισμικό πλαίσιο της χώρας υποδοχής. Έχοντας προπληρώσει ένα σεβαστό αντίτιμο για τις διακοπές του, θεωρεί ότι του επιτρέπεται να υπερβαίνει τα πολιτισμικά όρια και να αναιρεί / προσβάλλει του άτυπους κώδικες που έχουν τεθεί από τις κοινωνίες. Από αυτόν τον σιωπηρό ανταγωνισμό διαφορετικών κωδίκων συμπεριφοράς πηγάζουν αρκετά πολιτισμικά και κοινωνικά προβλήματα. Από την άλλη πλευρά, χωρίς τον τουρισμό, ένα μεγάλο κομμάτι από το παγκόσμιο πολιτισμικό απόθεμα (μνημεία, παραδόσεις, τρόποι ζωής, κ.ά.) θα είχε χαθεί για πάντα.

- **Έλλειψη κατάλληλα εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού, τόσο σε αριθμό όσο και σύνθεση.**

Αναμφισβήτητα, ο τουρισμός δημιουργεί απασχόληση. Ο τουριστικός κλάδος απασχολεί 200 εκατομμύρια άτομα παγκοσμίως. Στις αναπτυσσόμενες χώρες η τουριστική βιομηχανία ενδιαφέρεται κυρίως για ανειδίκευτη εργασία. Για τον

ανειδίκευτο εργατή είναι πιο εύκολο να προσληφθεί με μικρό μισθό στον τουριστικό τομέα παρά σε άλλους τομείς. Κάπως έτσι, ο τοπικός πληθυσμός εκλαμβάνει τον τουρισμό σαν ένα επιπλέον κίνητρο για να εγκαταλείψει παραδοσιακές, προϋπάρχουσες ή εν δυνάμει ασχολίες και επαγγέλματα.

- **Ελλείψεις σε κοινωνικές υποδομές, εξοπλισμό και συναφείς υπηρεσίες.**

Το τουριστικό προϊόν είναι εξαιρετικά σύνθετο. Αποτελείται από τις γενικότερες υποδομές (αεροδρόμια, λιμάνια, οδικό δίκτυο κ.λπ.) των οποίων η κατάσταση υστερεί κατά πολύ από την αντίστοιχη των χωρών προέλευσης των τουριστών μας. Αποτελείται από τις ειδικές τουριστικές υποδομές (μαρίνες, συνεδριακά κέντρα, γκολφ, θαλασσοθεραπεία κ.λπ.) όπου και εδώ, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, υστερούμε έναντι των ανταγωνιστών μας, ποσοτικά και ποιοτικά.

- **Αδυναμίες οργάνωσης και λειτουργίας επιμέρους τουριστικών κλάδων που οδηγούν σε χαμηλής ποιότητας τουριστικό προϊόν**

Π.χ. Έλλειψη οργανωμένων υποδομών φιλοξενίας σε εισόδους αρχαιολογικών χώρων και μουσείων. Λειτουργούν καντίνες ή μικρό-καταστήματα πώλησης αναμνηστικών αντικειμένων, στεγαζόμενα σε πρόχειρες κατασκευές από λαμαρίνα ή παλαιά τροχόσπιτα, προκαλώντας μια δυσάρεστη αντίθεση στην εικόνα των χώρων που επισκέπτονται οι τουρίστες. Επίσης η περιφερειακή ανάπτυξη συνδέεται άμεσα με την προσβασιμότητα και τις συγκοινωνιακές υποδομές και υπηρεσίες και η χώρα μας παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις από περιοχή σε περιοχή.

- **Περιορισμένη διεύρυνση τουριστικού προϊόντος σε νέες κατηγορίες και νέες αγορές και χαμηλή ανταγωνιστικότητα.**
- **Εξάρτηση από μεγάλα πρακτορεία διεθνούς τουρισμού.**
- **Χαμηλή ημερήσια δαπάνη και μικρή διάρκεια παραμονής εισερχόμενου τουρισμού.**

Παρατηρείται το φαινόμενο της ολιγοήμερης παραμονής των τουριστών στην χώρα μας και αυτό σε συνδυασμό με κάποια πακέτα τουρισμού που έχουν δημιουργηθεί (γνωστά ως all inclusive) έχει ως αποτέλεσμα πολλές φορές τα έσοδα που μένουν στις τουριστικές μας περιοχές να είναι πολύ λιγότερα από αυτά που θα είχαμε πριν μερικά χρόνια.

- **Άνιση ανάπτυξη μεταξύ περιφερειών της χώρας**

Ένας άλλος παράγοντας που επηρεάζει τις επιπτώσεις, είναι η τοπική και χρονική υπερσυγκέντρωση ανθρώπων και δραστηριοτήτων, ξεπερνά δηλαδή τα «όρια αντοχής» του ίδιου του συστήματος, την ικανότητά του να απορροφά τις προκαλούμενες αλλαγές χωρίς ταυτόχρονα να αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα ισορροπίας. Τα όρια αυτά εκφράζονται με την φέρουσα ικανότητα του συστήματος που δηλώνει «το μέγιστο αριθμό ανθρώπων που μπορούν να χρησιμοποιήσουν μια περιοχή χωρίς να προκαλέσουν αλλαγές στο κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον».

ΚΡΗΤΗ

Η Κρήτη είναι το μεγαλύτερο νησί της Ελλάδας και το 5ο μεγαλύτερο στη Μεσόγειο. Πρωτεύουσα καθώς και μεγαλύτερη πόλη της είναι το Ηράκλειο. Οι γεωγραφικές συντεταγμένες της είναι περίπου 35° Β 24° Α. Βρίσκεται νότια από το Αιγαίο πέλαγος, βόρεια από το Λιβυκό. Είναι τμήμα της περιφερειακής διοίκησης της Ελλάδας. Χωρίζεται στους νομούς Ηρακλείου, Χανίων, Λασιθίου και Ρεθύμνου.

Στην Κρήτη άκμασε ο Μινωικός πολιτισμός (περίπου 3000-1400 π.Χ.), ένας από τους πρώτους πολιτισμούς στην Ευρώπη.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Η Κρήτη είναι το μεγαλύτερο νησί στην Ελλάδα και το δεύτερο μεγαλύτερο (μετά από την Κύπρο) της ανατολικής Μεσογείου. Βρίσκεται στο νότιο άκρο του Αιγαίου πελάγους και καλύπτει μια περιοχή 8.336 km². Ο πληθυσμός της είναι 601.131 άνθρωποι (απογραφή 2001). Το νησί έχει μήκος 260 χλμ και ποικίλλει στο πλάτος από 60 χλμ (που μετριούνται από το ακρωτήριο Δίον στο ακρωτήριο Λίθινο), σε μόνο 12 χλμ στον ισθμό της Ιεράπετρας στην ανατολική Κρήτη. Η ακτογραμμή της παρουσιάζει βαθύ γεωγραφικό διαμελισμό, δίνοντας στην Κρήτη πάνω από 1.000 χλμ ακτών. Η Κρήτη βρίσκεται περίπου 160 χλμ νότια της ελληνικής ηπειρωτικής χώρας. Το νησί είναι εξαιρετικά ορεινό και καθορίζεται από μια υψηλή σειρά βουνών που το διασχίζει την από τη δύση ως την ανατολή, διαμορφωμένη από τρεις διαφορετικές ομάδες βουνών. Αυτές είναι:

τα Λευκά Όρη (2.452 μ).

η οροσειρά Ίδη (Ψηλορείτης (2.456 μ).

το όρος Δίκτη (2.148 μ).

Αυτά τα βουνά χαρίζουν στην Κρήτη εύφορα οροπέδια όπως το οροπέδιο Λασιθίου, ο Ομαλός και η Νίδα, σπήλαια όπως το Δικταίο και το Ιδαίο άντρο και φαράγγια όπως το διάσημο φαράγγι της Σαμαριάς, το φαράγγι Ίμπρου, το Κουρταλιώτικο φαράγγι, το Φαράγγι των Νεκρών στη Κάτω Ζάκρο Λασιθίου κ.τ.λ.

ΚΛΙΜΑ

Η Κρήτη ανήκει στη Μεσογειακή κλιματολογική ζώνη που δίνει τον κύριο χαρακτήρα στο κλίμα της. Το κλίμα στην Κρήτη χαρακτηρίζεται εύκρατο. Η ατμόσφαιρα μπορεί να είναι αρκετά υγρή, ανάλογα με την εγγύτητα στη θάλασσα. Ο χειμώνας είναι αρκετά ήπιος και υγρός με αρκετές βροχοπτώσεις - περισσότερες στα δυτικά τμήματα της Κρήτης. Η χιονόπτωση είναι σπάνια στις πεδινές εκτάσεις, αλλά αρκετά συχνή στις ορεινές περιοχές. Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, οι μέσες θερμοκρασίες είναι 25 με 30 βαθμοί (Κελσίου), οπωσδήποτε χαμηλότερες από αυτές

της ηπειρωτικής Ελλάδας. Στη νότια ακτή, συμπεριλαμβανομένης της πεδιάδας της Μεσσαράς και των Αστερούσιων ορέων, απολαμβάνουν σε σχέση με την υπόλοιπη μεγαλόνησο περισσότερες ηλιόλουστες ημέρες και πιο υψηλές θερμοκρασίες κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η οικονομία της Κρήτης, η οποία βασιζόταν κυρίως στη γεωργία, άρχισε να αλλάζει ορατά κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '70. Ενώ υπάρχει ακόμα μια έμφαση στην γεωργία και την κτηνοτροφία, λόγω του κλίματος και της έκτασης του νησιού, υπάρχει μια πτώση στις κατασκευές και μια μεγάλη αύξηση στην παροχή υπηρεσιών (κυρίως σχετική με τον τουρισμό). Και οι τρεις τομείς της κρητικής οικονομίας (γεωργία, επεξεργασία-συσκευασία, υπηρεσίες), συνδέονται άμεσα και είναι αλληλοεξαρτώμενοι. Η Κρήτη έχει ένα μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα που είναι κοντά στο 100% του ελληνικού μέσου όρου και η ανεργία κυμαίνεται περίπου στο 4%. Το νησί έχει τρεις σημαντικούς αερολιμένες, τον αερολιμένα Νίκος Καζαντζάκης στο Ηράκλειο, τον αερολιμένα Δασκαλογιάννης στα Χανιά και ένα νέο αερολιμένα στη Σητεία.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η Κρήτη είναι ένας από τους δημοφιλέστερους προορισμούς διακοπών στην Ελλάδα. 15% όλων των αφίξεων στην Ελλάδα έρχονται μέσω της πόλης του Ηρακλείου (λιμένες και αερολιμένες), ενώ οι ναυλωμένες πτήσεις στο Ηράκλειο το 2006 ήταν 20% του συνόλου των πτήσεων ναύλωσης στην Ελλάδα. Στο σύνολο, περισσότερα από δύο εκατομμύρια τουρίστες επισκέφθηκαν την Κρήτη το 2006. Αυτή η αύξηση στον τουρισμό απεικονίζεται στον αριθμό κλινών των ξενοδοχείων, ο οποίος αυξήθηκε στην Κρήτη κατά 53% από το 1986 ως το 1991 ενώ στο υπόλοιπο της Ελλάδας η αύξηση ήταν 25%. Σήμερα η υποδομή τουρισμού στην Κρήτη ικανοποιεί όλες τις προτιμήσεις. Υπάρχει στέγαση κάθε πιθανής κατηγορίας, από μεγάλα ξενοδοχεία πολυτέλειας με όλες τις εγκαταστάσεις (πισίνες εγκαταστάσεις αθλητισμού και αναψυχής κ.λπ.), μικρότερα ιδιόκτητα οικογένεια διαμερίσματα, μέχρι εγκαταστάσεις κατασκήνωσης. Οι επισκέπτες μπορούν να φθάσουν στο νησί μέσω δύο διεθνών αερολιμένων σε Ηράκλειο και Χανιά, μέσω του μικρότερου Αερολιμένα στη Σητεία, ή με τη πλοίο στους λιμένες Ηρακλείου, Χανίων, Ρεθύμνου Αγίου Νικολάου, Σητείας και Καστέλι Κισσάμου.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΚΑΘΙΣΤΟΥΝ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ ΣΕ ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΙΟ ΔΗΜΟΦΙΛΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥΣ.

ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΛΛΟΣ

ΦΑΡΑΓΓΙΑ:

Αν ο Νομός Χανίων έπρεπε να πάρει έναν χαρακτηρισμό , ίσως να τον αποκαλούσαμε ο Νομός των Φαραγγιών καθώς δεκάδες φαράγγια σχίζουν τα ορεινά του νομού. Αναμφισβήτητα το κορυφαίο και διασημότερο όλων είναι το φαράγγι της Σαμαριάς ή Φάραγγας με μήκος 16 χμ. και πλάτος από 3,5 έως 150 μ. και με κάθετα τοιχώματα που φτάνουν σε πολλά σημεία σε ύψος 500 μ. Για να το διασχίσει κανείς χρειάζεται γύρω στις 5 με 6 ώρες και το πέραςμα επιτρέπεται από τον Μάιο μέχρι τον Οκτώβριο.

Είναι εθνικός δρυμός και μέσα θα βρει κανείς σπάνια είδη κρητικής χλωρίδας από τα κυπαρίσσια και πεύκα, μέχρι δίκταμο και αγριολούλουδα, ενώ αποτελεί και το φυσικό περιβάλλον του κρητικού αγριμιού. Εντυπωσιακά είναι και τα πτυχωμένα και τεκτονισμένα πετρώματα των Πλακωδών Ασβεστόλιθων που ξεχωρίζουν στις πλαγίες του.

Το φαράγγι της Αγίας Ειρήνης στο Σέλινο έχει μήκος 7,5 χλμ., στα στενότερα σημεία του φτάνει τα 10 μ. ενώ το ύψος των κάθετων τοιχωμάτων του είναι 500 μ. Κύριο χαρακτηριστικό του η πλούσια βλάστηση.

Το φαράγγι της Ίμβρου στα Σφακιά, είναι ένα από τα πιο επιβλητικά, στενά και βαθιά φαράγγια της Κρήτης. Έχει μήκος 7 χλμ., πλάτος σε μερικά μέρη 2 μ. και

ύψος κάθετων τοιχωμάτων 300 μ. Οι πλευρές του σε ορισμένα σημεία σε ύψος 30-40 μ. συγκλίνουν και αφήνουν στενό άνοιγμα 2-3 μ. δίνοντας την εντύπωση ότι πρόκειται για σήραγγα. Το Τοπολιανό φαράγγι είναι μεγαλόπρεπο και άγριο, ξεχωριστό για την καταπληκτική ηχώ του. Έχει μήκος 1500 μ. με κατακόρυφα τοιχώματα που φτάνουν τα 300 μ. και φιλοξενούν πολλές σπηλαιώδεις κοιλότητες, ενώ το πλάτος του κυμαίνεται από 5-50 μ. Υπάρχουν και πολλά άλλα, όχι τόσο γνωστά αλλά εξίσου όμορφα και άγρια, φαράγγια όπως της Τρυπητής, του Κλάδου και του Ελυγιά, γύρω από την Σαμαριά, της Αράδενας, του Κατρέ, των Ασφένδου, του Αγ. Νεκταρίου και του Καλλικράτη στα Σφακιά, του Θερίσου κοντά στα Χανιά –το μόνο που περνιέται με αυτοκίνητο– της Ρόκκας και της Πολυρρήνιας στην Κίσαμο, των Μποριανών στα Καράνου και του δικτάμου στα Κεραμειά, το μοναδικό με κατεύθυνση από δύση προς ανατολή.

ΣΠΗΛΑΙΑ:

Κι αν ίσως τα φαράγγια δεν φαίνονται αρκετά για να δώσουν ένα χαρακτηρισμό, τότε ο Νομός Χανίων ίσως πρέπει να ονομαστεί ο Νομός των σπηλαίων αφού έχει περισσότερα από 1500 χερσαία και θαλάσσια σπήλαια. Μερικά από τα σημαντικότερα είναι: Το υποθαλάσσιες εισόδου και μερικώς ερευνημένο μέχρι σήμερα Σπήλαιο των Ελεφάντων κοντά στην Πλάκα Αποκορώνου. Πέρα από τους εντυπωσιακούς λευκούς και κόκκινους σταλαχτίτες του, έγινε παγκοσμίως γνωστό για τα ως τώρα 4 δείγματα του μοναδικού ελέφαντα (*Elephas Chaniensis*) και πολλών νάνων ελαφιών, που έζησαν πριν από δεκάδες χιλιάδες χρόνια. Το σπήλαιο των Σφακίων, κοντά στο χωριό Ασφέντου, παρουσιάζει μεγάλο ιστορικό ενδιαφέρον καθώς κρύβει στα σπλάχνα του εγχάρακτες βραχογραφίες αρχαίων χρόνων. Το σπηλαιοβάραθρο «Τζανή» στον Ομαλό μήκους 2.500 μ. Το συγκρότημα βεράθρων στα Λευκά Όρη, με σπουδαιότερο το βεράθρο Γουργούθακας, κατακόρυφου βάθους 1208 μ., το μεγαλύτερο των Βαλκανίων με πηγές, καταρράκτες και ποτάμια στο εσωτερικό του. Το σπήλαιο της Αρκούδας ή της Παναγίας Αρκουδιώτισσας, σε μικρή απόσταση από τη μονή Γουβερνέτου στο Ακρωτήρι, με τον σταλαγμίτη που μοιάζει με αρκούδα, την δεξαμενή με το «αγίασμα», προϊόν σταγονορροής, και την μικρή εκκλησία αφιερωμένη στην Υπαπαντή. Του Αγίου Ιωάννη του Ερημίτη στο Καθολικό της Μονής Γουβερνέτου.

Της Αγίας Σοφίας στα Τοπόλια, με την ομώνυμη εκκλησία, ένα μεγαλόπρεπο σπήλαιο με ύψος θόλου 20 μ και διάμετρο 70 που καλύπτεται στη μεγαλύτερη επιφάνειά του από σταλαγμίτες. Του Αγίου Ιωάννου Ερημίτη στη Σπηλιά Κισάμου, με την ομώνυμη εκκλησία, πολύ μεγάλων διαστάσεων και τον θαυματουργό σταλακτίτη και σταλαγμίτη.

ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΟΜΟΡΦΙΑ:

Οι καρστικές όμως μορφές αποτελούν την μία όψη του νομίσματος. Ο Νομός Χανίων, εξωστρεφής προς την θάλασσα, έχει να προσφέρει στα 350 χλμ. των ακτών του αμέτρητες παραλίες: ερημικές και παρθένες ακτές ή οργανωμένες κοσμοπολίτικες πλάζ. Οι παραλίες της Νέας Χώρας (η μόνη οργανωμένη παραλία της πόλης των Χανίων), της Χρυσής Ακτής των Αγ. Αποστόλων, της Αγ. Μαρίας, του Πλατανιά, του Γερανιού, του Μάλεμε, του Κολυμβαρίου, της Κισάμου, της Παλαιόχωρας, του Φραγκοκάστελου, των Καλυβών, της Αλμυρίδας, της Γεωργιούπολης και του Καβρού είναι

οργανωμένες και ικανές να προσφέρουν στους επισκέπτες τους μια ευρεία γκάμα υπηρεσιών, ευκολιών και ανέσεων.

Λιγότερο κόσμος και περισσότερο παρθένες ακτές, με καθαρές αμμουδιές και γαλαζοπράσινα νερά μπορεί να βρει ο φυσιολάτρης επισκέπτης αν απομακρυνθεί λίγο από τα τουριστικά κέντρα: στη Φαλάσαρνα, παραλία μήκους 3 χλμ., με ψιλή άμμο, που το 2002 ψηφίστηκε η καλύτερη παραλία της Ευρώπης και η οποία συνδυάζεται με μια μικρή πεζοπορία για την επίσκεψη του αρχαίου λιμανιού.

Στο Ελαφονήσι, μικρό χαμηλό νησί (υψομ. 20 μ.) που συνδέεται με την ακτή με αβαθή υφαλισμό βάθους 0,60-0,90 μ και μήκους περίπου 800 μ., το λεγόμενο Πέρασμα.

Εκεί στέκεται και ο κοινός τάφος του πληρώματος του Αυστριακού πλοίου Imperatrice που ναυάγησε το 1907. Στο γειτονικό Κεδρόδασος, όπου θα απολαύσει τον συνδυασμό αμμώδους παραλίας και καταπράσινου δάσους από κέδρους. Στη Σούγια, με την υπέροχη βοτσαλωτή παραλία, τις παράκτιες σπηλιές και τα κρυστάλλινα νερά.

Στο Μπάλο, με την εξωτική λιμνοθάλασσα, την ψιλή λευκή άμμο, τα αβαθή καταπράσινα νερά και το Τηγάνι, το μικρό νησάκι-ακρωτήριο.

Το μάνιο εκεί μπορεί να συνδυαστεί με επίσκεψη στο βενετσιάνικο φρούριο του νησιού Ήμερη Γραμβούσα. Στη μικρή βοτσαλωτή παραλία στις Μένιες, δίπλα στον αρχαιολογικό χώρο, με άπλετη ερημική περιοχή για πεζοπορία.

Τέλος ιδιόμορφη και μοναδικού κάλλους περιοχή του Νομού θεωρούνται οι Μαδάρες, αλλιώς οι άγονες και γυμνές βουνοκορφές των Λευκών Ορέων, πάνω από τα 2000 μ. υψόμετρο, που αποτελούν την απόλυτη πρόκληση για τον περιπατητή και τον ορειβάτη. Σεληνιακά τοπία, με ελάχιστη, χαμηλή, θαμνώδη βλάστηση, αρκετά αγριολούλουδα και θέα που κόβει την ανάσα. Εξίσου μοναδική για όλο το νησί είναι η λίμνη του Κουρνά, δίπλα στο ομώνυμο χωριό, κοντά στα όρια με το νομό Ρεθύμνης, σε υψόμετρο 20 μ. πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας κα με περιφέρεια 3,5 χλμ. και μέγιστο βάθος 23 μέτρα. Λυγαριές και μυρσίνες στεφανώνουν την λίμνη και τα απόκρημα βουνά που την περιβάλλουν καθρεπτίζονται στα ήρεμα νερά της δημιουργώντας μια εικόνα μαγική, που αυξάνει και την αίσθηση του βάθους της. Σ' αυτό το φαινόμενο οφείλεται και η δημιουργία του θρύλου που την θέλει «άπατη».

Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Μολονότι τα Χανιά και τα άλλα μεγάλα οικιστικά κέντρα του Νομού ακολουθούν αναγκαστικά τους ρυθμούς μιας σύγχρονης τεχνοκρατικής και κοσμοπολίτικης ζωής, εντούτοις διατηρούν έντονα τα στοιχεία εκείνα που συνθέτουν την πολιτιστική φυσιογνωμία της λαϊκής κρητικής παράδοσης. Οι γιορτές και τα πανηγύρια, οι καθημερινές μικρές ασχολίες και η πλούσια καλλιτεχνική παραγωγή σε παραδοσιακούς τομείς δημιουργίας είναι οι σύνδεσμοι του σύγχρονου κρητικού με το παρελθόν και την παράδοσή του.

ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ:

Όλοι σχεδόν οι κάτοικοι της Κρήτης, κυρίως όμως αυτοί που ζουν σε κωμοπόλεις και χωριά της ενδοχώρας, διατηρούν τα παραδοσιακά ήθη και έθιμα. Στην ύπαιθρο του Νομού Χανίων και κυρίως στα ημιορεινά και ορεινά χωριά, θα συναντήσει κανείς ακόμη και σήμερα πολλούς ηλικιωμένους κρητικούς ντυμένους με την παραδοσιακή στολή (στιβάνια, γκιλόττες, μαύρο πουκάμισο και το κροσσωτό κεφαλομάντηλο). Αντίθετα οι γυναίκες δεν φορούν πλέον παραδοσιακά ρούχα, οι γηραιότερες όμως εξακολουθούν να είναι ντυμένες στα μαύρα και να καλύπτουν το κεφάλι τους με το τσεμπέρι. Εδώ διατηρούνται ακόμη, περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο μέρος της Ελλάδας οι στενοί οικογενειακοί και συγγενικοί δεσμοί, πατροπαράδοτα έθιμα, μουσική και τραγούδια.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ:

Το βιολί, η λύρα και το λαούτο παραμένουν τα χαρακτηριστικά μουσικά όργανα, οι κρητικοί χοροί με προεξέχοντα τον τοπικό Χανιώτικο Συρτό (παίχτηκε και χορεύτηκε για πρώτη φορά στις Λουσακιές της Κισάμου) εξακολουθούν να χορεύονται σε κάθε ευκαιρία και οι μαντινάδες και τα ριζίτικα τραγούδια αντηχούν σε κάθε γλέντι.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

Επαγγέλματα που αλλού έχουν χαθεί, στην Κρήτη ακόμη αντιστέκονται. Θα δει κανείς το γεωργό να χρησιμοποιεί τις ίδιες μεθόδους καλλιέργειας με τον περασμένο αιώνα, τον κτηνοτρόφο να πήζει τα τυροκομικά του με τα ίδια απλά – αλλά αποτελεσματικά– σύνεργα, θα βρει τον αμαζά στο λιμάνι των Χανίων, τον στιβανά, το γανωτή. Τα λαογραφικά μουσεία, όπως του Γαβαλοχωρίου και των Λουσακιών καθώς και οι κατά τόπους συλλογές έχουν συγκεντρώσει και διασώσει έναν μεγάλο αριθμό αντικειμένων καθημερινού αγροτοκτηνοτροφικού

και αστικού βίου μιας εποχής που έχει παρέλθει. Οι πολιτιστικοί σύλλογοι και οι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί γυναικών πολλών δήμων και χωριών αναβιώνουν καθημερινά έθιμα που έχουν να κάνουν είτε με την παραδοσιακή κρητική κουζίνα είτε με την τέχνη του εργόχειρου, όπως η πλεκτοκεντητική, η υφαντική, το κοπανέλι κ.α. Η αγγειοπλαστική και η ξυλογλυπτική ανθούν, όπως ανθεί και η μαχαιροποιία, με κύριο πόλο τα «μαχαιράδικα» στην οδό Καραολή και την Σήφακα στο λιμάνι των Χανίων, ενώ μεγάλη πνοή στην παραδοσιακή καλλιτεχνική δημιουργία έχει δώσει η ίδρυση του Καλλιτεχνικού Χωριού «Βερέκυνθος» στο Βιοτεχνικό Πάρκο στη Σούδα, όπου στεγάζονται 45 μονάδες χειροτεχνών και καλλιτεχνών. Μια μάχη δίνεται ακόμη στα Χανιά, να κρατηθεί ζωντανή η πατρογονική παράδοση και να προσαρμοστεί στα δεδομένα της νέας εποχής χωρίς να φθαρεί και να εξαφανιστεί. Ο δρόμος είναι δύσκολος και μακρύς, όμως η δύναμη και η εμμονή των Κρητικών φαίνεται να ξεπερνά τα εμπόδια.

Η ΚΡΗΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Μια από τις μεγαλύτερες προσφορές της Κρήτης στην ανθρωπότητα είναι η Κρητική διατροφή, το σημαντικότερο κομμάτι της Μεσογειακής διαίτας. Η μακροβιότητα των Κρητικών και το χαμηλότερο ποσοστό θνησιμότητας οφείλεται κατά κύριο λόγο στη διατροφή τους, η ρίζες της οποίας χάνονται στα βάθη των αιώνων. Οι Κρητικοί τρώνε ό,τι τους παρέχει η γη τους: φρούτα, λαχανικά, χόρτα, κηπευτικά, όσπρια, γαλακτοκομικά και ψωμί.

Το φαγητό τους αρωματίζεται με θαυμάσια αρωματικά βότανα, γλυκαίνει με μέλι ή πετιμέζι, και συνοδεύεται με εξαιρετικό ντόπιο κρασί. Το κρέας δεν αποτελεί σημαντικό κομμάτι της καθημερινής τους διαίτας. Οι συνδυασμοί του κρητικού διατροφικού προτύπου παρέχουν την ιδανική ισορροπία φυσικών προϊόντων, που προσφέρουν εκείνο ακριβώς που χρειάζεται ο άνθρωπος για να παραμένει υγιής. Σήμερα σε ολόκληρη την Κρήτη και στο Νομό Χανίων, οι Κρητικοί καταβάλλουν προσπάθεια να διατηρήσουν τις προαιώνιες διατροφικές τους συνήθειες και να τις κληροδοτήσουν στο σύγχρονο κόσμο.

Στα πεδινά και τα παράλια του Νομού αυξάνονται με γοργούς ρυθμούς οι βιοκαλλιέργειες στην γεωργία, προσφέροντας άριστης ποιότητας λαχανικά, φρούτα, λάδι, κρασί σταφίδα και σιτηρά. Το λάδι αποτελεί τη ραχοκοκαλιά της διατροφής, με ποιότητα εξαιρετική και παρθένα, προϊόν απλής σύνθλιψης της ελιάς, χωρίς εκχυλίσματα και βελτιωτικά πρόσθετα, ευεργετικό για την καρδιά και την καλή λειτουργία πολλών οργάνων. Το κρασί, απαραίτητο συνοδευτικό του γεύματος και στοιχείο συντροφικότητας, προέρχεται από τοπικές ποικιλίες

εναρμονισμένες πλήρως με τις κλιματολογικές συνθήκες του νησιού, με ισχυρές αντιοξειδωτικές ουσίες. Η καλλιέργειά του πηγαίνει πίσω τουλάχιστον 4000 χρόνια. Φημισμένο είναι το λάδι του Αποκόρωνα, της Κισάμου και του ορεινού Σελίνου και εκλεκτότερα τα κρασιά της Κισάμου. Εξαιρετικής ποιότητας εσπεριδοειδή παράγονται στον Αποκόρωνα και την Κυδωνία, κάστανα στην Κίσαμο, φυστίκια στον κάμπο της Γεωργιούπολης. Ο ημιορεινός και ορεινός Νομός Χανίων έχει να προσφέρει τα δικά του ξεχωριστά προϊόντα. Τα αρωματικά φυτά και βότανα αποτελούν ακόμη μια σπουδαία παράδοση, με πολλές θεραπευτικές ιδιότητες και χρήση στην πρακτική ιατρική, στον αρωματισμό των φαγητών ή ως αφεψήματα.

Παρά τη χαμηλή κατανάλωση σε γάλα οι Κρητικοί καταναλώνουν μεγάλες ποσότητες τυριού, γραβιέρας, κεφαλογραβιέρας, κεφαλοτυριού, ανθότυρου, μυζήθρας και στάκας, σημαντικές πηγές ασβεστίου και πρωτεϊνών υψηλής βιολογικής αξίας, από αιγοπρόβατα ελευθέρως βοσκής που τρέφονται σχεδόν αποκλειστικά με άγρια χόρτα και κρητικά βότανα. Η μελισσοκομία, τέλος, βασίζεται στην σίτιση της μέλισσας σε περιοχές με ενδημική βλάστηση και αρωματικά φυτά, ενώ η επεξεργασία του μελιού γίνεται με τρόπο φυσικό χωρίς υψηλές θερμοκρασίες που καταστρέφουν τις βιταμίνες του. Γνωστά για την κτηνοτροφία τους είναι το ορεινό Σέλινο και τα Σφακιά, ενώ τα τελευταία παράγουν και άριστης ποιότητας μέλι.

Όλοι αφήνονται κατά την επίσκεψή τους στα Χανιά στην απόλαυση των κρητικών γεύσεων, και δοκιμάζουν τις ανεξάντλητες ποικιλίες της κρητικής «αμβροσίας»: το ντάκο, τους μπουμπουριστούς χοχλιούς, τη στάκα, τις μυζήθρες, τη γραβιέρα, τα καλιτσούνια, την αχινোসαλάτα, την κακκαβιά, το ντόπιο ρίφι (κατσίκι) και το κουνέλι. Καθώς και με το «νέκταρ» που χαρίζουν τα κρητικά αμπέλια και βοηθάνε την πέψη τους με μια παγωμένη τσικουδιά (ρακή) και λίγο ζεστόν «έρωντα». Άλλωστε ακόμα και ο πατέρας των θεών, ο Δίας, ανατράφηκε στο βουνό της Ίδης με «νέκταρ και αμβροσία» από την Κρητική Γη.

Η ΚΡΗΤΙΚΗ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ

Στην ψυχή του κρητικού κυριαρχούν ακόμη δύο στοιχεία: το φιλότιμο και η τιμή, ενώ στην ιεραρχία των ηθικών αξιών περίοπτη θέση κατέχει, μετά την οικογένεια, η φιλία. Η κρητική ψυχή φτάνει συχνά στην υπερβολή: στην ανδρεία και την ορμή για λευτεριά, στο κουράγιο και τη δύναμη, στην αγάπη για την πατρίδα και τη φύση, στο καλωσόρισμα και την περιποίηση του ξένου. Όλοι δέχονται την ζεστή κρητική φιλοξενία, είτε αυτή είναι μια ρακή «στο πόδι», είτε ένα κρασί με «ένα ψιγάλι αίγα», είτε ένα πλουσιοπάροχο γεύμα σε ένα φτωχικό και ταπεινό σπιτικό. Οι κρητικοί τους περιβάλλουν όλους με αγάπη, μοιράζονται μμαζί τους ό,τι έχουν και τους κάνουν να αισθάνονται πως βρίσκονται στο σπίτι τους.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΑΕΙΟΘΕΑΤΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

✚ ΜΟΝΗ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ

Το μοναστήρι της μονής

Η μονή Αγίας Τριάδας Τσαγκαρόλων κτίστηκε το 1612 από τους Κρητικής καταγωγής μοναχούς Ιερεμία και Λαυρέντιο που ανήκουν στη Βενετσιάνικη ορθόδοξη οικογένεια των Τσαγκαρόλων. Στη θέση της σημερινής μονής παλιότερα υπήρχε εκκλησιάκι αφιερωμένο στους Αγίους Αποστόλους. Το 1634 χτίστηκε η εκκλησία της μονής που είναι σταυροειδής με τρούλο.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ:

Εντυπωσιακή είναι η πρόσοψη με τους δωρικούς κίονες ενώ έντονη είναι η επίδραση της Ιταλικής αναγέννησης. Χαρακτηριστικό είναι το επιβλητικό καμπαναριό που βρίσκεται πάνω από την είσοδο και χτίστηκε το 1864. Ακόμη υπάρχουν δύο παρεκκλήσια.

ΙΣΤΟΡΙΑ:

Η μονή κάηκε από τους Τούρκους και έμεινε έρημη για πολλά χρόνια. Οι μοναχοί Καλλιόπιος και Γρηγόριος από το Ακρωτήρι φρόντισαν για την ανακαίνισή της. Το 1892 λειτούργησε ιεροδιδασκαλείο όπου δίδαξαν αξιόλογοι διδάσκαλοι.

Διαθέτει βιβλιοθήκη με σπάνια βιβλία και παλαιούς κώδικες καθώς και εικόνες του Σαντοριναίου αγιογράφου Μερκούριο του Θεολόγου και της Ζωοδόχου Πηγής.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ:

Η ημερομηνία ίδρυσης της μονής δεν είναι ακριβής. Από μια επιγραφή που υπάρχει στο καμπαναριό μπορούμε να θεωρήσουμε ότι χτίστηκε τον 16ο αιώνα, άλλες πληροφορίες λένε ότι ιδρύθηκε από τον μοναχό Αρκάδιο την Β' Βυζαντινή περίοδο (961 - 1204). Η μονή είναι χτισμένη σαν φρούριο με δύο κύριες εισόδους, πυριτιδαποθήκη ξενώνες, τραπεζαρία και κελάρια. Η πύλη ξαναχτίστηκε το 1870 μετά την καταστροφή της από τους Τούρκους το 1866. Το οστεοφυλάκιο που υπάρχει απέναντι από την πύλη ήταν πριν το 1910 ανεμόμυλος. Το όλο κτίσμα είναι σε ρυθμό αναγεννησιακό με θολωτά κελιά και γοτθικά παράθυρα. Η εκκλησία είναι δίκλυτη βασιλική, αφιερωμένη στον Άγιο Κωνσταντίνο και στη Μεταμόρφωση του Σωτήρα. Σύμφωνα με τον περιηγητή R. Pococke η μονή φιλοξενούσε 300 μοναχούς επί Ενετοκρατίας. Εδώ ήκμασε τον 18ο αιώνα η χρυσοκεντιτική και υπήρχε εργαστήριο κεντητικής αμφίων.

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ:

Από την μονή υπάρχει μια υπέροχη θέα προς την θάλασσα και την χαράδρα που είναι γεμάτη βλάστηση. Η θέση της όμως καθώς και οι χοντροί τοίχοι που την περιβάλλουν έπαιξαν καθοριστική σημασία όχι μόνο για την δική της ιστορία, αλλά για την ιστορία της Ελλάδας.

Όταν άρχισε η μεγάλη Κρητική επανάσταση τον Μάη του 1866, συγκεντρώθηκαν στο Αρκάδι 1500 οπλαρχηγοί και καπετάνιοι για να οργανώσουν την επανάσταση. Με την πληροφορία αυτή ο Τούρκος πασάς στο Ρέθυμνο έστειλε στρατό για να σταματήσει τους Έλληνες. Όμως οι οπλαρχηγοί είχαν φύγει και ο τούρκικος στρατός ερήμωσε το εσωτερικό της εκκλησίας. Παρόλο που η μονή δεν ήταν το τέλειο οχυρό ο ηγούμενος Γαβριήλ και οι επαναστάτες αποφάσισαν να οχυρωθούν και να την κάνουν ορμητήριό τους, αφού η θέση της ήταν κατάλληλη.

Στις 7 Νοεμβρίου 15.000 τούρκοι στρατιώτες με 30 κανόνια είχαν περικυκλώσει το Αρκάδι. Από την μεριά των Ελλήνων υπήρχαν στη μονή 260 οπλοφόροι και 700 γυναικόπαιδα. Την πρώτη μέρα οι Έλληνες άντεξαν στον άνισο αυτό αγώνα όμως ο ηγούμενος γνωρίζοντας την δύσκολη θέση που βρισκόταν έστειλε το βράδυ δύο άντρες για βοήθεια. Οι άντρες κατάφεραν μέσα στο βαθύ σκοτάδι να περάσουν τις Τούρκικες γραμμές χωρίς όμως να βρουν βοήθεια. Την επόμενη μέρα οι Τούρκοι με τα κανόνια τους κατάστρεψαν την κεντρική πύλη και ορμήσανε μέσα στη μονή. Η μάχη ήταν τρομερή. Ο ηγούμενος συγκέντρωσε τα γυναικόπαιδα στην πυριτιδαποθήκη. Στην μάχη ο ηγούμενος σκοτώνεται μαζί με πολλούς πολεμιστές. Το μακελειό στον αυλόγυρο συνεχίζεται για πολλές ώρες αν και οι Τούρκοι ήταν πολλοί περισσότεροι. Ο Κωσταντής Γιαμπουδάκης

περιμένει μέσα στην πυριτιδαποθήκη με την πιστόλα στο χέρι για να τιναχθεί στον αέρα μαζί με όσους περισσότερους Τούρκους μπορεί. Ο τραγικός επίλογος ήταν 845 νεκροί, 114 αιχμάλωτοι και μόνο 3-4 άτομα κατάφεραν να διαφύγουν. Οι απώλειες για τους Τούρκους ήταν πολύ μεγαλύτερες και έφταναν τους 1.500 νεκρούς και τραυματίες. Το Αρκάδι πατήθηκε μα δεν έπεσε.

Στα κυπαρίσσια υπάρχουν ακόμα οι σφαίρες εκείνης της εποχής. Ο πασάς πίστεψε ότι με την νίκη του αυτή θα σταματούσε την επανάσταση στην Κρήτη, κάτι που δεν έγινε αφού με την μάχη αυτή μαθεύτηκε στην Ευρώπη ο αγώνας του Κρητικού λαού για την ελευθερία του.

Μέσα στη μονή υπάρχει μουσείο με εκθέματα από την ιστορία της μονής και κυρίως από την επανάσταση.

Το μινωικό ανάκτορο είναι ο κύριος επισκέψιμος χώρος της Κνωσού, σημαντικής πόλης κατά την αρχαιότητα, με συνεχή ζωή από τα νεολιθικά χρόνια έως τον 5ο αι. μ.Χ.

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ:

Είναι χτισμένο στο λόφο της Κεφάλας, με εύκολη πρόσβαση στη θάλασσα αλλά και στο εσωτερικό της Κρήτης. Κατά την παράδοση, υπήρξε η έδρα του σοφού βασιλιά Μίνωα. Συναρπαστικοί μύθοι, του Λαβύρινθου με το Μινώταυρο και του Δαίδαλου με τον Ίκαρο, συνδέονται με το ανάκτορο της Κνωσού.

Οι πρώτες ανασκαφές έγιναν το 1878 από τον Ηρακλειώτη Μίνωα Καλοκαιρινό. Ακολούθησαν οι ανασκαφές που διεξήγαγε ο Άγγλος Sir Άρθουρ Έβανς (1900-1913 και 1922-1930) και που αποκάλυψαν ολόκληρο το ανάκτορο.

ΙΣΤΟΡΙΑ:

Τα παλαιότερα ίχνη κατοίκησης στο χώρο του ανακτόρου ανάγονται στη νεολιθική εποχή (7000-3000 π.Χ.). Η κατοίκηση συνεχίζεται στην προανακτορική περίοδο (3000-1900 π.Χ.), στο τέλος της οποίας ο χώρος ισοπεδώνεται για την ανέγερση ενός μεγάλου ανακτόρου. Το πρώτο αυτό ανάκτορο καταστρέφεται, πιθανότατα από σεισμό, το 1700 π.Χ. περίπου. Δεύτερο, μεγαλοπρεπέστερο ανάκτορο ανεγείρεται πάνω στα ερείπια του παλαιού. Μετά από μερική καταστροφή γύρω στο 1450 π.Χ., Μυκηναίοι εγκαθίστανται στην Κνωσό. Το ανάκτορο καταστρέφεται οριστικά περί το 1350 π.Χ. από μεγάλη πυρκαγιά. Ο χώρος που καλύπτει ξανακατοικείται από την ύστερη μυκηναϊκή περίοδο μέχρι τα ρωμαϊκά χρόνια.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ:

Στο ανάκτορο της Κνωσού έχουν γίνει ευρείας έκτασης αναστηλώσεις από τον αρχαιολόγο Sir Arthur Evans. Ήταν πολυώροφο και κάλυπτε έκταση 20.000 τ.μ. Εντύπωση προκαλούν η ποικιλία των δομικών υλικών, τα χρωματιστά κονιάματα, οι ορθομαρμαρώσεις και οι τοιχογραφίες που κοσμούν δωμάτια και διαδρόμους. Τις υψηλές τεχνικές γνώσεις των Μινωϊτών επιβεβαιώνουν πρωτότυπες αρχιτεκτονικές και κατασκευαστικές επινοήσεις, όπως οι φωταγωγοί και τα πολύθυρα, η χρήση δοκαριών

για ενίσχυση της τοιχοποιίας, καθώς και το σύνθετο αποχετευτικό και υδρευτικό δίκτυο.

Το ανάκτορο αναπτύσσεται γύρω από τη μεγάλη Κεντρική Αυλή, χώρο δημόσιων συγκεντρώσεων. Δεύτερη αυλή, η Δυτική, αποτελούσε την επίσημη πρόσβαση στο ανάκτορο αλλά και χώρο τελετουργιών.

Στη δυτική πτέρυγα εντάσσονται οι επίσημοι χώροι διοικητικών και θρησκευτικών δραστηριοτήτων: το Τριμερές Ιερό, τα Ιερά Θησαυροφυλάκια και οι Υπόστυλες Κρύπτες. Ξεχωρίζει η Αίθουσα του Θρόνου, με τη δεξαμενή καθαρμών και τον αλαβάστρινο θρόνο που πλαισιώνεται από θρανία. Στη νότια πτέρυγα σημαντικότεροι χώροι είναι το Νότιο Πρόπυλο, ο Διάδρομος της Πομπής και η Νότια Είσοδος με την τοιχογραφία του πρίγκιπα με τα Κρίνα. Στην ανατολική πτέρυγα εντάσσονται χώροι κατοίκησης και μεγάλες αίθουσες υποδοχής, με κυριότερες την Αίθουσα των Διπλών Πελέκεων και το Μέγαρο της Βασίλισσας. Σε αυτές οδηγεί το επιβλητικό μεγάλο Κλιμακοστάσιο.

Από τη Βόρεια Είσοδο γινόταν η επικοινωνία με το λιμάνι της Κνωσού. Η Βόρεια Είσοδος πλαισιώνεται από υπερυψωμένες στοές, από τις οποίες η δυτική κοσμεύεται με την τοιχογραφία του Κυνηγιού Ταύρου. Μεγάλος λιθόστρωτος πομπικός δρόμος, ο Βασιλικός Δρόμος, οδηγούσε από το Μικρό Ανάκτορο και την πόλη στη βορειοδυτική γωνία του ανακτόρου, όπου διαμορφώνεται υπαίθριος θεατρικός χώρος.

Γύρω από το ανάκτορο εκτεινόταν ο μινωικός οικισμός και, στους λόφους, τα νεκροταφεία. Σημαντικά οικοδομήματα της ίδιας περιόδου είναι: η Νότια Οικία, η Οικία του ιερού Βήματος, το Μικρό Ανάκτορο, ο Ξενώνας, η Βασιλική Έπαυλη και ο Τάφος-Ιερό. Από τη ρωμαϊκή Κνωσό σημαντικό οικοδόμημα είναι η Βίλα του Διονύσου με ψηφιδωτά δάπεδα (2ος αι. μ.Χ.).

Τα πολυάριθμα, εξαιρετικής τέχνης, ευρήματα από το ανάκτορο, αγγεία, σκεύη, ειδώλια, το αρχείο πινακίδων της Γραμμικής Β γραφής, καθώς και τα πρωτότυπα των τοιχογραφιών, φυλάσσονται στο Μουσείο Ηρακλείου.

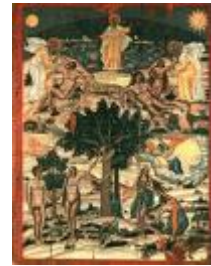

ΦΑΡΑΓΓΙ ΣΑΜΑΡΙΑΣ

Το Φαράγγι της Σαμαριάς ή Φάρραγγα, όπως το ονομάζουν οι ντόπιοι, βρίσκεται 43 χιλιόμετρα νότια από τα Χανιά. Η είσοδος του φαραγγιού βρίσκεται στην τοποθεσία Ξυλόσκαλο και έχει υψόμετρο 1.227 μέτρα. Η θέση Ξυλόσκαλο πήρε την ονομασία της από μια ξύλινη σκάλα που υπήρχε παλιά εκεί και διευκόλυνε την κατάβαση στο φαράγγι. Επίσης στην περιοχή αυτή (λίγο πριν το Ξυλόσκαλο) υπάρχει ένας μικρός δρόμος ο οποίος οδηγεί στο Χιονοδρομικό Κέντρο στη θέση Καλλέργη με υψόμετρο 1.680 μέτρα.

Η κάθοδος του Φαραγγιού ξεκινά από το Ξυλόσκαλο, στην αρχή με σκαλιά και στην συνέχεια με μικρό μονοπάτι. Η κάθοδος είναι αρκετά δύσκολη και διαρκεί 6 - 8 ώρες περίπου. Αυτοί που σκοπεύουν να περάσουν το Φαράγγι πρέπει να φορούν αθλητικά παπούτσια και καπέλο. Νερό δεν χρειάζεται γιατί κατά την διάρκεια της διαδρομής υπάρχουν βρύσες. Το φαράγγι έχει ανακηρυχθεί Εθνικός Δρυμός για να προστατευτεί η σπάνια πανίδα και χλωρίδα του και ιδιαίτερα ο κρητικός αίγαγρος (κρι - κρί, όπως το αποκαλούν οι ντόπιοι) που ζει εδώ. Πρόσφατα το φαράγγι της Σαμαριάς βραβεύτηκε από το συμβούλιο της Ευρώπης σαν μια από τις πλέον παρθένες και ωραιότερες φυσικές περιοχές της γηραιάς ηπείρου. Η διάβαση του φαραγγιού είναι μια ανεπανάληπτη και συγκλονιστική εμπειρία. Ο πεζοπόρος βρίσκεται μέσα στη φύση και την άγρια ομορφιά της και ανταμείβεται για τη δύσκολη πεζοπορία του στο τραχύ, κατηφορικό έδαφος μ' ένα επιβλητικό, πρωτόγονο θέαμα χωρίς καμία ανθρώπινη επέμβαση. Εντυπωσιακό και επιβλητικό είναι το σημείο που ονομάζεται "Πόρτα", λόγω του ότι οι κάθετες πλευρές του πλησιάζουν πολύ μεταξύ τους (3 - 4 μέτρα). Καθώς τελειώνει η διάβαση του φαραγγιού φαίνεται από μακριά η Αγία Ρουμέλη, οπού εκεί ο πεζοπόρος θα συναντήσει μια από τις πιο όμορφες και καθαρές παραλίες της νότιας Κρήτης

ΜΟΝΗ ΠΡΕΒΕΛΗ

ΙΣΤΟΡΙΑ:

Δεν είναι γνωστή η χρονολογία ίδρυσης της μονής. Έχει βρεθεί η χρονολογία 1594 στην καμπάνα του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου στο κάτω μοναστήρι. Τα έγγραφα της μονής καταστράφηκαν από τους Τούρκους, ενώ κάποια άλλα χρησιμοποιήθηκαν από τους επαναστάτες για φυσέκια.

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ:

Η μονή βρίσκεται στη νότια βραχώδη ακτή του υψώματος Μεσοκορφή του νομού Ρεθύμνου. Βρίσκεται 170m πάνω από το Λιβυκό πέλαγος. Η θέα της θάλασσας είναι μοναδική. Η απόκριμηνη αυτή τοποθεσία βοήθησε στην επανάσταση για την απελευθέρωση της Κρήτης. Πολλοί ήταν οι Έλληνες και ξένοι αγωνιστές που βρήκαν καταφύγιο στη μονή.

Το Μοναστήρι λεγόταν Μονή του Θεολόγου του Μεγάλου Ποταμού, αυτό επιβεβαιώνεται από σφραγίδα που βρέθηκε και έγγραφε:σφραγισ του μεγάλου ποταμού κατά νήσων Κρήτη. Το 1646 οι Τούρκοι κατέστρεψαν την μονή. Το 1670 με το τέλος του πολέμου ο καλόγερος με το όνομα Πρέβελης έχτισε κελί και εγκαταστάθηκε στη μονή. Το ερείπιο του κελιού σώζεται και ονομάζεται "Σπίτι του Πρέβελη". Ο Ακάκιος Πρέβελης ανακαίνισε το μοναστήρι και του έδωσε ζωή. Το μοναστήρι του Πρέβελη είναι ουσιαστικά δύο ξεχωριστά μοναστήρια με απόσταση 1700m.

Το Πίσω Μοναστήρι του Αγίου Ιωάννου του θεολόγου είναι και το κύριο μοναστήρι όπου βρίσκεται η έδρα του ηγουμένου και τα κελιά των περισσοτέρων μοναχών. Το Πίσω Μοναστήρι είναι ανακαινισμένο και βρίσκεται σε καλή κατάσταση.

Το Κάτω Μοναστήρι του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου είναι σε δεύτερη μοίρα και φαίνεται ότι ιδρύθηκε από την Μονή του Θεολόγου του Μεγάλου Ποταμού

ΦΑΙΣΤΟΣ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ:

Η Φαιστός είναι κτισμένη πάνω σε χαμηλό λόφο (υψόμετρο 100 μ. περίπου από την επιφάνεια της θάλασσας), στα νότια του ποταμού Γεροπόταμου, του αρχαίου Ληθαίου, και δεσπόζει στην εύφορη κοιλάδα της Κάτω Μεσαράς, που περιτριγυρίζεται από επιβλητικά βουνά (Ψηλορείτης, Αστερούσια, Λασιθιώτικα Βουνά). Στα νότια εκτείνεται το Λιβυκό πέλαγος. Ο Ληθαίος περιβάλλει το λόφο της Φαιστού από ανατολικά και βόρεια, αποτέλεσε την πηγή ύδρευσης της πόλης. Το ήπιο και ζεστό κλίμα της περιοχής έκανε άνετη και ευχάριστη τη ζωή των κατοίκων της. Η Φαιστός αποτελούσε ένα από τα σημαντικότερα κέντρα του μινωικού πολιτισμού και τη σπουδαιότερη σε πλούτο και δύναμη πόλη της νότιας Κρήτης. Αναφέρεται στα κείμενα αρχαίων συγγραφέων (Διόδωρος, Στράβωνας, Πausανίας) ενώ μνημονεύεται και από τον Όμηρο. Ανήκει στις τρεις σημαντικές πόλεις που ίδρυσε στην Κρήτη ο Μίνωας.

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ:

Κατά τη μυθολογία στη Φαιστό βασίλεψε η δυναστεία του Ραδάμανθου, γιου του Δία και αδελφού του Μίνωα. Ο Όμηρος αναφέρει τη συμμετοχή της στον Τρωικό πόλεμο και τη χαρακτηρίζει πόλη "καλά κατοικημένη". Η περίοδος ακμής της Φαιστού ξεκινά με την είσοδο της Κρήτης στην Εποχή του Χαλκού στα μέσα της 3ης χιλιετίας π.Χ., όπου δημιουργούνται οι βάσεις για το μινωικό πολιτισμό. Ο Ληθαίος περιβάλλει το λόφο της Φαιστού από ανατολικά και βόρεια, αποτέλεσε την πηγή ύδρευσης της πόλης.

ΙΣΤΟΡΙΑ:

Το ήπιο και ζεστό κλίμα της περιοχής έκανε άνετη και ευχάριστη τη ζωή των κατοίκων της. Η κατοίκηση στη Φαιστό αρχίζει από τη νεολιθική περίοδο, όπως φανερώνουν θεμέλια νεολιθικών κατοικιών, εργαλεία, ειδώλια και όστρακα αγγείων που αποκαλύφθηκαν κάτω από το ανακτόρο κατά τις ανασκαφές. Ο νεολιθικός οικισμός πρέπει να απλωνόταν στην κορυφή του λόφου και τη νοτιοδυτική πλαγιά του. Στα μέσα της 3ης χιλιετίας π.Χ., άρχισε η χρήση των μετάλλων γεγονός που ευνοεί την ανάπτυξη της πόλης. Η ανάπτυξη συνεχίζεται μέχρι την ίδρυση και εδραίωση των μινωικών ανακτόρων (15ος αι. π.Χ.). Στις αρχές της 2ης χιλιετίας η εξουσία περνά στα χέρια βασιλιάδων, οι οποίοι ιδρύουν μεγάλα ανάκτορα. Το πρώτο ανάκτορο χτίστηκε στα 1900 π.Χ. περίπου και μαζί με τα άλλα γύρω κτίσματα είχε έκταση 18.000 τετραγωνικά μέτρα, λίγο μικρότερη από εκείνη του ανακτόρου της Κνωσού. Ο μεγάλος σεισμός που έγινε κοντά στο 1700 π.Χ. ήταν η αιτία της καταστροφής του, όπως και της Κνωσού. Στη θέση του οικοδομήθηκε νέο, επιβλητικότερο, στο οποίο ανήκουν και τα περισσότερα αναστηλωμένα σήμερα λείψανα, ενώ έχουν αποκαλυφτεί και αρκετά τμήματα του πρώτου ανακτόρου, κυρίως στα νοτιοδυτικά. Η μινωική πόλη αναπτύσσεται γύρω από το

ανακτορικό κέντρο σε μεγάλη έκταση. Η Φαιστός ήταν η έδρα του άρχοντα-βασιλιά που έλεγχε όχι μόνο τον πλούσιο κάμπο της Μεσαράς αλλά και τους οικισμούς στην ευρύτερη περιοχή, αλλά και την έξοδο προς τη θάλασσα και τα λιμάνια του κόλπου της Μεσαράς. Μετά την καταστροφή του ανακτόρου (15ος αι. π.Χ.) η πόλη της Φαιστού συνεχίζει να κατοικείται στα μυκηναϊκά χρόνια και στη γεωμετρική εποχή (8ος αι. π.Χ.).

Στους επόμενους αιώνες η Φαιστός γνωρίζει νέα περίοδο ακμής. Η έκταση της πόλης μεγαλώνει σε σχέση με εκείνη της μινωικής. Πρόκειται για μια πλούσια, δυνατή, πολυάνθρωπη και ανεξάρτητη πόλη. Έκοβε δικά της νομίσματα και κατά την εποχή της ακμής της, η κυριαρχία της απλωνόταν από το ακρωτήριο Λίθινο ως το ακρωτήριο Μέλισσα και περιελάμβανε και τις νησίδες Παξιμάδια με την αρχαία ονομασία Λητώαι. Το κράτος της Φαιστού διέθετε δύο ισχυρά λιμάνια, τα Μάταλα και τον Κομμό στα νοτιοδυτικά.

Κατά τα ιστορικά χρόνια κτίζεται ο ναός της Ρέας, στα νότια του παλαιού ανακτόρου. Ένα χρονικό κενό παρατηρείται την κλασική περίοδο, από την οποία δεν έχουν αποκαλυφτεί ακόμη αρχιτεκτονικά λείψανα. Αντίθετα, η ελληνοιστική πόλη υπήρξε εξαιρετικά ακμαία. Δείγμα οικιών της εποχής αυτής διακρίνεται στην δυτική αυλή (άνω άνδηρο) του ανακτόρου. Στα μέσα του 2ου αιώνα π.Χ. (περίπου 160 π.Χ.) η πόλη καταστράφηκε και υποδουλώθηκε από την γειτονική Γόρτυνα. Αν και δεν εγκαταλείφθηκε αμέσως, η θέση της Φαιστού, χάνει πλέον την ισχύ της. Ίχνη κατοίκησης της περιόδου της ενετοκρατίας υπάρχουν διάσπαρτα σε όλη την περιοχή. Το σημερινό χωριό του Αγίου Ιωάννη στις νότιες παρυφές της αρχαίας πόλης αποτελεί το φτωχικό κατάλοιπο ενός ένδοξου παρελθόντος.

Από αρχαιολογική άποψη η Φαιστός είναι η δεύτερη σε σπουδαιότητα μινωϊκή πόλη μετά την Κνωσό. Ο πρώτος που αναγνώρισε και ταύτισε τη θέση της Φαιστού ήταν ο Άγγλος πλοίαρχος H. Spratt. Το 1884 άρχισαν οι αρχαιολογικές έρευνες από τον F. Halbherr στη Φαιστό και συνεχίστηκαν από την Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή (Halbherr and L. Pernier, 1900-1904) και από τον Doro Levi (1950-1971). Παράλληλα με τις ανασκαφές έγιναν στερεωτικές εργασίες από την Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή. Ορισμένοι χώροι, κυρίως το παλαιό ανάκτορο και τα βασιλικά δωμάτια του νέου ανακτόρου καλύφθηκαν με πλαστικά στέγαστρα, ενώ άλλοι, όπως οι αποθήκες του νέου ανακτόρου, καλύφθηκαν με πλάκα-μπετόν.

Ο ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΦΑΙΣΤΟΥ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΜΙΑ ΣΕΙΡΑ ΑΠΟ ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΗΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
ΠΟΥ ΜΑΣ ΒΟΗΘΑΝΕ ΝΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΟΥΜΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΑΣ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΙΣ ΑΦΙΞΕΙΣ ΣΤΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ CAMPING, ΚΑΤΑ ΥΠΑ.

Αυτό που παρατηρούμε είναι πως οι αφίξεις που αφορούν τον τουρισμό της Κρήτης
παρουσιάζουν μια διαρκή αύξηση.

Το 2003 -----1,605,267 αφίξεις.

Το 2006-----1,850,145 αφίξεις.

Το 2007-----2,229,183 αφίξεις.

Η αύξηση από το 2003 στο 2006 είναι της τάξης του 15,25%

Η αύξηση από το 2006 στο 2007 είναι της τάξης του 20,50%

Αριζίες στα κατατάγματα ξενοδοχειακού τύπου και κάμπινγκ, κατά ΥΠΑ

ΕΤΟΣ 2003

NUTS (0, I and II)	Αριζίες ημεδαπών			Αριζίες αλλοδαπών			Αριζίες - Σύνολο		
	Ξενοδογία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο	Ξενοδογία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο	Ξενοδογία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο
GR	5.649.512	82.321	5.731.833	6.574.470	193.506	6.767.976	12.223.982	275.827	12.499.809
GR1	1.934.527	27.479	1.962.006	711.018	14.296	725.314	2.645.545	41.775	2.687.320
GR11	407.269	10.265	417.534	96.683	5.729	102.412	503.952	15.994	519.946
GR12	806.996	14.242	821.238	396.846	5.971	402.817	1.203.842	20.213	1.224.055
GR13	180.094	0	180.094	25.376	0	25.376	205.420	0	205.420
GR14	540.168	2.972	543.140	192.163	2.596	194.759	732.331	5.568	737.899
GR2	1.861.112	45.576	1.906.688	1.296.593	150.122	1.446.715	3.157.705	195.698	3.353.403
GR21	318.923	8.744	327.667	58.306	20.689	78.995	377.229	29.433	406.662
GR22	249.145	5.406	254.551	610.592	20.189	630.781	859.737	25.595	885.332
GR23	398.174	7.429	405.603	204.324	35.872	240.196	602.498	43.301	645.799
GR24	335.364	3.125	338.489	172.132	14.779	186.911	507.496	17.904	525.400
GR25	559.506	20.872	580.378	251.239	58.593	309.832	810.745	79.465	890.210
GR3	1.054.324	1.141	1.055.465	1.457.887	18.625	1.476.512	2.512.211	19.766	2.531.977
GR4	799.549	8.125	807.674	3.108.972	10.463	3.119.435	3.908.521	18.588	3.927.109
GR41	157.261	375	157.636	156.402	137	156.539	313.663	512	314.175
GR42	379.446	6.395	385.841	1.613.311	8.515	1.621.826	1.992.757	14.910	2.007.667
GR43	262.842	1.355	264.197	1.339.259	1.811	1.341.070	1.602.101	3.166	1.605.267

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. Διεύθυνση στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου και εστιατόρια, κατά Νομό

ΕΤΗ 2006 - 2007 (*)

	2006						2007						CAMPINGS					
	ΑΦΕΙΞΕΙΣ			ΚΑΝΙΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓ.			ΑΦΕΙΞΕΙΣ			ΚΑΝΙΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓ.			2006			2007		
	ΗΜΕΡΑΔΕΙΣ	ΑΛΛΟΔΑΓΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΑΝΙΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓ.	ΗΜΕΡΑΔΕΙΣ	ΑΛΛΟΔΑΓΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΑΝΙΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓ. (Γ*)	ΗΜΕΡΑΔΕΙΣ	ΑΛΛΟΔΑΓΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΗΜΕΡΑΔΕΙΣ	ΑΛΛΟΔΑΓΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΗΜΕΡΑΔΕΙΣ	ΑΛΛΟΔΑΓΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΟΣ																		
ΝΟΜΟΣ ΒΟΙΩΤΙΑΣ	38.625	20.082	58.707	756	43.825	20.448	64.273	1.014										
ΝΟΜΟΣ ΕΥΒΟΙΑΣ	137.557	54.763	192.320	8.416	184.617	47.705	232.320	11.816	1.344	4.945	4.295	1.842	6.137					
ΝΟΜΟΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	41.850	1.322	43.172	1.174	46.234	804	49.038	2										
ΝΟΜΟΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ	90.147	9.440	99.587	3.103	99.307	14.536	113.843	3.743	1.302	1.566	3.840	1.417	1.305	2.722				
ΝΟΜΟΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ	57.369	124.088	181.457	2.042	56.894	138.891	195.785	2.376										
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	607.407	282.195	889.602	23.008	687.727	301.860	989.587	28.027	16.605	99.573	76.238	18.504	49.100	87.610				
ΝΟΜΟΣ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	139.540	125.761	269.301	5.957	173.727	124.947	298.674	8.293	2.160	8.731	10.897	3.785	6.394	10.179				
ΝΟΜΟΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	74.233	7.476	81.707	2.273	74.317	7.259	81.576	2.263	573	765	1.338	785	1.164	1.909				
ΝΟΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	107.455	78.447	245.902	7.953	197.912	92.896	290.810	8.054	2.312	10.656	12.967	3.816	10.434	14.650				
ΝΟΜΟΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	101.134	34.137	135.271	2.875	99.916	30.460	130.376	3.186	6.283	19.026	28.316	5.208	13.041	18.249				
ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	129.047	32.374	157.421	4.550	141.856	46.296	188.152	6.248	5.327	20.396	25.723	5.110	18.053	23.163				
ΑΤΤΙΚΗ	1.162.925	1.948.856	3.102.811	46.185	1.241.861	2.182.390	3.524.241	82.345	843	19.841	20.684	1.293	20.568	21.861				
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΩΝ	891.397	1.633.572	2.524.969	31.109	895.631	1.801.148	2.796.779	33.347	118	17.270	17.388	118	15.311	15.429				
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	119.475	201.203	340.778	7.268	165.596	279.237	443.763	9.725	465	2.477	2.922	830	5.169	5.999				
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	7.731	11.851	19.662	701	7.362	13.187	20.569	804	280	94	374	345	88	433				
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΠΕΙΡΑΙΕΩΣ	144.322	74.090	218.402	7.078	173.342	60.785	263.130	6.416										
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	171.319	138.148	309.467	16.963	186.687	140.501	327.188	17.784										
ΝΟΜΟΣ ΧΕΙΜΩΟΥ	78.824	80.455	130.279	7.148	86.810	93.550	140.370	7.684										
ΝΟΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	37.963	73.736	111.709	7.235	46.248	73.152	119.400	7.911										
ΝΟΜΟΣ ΧΙΟΥ	53.952	13.957	67.909	2.078	53.626	13.785	67.418	2.185										
ΙΟΝΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	333.731	1.471.828	1.895.559	96.914	421.700	1.705.391	2.127.091	133.600	3.109	3.907	6.816	6.888	6.588	13.456				
ΝΟΜΟΣ ΔΟΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	207.832	1.271.104	1.478.936	82.752	231.626	1.446.758	1.680.387	112.500	233	47	260	696	63	749				
ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ	125.899	200.724	326.623	14.162	190.071	256.633	446.704	21.091	2.876	3.460	6.336	6.182	6.525	12.707				
ΚΡΗΤΗ	305.352	1.544.793	1.850.145	93.164	396.335	1.832.845	2.229.183	128.385	1.464	2.198	3.622	2.600	5.290	7.950				
ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	104.419	724.714	829.133	40.276	156.536	691.878	1.048.473	58.759										
ΝΟΜΟΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	47.350	244.513	291.903	13.633	50.481	256.295	309.776	18.438	785	815	1.601	922	813	1.735				
ΝΟΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	45.454	249.134	294.588	19.128	68.232	300.032	368.284	21.887										
ΝΟΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ	108.089	326.432	434.521	20.347	116.007	384.643	502.710	29.604	678	1.343	2.021	700	2.770	3.560				

(*) ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Βασικό χαρακτηριστικό των εστιατορίων που αναφέρονται για το έτος 2007 είναι η ιδιαίτερα αυξημένη απασχόληση των ξενοδοχειακών καταλυμάτων στην Ελλάδα, η οποία αντιστοιχεί σε 18,5% περισσότερο απασχολούμενους κλήτες, σε σύγκριση με το 2006. Για το λόγο αυτό και προκειμένου να εξορθλώνει ορθά συμπεριλαμβανόμενα στοιχεία η κατά περίπτωση συνδυασμένη μέθοδος των στοιχείων.

(Γ*) Αριθμητική απουσία σε σύγκριση με το έτος 2006 λόγω καταλυμάτων ξενοδοχειακού τύπου και εστιατορίων, έτος 2007 (24-7-2008)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΟΣ	2006						2007						CAMPINGS					
	ΑΦΙΕΙΞ			ΚΑΝΙΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓ.			ΑΦΙΕΙΞ			ΚΑΝΙΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓ.			2006			2007		
	ΗΜΕΡΑΔΟΙ	ΑΝΑΘΑΔΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΗΜΕΡΑΔΟΙ	ΑΝΑΘΑΔΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΗΜΕΡΑΔΟΙ	ΑΝΑΘΑΔΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΗΜΕΡΑΔΟΙ	ΑΝΑΘΑΔΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΗΜΕΡΑΔΟΙ	ΑΝΑΘΑΔΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΗΜΕΡΑΔΟΙ	ΑΝΑΘΑΔΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	6.127.573	7.547.667	13.675.240	450.505	6.949.698	8.745.981	15.665.509	576.775	106.240	200.541	306.781	134.227	207.856	342.083				
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	443.032	101.943	544.975	16.132	470.395	119.987	590.382	16.253	13.606	8.826	22.432	9.098	7.686	16.784				
ΝΟΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ	33.692	3.198	36.890	709	36.700	3.464	40.164	616	0	0	0	0	0	0				
ΝΟΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	122.625	72.169	194.814	8.572	129.717	80.322	218.039	9.005	4.981	4.037	8.968	1.819	2.645	4.484				
ΝΟΜΟΣ ΕΒΡΟΥ	142.877	15.784	158.661	4.020	142.068	16.261	158.329	3.401	7.207	4.541	11.809	6.256	4.827	11.052				
ΝΟΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	75.930	5.702	81.632	1.565	82.545	6.189	88.704	1.227	0	0	0	0	0	0				
ΝΟΜΟΣ ΡΟΔΟΠΗΣ	67.908	5.072	72.980	1.268	70.905	5.761	86.126	1.207	1.398	248	1.639	1.003	214	1.217				
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	909.855	636.015	1.625.870	45.362	1.110.695	821.766	1.931.861	60.423	43.822	11.837	55.669	66.127	17.674	83.201				
ΝΟΜΟΣ ΗΜΑΘΙΑΣ	96.208	5.483	61.691	1.209	49.265	4.904	54.169	1.165	0	0	0	0	0	0				
ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	620.706	246.273	866.981	12.463	663.304	278.300	942.604	12.514	0	0	0	2.393	1.195	3.588				
ΝΟΜΟΣ ΚΙΛΙΚΙΑΣ	7.498	2.447	9.945	471	6.847	2.469	9.316	585	0	0	0	0	0	0				
ΝΟΜΟΣ ΠΕΛΛΗΣ	39.722	3.107	36.829	1.597	41.702	5.384	47.086	1.215	0	0	0	0	0	0				
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	98.072	74.277	132.349	6.238	81.283	68.824	170.107	8.862	7.544	5.181	12.735	8.254	5.624	13.878				
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	44.965	5.494	50.459	1.027	56.736	7.129	63.865	1.245	0	0	0	0	0	0				
ΝΟΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	168.882	238.934	468.616	23.027	210.858	433.756	644.714	34.837	30.288	6.646	42.834	55.480	10.255	65.739				
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	181.767	18.912	200.679	3.445	185.852	19.986	205.838	4.106	0	0	0	0	0	0				
ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΣΠΩΝ	18.942	680	19.622	536	20.652	988	21.639	628	0	0	0	0	0	0				
ΝΟΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	70.917	13.019	83.936	1.168	66.752	12.288	79.040	1.359	0	0	0	0	0	0				
ΝΟΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	52.633	2.956	55.589	1.064	57.457	4.344	61.801	1.303	0	0	0	0	0	0				
ΝΟΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ	30.276	2.247	41.522	659	41.011	2.356	43.367	759	0	0	0	0	0	0				
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	559.430	198.396	757.826	19.739	597.050	227.587	824.617	21.729	5.962	18.046	24.006	4.413	21.758	26.171				
ΝΟΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΗΣ	58.508	1.324	59.832	1.369	55.866	1.768	57.634	1.360	0	0	0	0	0	0				
ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	103.539	8.905	112.444	2.246	119.491	10.386	129.897	2.509	1.683	618	2.301	1.271	325	1.506				
ΝΟΜΟΣ ΜΑΥΡΗΣΙΑΣ	286.180	71.440	357.620	13.362	303.617	75.387	378.214	14.871	3.006	6.368	9.374	2.201	6.464	8.665				
ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	111.203	116.727	227.930	2.762	117.876	140.005	257.882	2.989	1.273	11.000	12.333	941	14.969	15.810				
ΗΠΕΙΡΟΣ	382.661	45.490	348.151	7.391	338.890	63.827	402.717	9.196	4.546	16.838	21.404	5.688	18.013	23.681				
ΝΟΜΟΣ ΑΡΦΩΝ	40.964	1.814	42.778	511	42.048	2.405	44.454	541	0	0	0	0	0	0				
ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	8.849	3.681	12.530	564	28.923	15.288	44.221	1.618	574	4.786	5.362	1.372	5.274	6.646				
ΝΟΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	191.024	24.557	215.581	2.750	206.336	27.647	232.883	3.057	295	4.959	6.214	228	5.543	5.871				
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	61.024	15.138	76.162	3.568	62.587	18.477	81.059	3.980	3.717	7.111	10.828	4.088	7.096	11.164				
ΙΟΝΙΑ ΗΧΙΔΑ	294.170	730.177	994.347	62.679	298.880	798.886	1.089.738	67.736	5.170	17.703	22.873	7.277	19.994	27.271				
ΝΟΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	55.192	224.458	279.650	16.399	66.956	265.263	325.285	21.748	0	0	0	0	0	0				
ΝΟΜΟΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	122.603	442.033	564.636	29.052	425.889	429.650	555.539	35.597	1.531	8.393	9.524	3.094	8.114	9.208				
ΝΟΜΟΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	38.682	50.609	87.291	5.220	59.349	82.580	132.818	7.412	1.947	4.324	5.471	1.923	4.836	6.859				
ΝΟΜΟΣ ΛΕΥΚΑΔΟΣ	39.683	13.177	52.860	2.017	55.667	20.366	76.073	2.888	2.892	4.986	7.878	3.653	5.291	8.944				
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	460.376	239.189	679.565	13.180	481.259	314.562	797.221	17.657	5.474	25.935	31.409	6.048	21.737	27.785				
ΝΟΜΟΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ	127.255	8.168	135.423	2.581	132.507	12.673	145.180	3.128	1.180	986	2.176	1.214	207	1.511				
ΝΟΜΟΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	229.878	56.553	286.432	5.013	236.223	65.940	296.063	6.217	1.622	8.009	10.531	2.788	8.803	12.591				
ΝΟΜΟΣ ΗΜΑΘΙΑΣ	92.742	164.468	257.210	5.186	118.529	238.049	366.576	7.714	2.882	16.040	18.702	2.048	11.637	13.683				
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	365.548	209.695	575.243	15.525	432.877	222.388	655.265	20.135	5.599	16.267	21.826	6.255	20.042	26.307				

ΟΙ ΕΠΟΜΕΝΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ
ΣΤΗΝ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ CAMPING.

Αυτό που παρατηρούμε είναι ότι το 2007 υπάρχει μια αύξηση της τάξης του 11,50 % σε σχέση με το 2003 στις κλίνες. Παρά την αύξηση του τουρισμού όμως παρατηρούμε ότι τα camping παραμένανε σταθερά 16, όποτε και καταλαβαίνουμε ότι δεν αυξήθηκε σημαντικά αυτά τα χρόνια ο αριθμός των επισκεπτών τους.

Το έτος 2003 είχαμε 134,428 κλίνες

Το έτος 2007 είχαμε 149,770 κλίνες

Δυναμικότητα καταλυμάτων ξενοδοχειακού τύπου και κάμπινγκ

ΕΤΟΣ 2003

NUTS (0, I, II and III)		Αριθμός καταλυμάτων			Αριθμός κλινών		
		Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο
GR	ΕΛΛΑΔΑ	8.689	352	9.041	644.898	93.055	737.953
GR1	Βόρεια Ελλάδα	1.984	125	2.109	117.787	41.047	158.834
GR11	Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	336	17	353	16.903	6.512	23.415
GR111	Έβρος	59	2	61	3.412	963	4.375
GR112	Ξάνθη	14	1	15	1.082	411	1.493
GR113	Ροδόπη	20	1	21	1.245	540	1.785
GR114	Δράμα	13		13	595		595
GR115	Καβάλα	230	13	243	10.569	4.598	15.167
GR12	Κεντρική Μακεδονία	1.039	89	1.128	71.444	31.452	102.896
GR121	Ημαθία	22		22	1.013		1.013
GR122	Θεσσαλονίκη	117	4	121	11.477	4.486	15.963
GR123	Κιλκίς	12		12	438		438
GR124	Πέλλα	41		41	1.459		1.459
GR125	Πιερία	341	35	376	16.394	11.582	27.976
GR126	Σέρρες	20		20	1.189		1.189
GR127	Χαλκιδική	486	50	536	39.474	15.384	54.858
GR13	Δυτική Μακεδονία	87	0	87	3.886	0	3.886
GR131	Γρεβενά	14		14	554		554
GR132	Καστοριά	27		27	1.182		1.182
GR133	Κοζάνη	23		23	1.278		1.278
GR134	Φλώρινα	23		23	872		872
GR14	Θεσσαλία	522	19	541	25.554	3.083	28.637
GR141	Καρδίτσα	29		29	1.378		1.378
GR142	Λάρισα	42	3	45	2.634	738	3.372
GR143	Μαγνησία	388	9	397	18.134	1.485	19.619
GR144	Τρίκαλα	63	7	70	3.408	860	4.268
GR2	Κεντρική Ελλάδα	2.306	158	2.464	162.765	37.579	200.344
GR21	Ηπείρος	233	16	249	10.419	4.239	14.658
GR211	Αρτα	12		12	481		481
GR212	Θεσπρωτία	43	6	49	2.245	1.413	3.658
GR213	Ιωάννινα	108	1	109	3.906	210	4.116
GR214	Πρέβεζα	70	9	79	3.787	2.616	6.403
GR22	Ιόνια Νησιά	816	27	843	75.971	6.239	82.210
GR221	Ζάκυνθος	220	5	225	22.201	1.203	23.404
GR222	Κέρκυρα	407	13	420	42.540	2.648	45.188
GR223	Κεφαλλονιά	113	2	115	7.432	1.197	8.629
GR224	Λευκάδα	76	7	83	3.798	1.191	4.989
GR23	Δυτική Ελλάδα	234	29	263	15.737	6.719	22.456
GR231	Αιτωλοακαρνανία	64	6	70	3.374	1.175	4.549
GR232	Αχαΐα	92	9	101	6.268	1.502	7.770
GR233	Ήλεια	78	14	92	6.095	4.042	10.137
GR24	Στερεά Ελλάδα	518	19	537	29.197	5.338	34.535
GR241	Βοιωτία	26		26	1.114		1.114
GR242	Εύβοια	219	6	225	15.206	1.673	16.879
GR243	Ευρυτανία	24		24	1.454		1.454
GR244	Φθιώτιδα	181	7	188	8.033	2.810	10.843
GR245	Φωκίδα	68	6	74	3.390	855	4.245

GR25	Πελοπόννησος	505	67	572	31.441	15.044	46.485
GR251	Αργολίδα	136	24	160	11.161	4.454	15.615
GR252	Αρκαδία	67	6	73	2.342	1.165	3.507
GR253	Κορινθία	105	7	112	7.889	1.952	9.841
GR254	Λακωνία	85	10	95	3.504	3.270	6.774
GR255	Μεσσηνία	112	20	132	6.545	4.203	10.748
GR3	Αττική	692	14	706	60.360	2.555	62.915
GR4	Νησιά Αιγαίου, Κρήτη	3.707	55	3.762	303.986	11.874	315.860
GR41	Βόρειο Αιγαίο	401	2	403	21.815	501	22.316
GR411	Λέσβος	137	1	138	8.439	285	8.724
GR412	Σάμος	220		220	11.024		11.024
GR413	Χίος	44	1	45	2.352	216	2.568
GR42	Νότιο Αιγαίο	1.869	37	1.906	150.458	8.658	159.116
GR421	Δωδεκάνησος	997	5	1.002	112.332	612	112.944
GR422	Κυκλάδες	872	32	904	38.126	8.046	46.172
GR43	Κρήτη	1.437	16	1.453	131.713	2.715	134.428
GR431	Ηράκλειο	491	5	496	57.368	978	58.346
GR432	Λασιθί	245	3	248	20.642	483	21.125
GR433	Ρέθυμνο	274	3	277	26.687	498	27.185
GR434	Χανιά	427	5	432	27.016	756	27.772

Δυναμικότητα καταλυμάτων ξενοδοχειακού τύπου και κάμπινγκ

ΕΤΟΣ 2007

NUTS (0, I, II and III)	Αριθμός καταλυμάτων			Αριθμός κλινών			
	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο	
GR252	Αρκαδία	78	6	84	2.599	1.165	3.764
GR253	Κορινθία	112	7	119	8.564	1.543	10.107
GR254	Λακωνία	101	11	112	3.841	3.881	7.722
GR255	Μεσσηνία	121	20	141	7.035	4.771	11.806
GR3	Αττική	685	10	695	61.888	2.630	64.518
GR30	Αττική	685	10	695	61.888	2.630	64.518
GR300	Αττική	685	10	695	61.888	2.630	64.518
GR4	Νησιά Αιγαίου, Κρήτη	3.813	51	3.864	330.778	12.384	343.162
GR41	Βόρειο Αιγαίο	390	1	391	20.967	285	21.252
GR411	Λέσβος	135	1	136	8.074	285	8.359
GR412	Σάμος	201	0	201	10.257	0	10.257
GR413	Χίος	54	0	54	2.636	0	2.636
GR42	Νότιο Αιγαίο	1.914	34	1.948	162.856	9.284	172.140
GR421	Δωδεκάνησος	972	3	975	120.540	396	120.936
GR422	Κυκλάδες	942	31	973	42.316	8.888	51.204
GR43	Κρήτη	1.509	16	1.525	146.955	2.815	149.770
GR431	Ηράκλειο	505	4	509	62.790	978	63.768
GR432	Λασιθί	213	3	216	20.367	483	20.850
GR433	Ρέθυμνο	301	3	304	29.107	498	29.605
GR434	Χανιά	490	6	496	34.691	856	35.547

Δυναμικότητα καταλυμάτων ξενοδοχειακού τύπου και κάμπινγκ

ΕΤΟΣ 2007

NUTS (0, I, II and III)	Αριθμός καταλυμάτων			Αριθμός κλινών			
	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο	
GR	ΕΛΛΑΔΑ	9.207	324	9.531	700.933	90.023	790.956
GR1	Βόρεια Ελλάδα	2.205	111	2.316	132.578	37.356	169.934
GR11	Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	371	14	385	18.941	5.786	24.727
GR111	Έβρος	67	2	69	3.825	963	4.788
GR112	Ξάνθη	18	1	19	1.324	411	1.735
GR113	Ροδόπη	20	1	21	1.352	540	1.892
GR114	Δράμα	20	0	20	917	0	917
GR115	Καβάλα	246	10	256	11.523	3.872	15.395
GR12	Κεντρική Μακεδονία	1.155	83	1.238	81.717	29.015	110.732
GR121	Ημαθία	27	0	27	1.284	0	1.284
GR122	Θεσσαλονίκη	132	3	135	13.386	4.456	17.842
GR123	Κιλκίς	14	0	14	612	0	612
GR124	Πέλλα	57	0	57	2.137	0	2.137
GR125	Πιερία	373	31	404	17.839	9.264	27.103
GR126	Σέρρες	31	0	31	1.695	0	1.695
GR127	Χαλκιδική	521	49	570	44.764	15.295	60.059
GR13	Δυτική Μακεδονία	107	0	107	4.725	0	4.725
GR131	Γρεβενά	21	0	21	801	0	801
GR132	Καστοριά	29	0	29	1.442	0	1.442
GR133	Κοζάνη	29	0	29	1.540	0	1.540
GR134	Φλώρινα	28	0	28	942	0	942
GR14	Θεσσαλία	572	14	586	27.195	2.555	29.750
GR141	Καρδίτσα	34	0	34	1.488	0	1.488
GR142	Λάρισα	47	2	49	2.991	516	3.507
GR143	Μαγνησία	418	7	425	18.930	1.299	20.229
GR144	Τρίκαλα	73	5	78	3.786	740	4.526
GR2	Κεντρική Ελλάδα	2.504	152	2.656	175.689	37.653	213.342
GR21	Ηπειρος	293	17	310	11.296	4.160	15.446
GR211	Άρτα	14	0	14	653	0	653
GR212	Θεσπρωτία	48	5	53	2.397	1.158	3.555
GR213	Ιωάννινα	154	1	155	4.711	210	4.921
GR214	Πρέβεζα	77	11	88	3.525	2.792	6.317
GR22	Ιόνια Νησιά	897	27	924	85.098	6.549	91.647
GR221	Ζάκυνθος	254	5	259	26.249	1.203	27.452
GR222	Κέρκυρα	413	12	425	44.656	2.798	47.454
GR223	Κεφαλλονιά	138	2	140	9.521	1.197	10.718
GR224	Λευκάδα	92	8	100	4.672	1.351	6.023
GR23	Δυτική Ελλάδα	249	26	275	17.811	6.784	24.595
GR231	Αιτωλοακαρνανία	67	4	71	3.573	770	4.343
GR232	Αχαΐα	105	8	113	6.749	1.912	8.661
GR233	Ηλεία	77	14	91	7.489	4.102	11.591
GR24	Στερεά Ελλάδα	512	16	528	28.355	4.658	33.013
GR241	Βοιωτία	30	0	30	1.321	0	1.321
GR242	Εύβοια	225	8	233	15.413	2.180	17.593
GR243	Ευρυτανία	28	0	28	1.490	0	1.490
GR244	Φθιώτιδα	156	4	160	6.649	1.857	8.506
GR245	Φωκίδα	73	4	77	3.482	621	4.103
GR25	Πελοπόννησος	553	66	619	33.139	15.502	48.641
GR251	Αργολίδα	141	22	163	11.100	4.142	15.242

ΣΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΠΑΡΑΤΗΡΟΥΜΕ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Από τους πίνακες επισκεπτών μουσείων των ετών 2002 και 2008 παρατηρούμε ότι στο νόμο Ηρακλείου από 01/01 έως 31/05 το έτος 2002 είχαμε 86,000 εισιτήρια και το αντίστοιχο διάστημα του 2008 είχαμε 19,034 εισιτήρια .

Η πτώση είναι της τάξης του 78% και αυτό μαρτυράει πολλά για τις προτιμήσεις των σύγχρονων τουριστών , οι οποίοι προτιμούν άλλα είδη τουρισμού που τους φέρνουν πιο κοντά στο φυσικό περιβάλλον, του προορισμού που επισκέπτονται, παρά στον πολιτισμό του.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ, ΕΤΟΣ 2002
MONTHLY ADMISSIONS TO MUSEUMS, 2002

Μουσείο	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ JANUARY	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ FEBRUARY	ΜΑΡΤΙΟΣ MARCH	ΑΠΡΙΛΙΟΣ APRIL	ΜΑΪΟΣ MAY	ΙΟΥΝΙΟΣ JUNE	ΙΟΥΛΙΟΣ JULY	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ AUGUST	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ SEPTEMBER	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ OCTOBER	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ NOVEMBER	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ DECEMBER	ΙΝΣΙΑΔ	Μουσεία	Παρατηρήσεις
Μουσείο Αρκαδίας	628	668	1.428	1.596	2.182	1.843	2.174	2.464	2.346	2.328	2.328	622	18.927	Department of Argolida	
Αργείο	290	191	446	446	342	542	653	956	662	629	752	433	5.529	Argos museum	
Νεφέλη	348	507	880	1.254	1.859	1.331	1.519	2.228	1.664	1.589	478	229	13.871	Nefeli museum	
Μουσείο Βαλκάνων	128	563	323	639	669	216	193	466	178	199	279	96	2.686	Department of Aheida	
Αιτωλικό Κορινθίας	32	161	152	302	294	182	111	266	162	206	152	16	2.046	Triphali museum	
Ταχινό	90	381	125	368	266	178	80	167	78	111	152	16	2.046	Triphali museum	
Μουσείο Βοιωτίας	244	225	388	287	978	713	597	1.169	778	581	258	171	6.297	Department of Attica	
Μουσείο Τελερμυκίων Αιτωλίας	244	225	388	287	978	713	597	1.169	778	581	258	171	6.297	Museum of the Temple of Paigrotissa	
Μουσείο Αθηνών	22.967	34.295	65.882	72.194	71.278	59.279	52.261	61.137	72.979	62.858	193.481	64.481	718.613	Department of Athens	
Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο	5.448	7.600	15.117	25.548	31.254	29.272	34.740	24.113	2.648	2.648	6	5	31.020	Byzantine and Christian museum of Athens	
Μουσείο Τελερμυκίων Αιτωλίας	310	320	639	611	507	774	488	437	399	699	497	298	5.696	Museum of Popular Art	
Μουσείο Τελερμυκίων Αιτωλίας	300	426	652	864	1.231	1.038	671	781	1.320	785	721	524	6.109	Coatlicue museum	
Μουσείο Τελερμυκίων Αιτωλίας	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.294	Kyria Epirus museum	
Μουσείο Τελερμυκίων Αιτωλίας	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	829	Larvis museum	
Μουσείο Τελερμυκίων Αιτωλίας	524	2.121	2.629	2.724	3.261	1.442	291	1.966	1.896	2.284	1.825	323	25.419	Museum of Dionysos Monastery	
Μουσείο Τελερμυκίων Αιτωλίας	514	478	725	620	420	460	470	545	644	628	551	225	6.271	Phan Archaeological museum	
Μουσείο Τελερμυκίων Αιτωλίας	355	355	495	620	420	460	470	1.056	644	628	551	225	6.271	Phan Archaeological museum	
Επίσκοπος	25	85	533	785	1.114	1.142	1.177	1.402	1.175	391	187	15	6.000	Geothian museum	
Τόπος Τελερμυκίων Αιτωλίας	229	320	416	268	283	285	205	0	395	360	387	320	3.371	Tripoliti Museum museum	
Μουσείο Τελερμυκίων Αιτωλίας	1.402	1.556	1.931	1.943	1.280	1.789	1.739	2.728	1.580	1.770	1.337	426	19.830	Historical museum of Modern Greece	
Μουσείο Τελερμυκίων Αιτωλίας	8.602	54.267	19.564	18.425	14.882	7.578	7.014	7.785	9.275	13.942	14.267	10.201	144.799	Benaki museum	
Μουσείο Αιτωλίας	67	177	188	71	228	78	139	139	88	56	144	67	1.484	Department of Achia	
Αιτωλικό	67	177	188	71	228	78	139	139	88	56	144	67	1.484	Egzo museum	
Μουσείο Βοιωτίας	683	1.267	3.681	68.329	11.376	6.461	4.836	5.809	7.166	6.466	5.182	618	61.022	Department of Vioia	
Επίσκοπος	179	417	311	964	219	1.000	478	549	426	444	322	132	5.477	Thira museum	
Μουσείο Οίτου Αιτωλίας	517	880	3.350	18.275	11.437	5.455	4.358	8.280	6.750	6.012	860	384	55.548	Chios, Louisa Monastery museum	
Μουσείο Βοιωτίας	66	316	558	174	286	173	78	186	94	182	78	197	2.258	Department of Drama	
Αιτωλικό	66	316	558	174	286	173	78	186	94	182	78	197	2.258	Drama museum	
Μουσείο Δυτικής Βοιωτίας	650	977	5.855	22.397	53.978	26.919	47.988	56.541	60.235	37.871	7.281	1.631	321.091	Department of Oubolissas	
Αιτωλικό	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.141	Anthologia museum	
Μουσείο Βοιωτίας Μουσείο	207	484	4.013	17.820	38.351	19.443	30.780	27.181	41.896	25.241	4.174	610	210.000	Palace of Great Hagiaira museum	
Μουσείο Βοιωτίας Μουσείο	50	115	115	429	1.084	460	300	1.250	1.600	880	100	71	6.278	Museum of Pharsala of Kalitsi	
Μουσείο Βοιωτίας Μουσείο	450	490	1.250	4.280	10.021	8.300	11.320	15.800	11.600	8.000	2.200	400	73.851	Robos museum	
Μουσείο Βοιωτίας Μουσείο	20	10	250	500	537	350	450	700	580	400	100	0	3.897	Jewellery Collection of Robos	
Μουσείο Βοιωτίας Μουσείο	13	4	77	141	440	388	450	620	696	634	17	0	3.208	Syra museum	
Μουσείο Βοιωτίας Μουσείο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8.932	Department of Eves	
Μουσείο Βοιωτίας Μουσείο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8.932	Sarrafitsas museum	

Πρωτεύς Ζαχαριανός	7	183	81	54	471	584	367	15.231	2.755	2.289	18	4	21.334	Department of Chile	
Παύλος Παπαγιάννης	0	0	0	0	0	0	0	531	555	279	15	4	3.074	Polignon museum	
Πρωτεύς Ζαχαριανός	442	474	1.575	4.897	4.299	3.591	4.734	5.811	4.188	3.457	822	792	35.473	Department of China	
Βασιλίκος Κωνσταντίνος	329	370	1.398	3.710	4.146	3.165	4.177	5.166	3.444	3.500	822	792	21.418	China Archaeological Museum	
Νικόλαος Ζαχαριανός	138	212	405	1.420	2.815	3.730	4.490	2.932	487	487	153	23	16.235	Department of Chile	
Νικόλαος Μανώλης	24	51	102	352	772	854	772	1.245	552	275	13	9	4.137	Museum of Iow Mine	
Παναγιώτης Γεωργιάδης	47	81	79	80	245	417	854	1.245	552	0	114	6	1.170	Polignon museum	
Βασιλίκος Χρήστος (Τόγια Μαχίνας)	23	84	137	118	474	594	1.290	2.205	1.048	0	0	6	5.469	China Biotechnology museum, rescue Metals	
Αργυροπούλου Άννα	15	52	92	110	434	535	1.355	1.502	628	192	26	9	4.653	China Archaeological museum	
ΣΥΝΟΛΟ	50.338	62.877	181.462	563.894	321.835	247.522	373.343	461.899	368.799	227.055	147.742	93.740	2.837.449	TOTAL	Κύματα από 18/12/2002.
ΕΓΓΡΑΦΟ	26.464	59.094	126.197	112.287	114.637	89.428	95.242	136.854	115.874	69.197	181.191	59.020	1.186.152		
Καταγραφή Αρχαιοτήτων															

Πηγή: Υπουργείο Αρχαιοτήτων/Πρωτεύς και Αναλυτικοί πίνακες (Τ.Α.Τ.Α.)

ΕΙΣΗΓΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΜΟΥΣΕΩΝ, ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ, ΕΤΟΣ 2008													
Admissions to museums by month, 2008													
Μηνιαίο	Ιανουάριος	Φεβρουάριος	Μάρτιος	Απριλιος	Μάιος	Ιούνιος	Ιουλίου	Αυγούστου	Σεπτέμβριος	Οκτώβριος	Νοεμβρίου	Δεκέμβριος	Σύνολο
Μηνιαίο	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Total
1 Αρχαίο	31	7	78	156	173	0	0	0	0	0	0	0	446
2 Ναυτικό	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Αρχαίο	151	216	142	66	201	0	0	0	0	0	0	0	779
4 Τριτοκό	44	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50
5 Μουσείο	107	210	142	60	201	0	0	0	0	0	0	0	720
6 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 Αρχαίο	29	28	22	45	30	0	0	0	0	0	0	0	154
13 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 Αρχαίο	90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	90
16 Αρχαίο	738	553	388	636	791	0	0	0	0	0	0	0	3.116
17 Αρχαίο	0	150	536	780	470	0	0	0	0	0	0	0	2.056
18 Αρχαίο	25	13	253	841	936	0	0	0	0	0	0	0	2.165
19 Αρχαίο	0	12	34	45	108	0	0	0	0	0	0	0	199
20 Αρχαίο	305	112	41	45	108	0	0	0	0	0	0	0	611
21 Αρχαίο	1.365	1.420	2.454	1.321	1.694	0	0	0	0	0	0	0	7.254
22 Αρχαίο	7.351	6.652	13.854	14.404	1.694	0	0	0	0	0	0	0	42.301
23 Αρχαίο	20.664	13.500	21.193	22.851	25.639	0	0	0	0	0	0	0	103.837
24 Αρχαίο	91	186	66	77	242	0	0	0	0	0	0	0	662
25 Αρχαίο	91	186	66	77	242	0	0	0	0	0	0	0	662
26 Αρχαίο	826	332	1.184	1.766	4.451	0	0	0	0	0	0	0	8.559
27 Αρχαίο	826	332	1.184	1.766	4.451	0	0	0	0	0	0	0	8.559
28 Αρχαίο	241	387	663	341	799	0	0	0	0	0	0	0	2.431
29 Αρχαίο	241	387	663	341	799	0	0	0	0	0	0	0	2.431
30 Αρχαίο	2.195	2.322	5.506	7.641	26.994	0	0	0	0	0	0	0	46.958
31 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32 Αρχαίο	24	30	119	279	2.880	0	0	0	0	0	0	0	3.332
33 Αρχαίο	1.526	1.640	3.822	4.991	13.945	0	0	0	0	0	0	0	24.924
34 Αρχαίο	840	630	1.385	6.420	11.485	0	0	0	0	0	0	0	20.660
35 Αρχαίο	0	0	63	213	488	0	0	0	0	0	0	0	764
36 Αρχαίο	26	0	0	0	362	0	0	0	0	0	0	0	388
37 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
42 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
43 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
44 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
45 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
46 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
47 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
48 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
49 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
50 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
53 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
54 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
55 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
56 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
57 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
58 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
59 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
61 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
62 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
65 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
67 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
68 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
69 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
70 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
71 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
72 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
74 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
75 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
76 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
77 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
78 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
79 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
81 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
82 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
83 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
84 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
85 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
86 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
87 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
88 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
89 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
90 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
93 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
94 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
95 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
96 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
97 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
98 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
99 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
100 Αρχαίο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ
ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ.

Στους πίνακες <<ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ>>

Ετών 1998 – 2003 – 2008 για το διάστημα 1/01 έως 31/05 παρατηρούμε

Το έτος 1998 έχουμε 160,073 εισιτήρια

Το έτος 2003 έχουμε 252,923 εισιτήρια

Το έτος 2008 έχουμε 159,747 εισιτήρια

Η επισκεψιμότητα των αρχαιολογικών χώρων της Κρήτης ήταν στα ίδια επίπεδα με το 1998.

Το 2003 υπήρχε μια αύξηση της τάξης του 58 %.

ΕΠΙΘΡΙΑ ΕΠΙΣΚΕΪΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ, ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ, ΕΤΟΣ 2003
 Admissions to archaeological sites by month: 2003

ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ	ΕΤΟΣ	Παρατηρήσεις Note	Archaeological sites
Νομός Αργολίδας														
14.744	11.827	23.708	70.231	96.616	74.872	95.996	133.225	122.235	92.520	21.334	11.565	768.573		Department of Argolida
3.850	3.390	7.400	30.000	42.290	36.000	43.350	60.550	57.100	39.680	8.370	3.990	335.890		Επίδαυρος
130	164	99	352	396	314	416	416	207	29	8	2.791	8		Λερί
3.204	3.423	6.609	26.669	37.370	26.430	32.582	42.059	42.002	32.133	7.285	4.317	264.091		Μυκήνες & Ολυμπός Ακρά
450	1.150	1.500	4.100	2.850	2.520	3.031	4.400	3.500	3.500	550	250	28.101		Τεγυθία
7.100	3.700	8.100	9.100	12.800	9.000	16.600	25.900	18.100	17.900	5.700	3.600	137.700		Παλαμίδει Φρούριο
Νομός Αττικής														
35.655	30.848	42.572	90.099	159.468	146.884	173.426	211.183	167.597	150.917	68.570	29.056	1.236.185		Department of Attika
13.616	15.134	20.296	40.161	94.332	83.311	110.246	138.353	115.479	85.353	35.679	17.630	770.010		The Acropolis of Athens
366	658	1.140	742	1.294	940	374	412	995	228	29	40	6.316		Αμφισσο
10.245	4.667	0	10.442	12.423	15.060	10.789	10.219	9.201	15.489	10.304	1.346	110.385		Ancient Agora
525	178	387	421	964	535	864	732	790	662	118	82	6.258		Temple of Artemis at Vravrona
623	461	678	1.804	1.120	716	751	749	482	468	107	126	8.115		Ελευσίνα
1.082	1.539	3.335	7.331	7.995	10.469	11.411	12.204	8.093	8.128	2.991	2.178	76.754		Theatre of Dionysos
Από 5/2003, κλειστός λόγω														
166	257	1.644	517	0	0	0	0	0	0	0	0	2.584		Κεραμικός
1.126	530	444	732	982	790	546	779	471	0	0	0	6.500		Tomb of Marathonas
285	332	498	1.148	1.314	806	840	640	667	428	117	65	7.220		Temple of Apollo at Egria
2.620	2.832	4.153	9.099	9.706	8.059	7.936	9.262	11.181	8.461	5.700	2.967	82.381		Temple of Aia at Egria
1.099	1.606	3.451	4.596	9.352	8.747	9.435	11.812	11.650	10.964	4.453	2.208	79.773		Ολυμπείο
175	75	100	241	196	117	237	311	242	349	121	30	2.184		Ramnonia
193	272	1.390	1.751	2.743	3.335	3.724	1.920	1.760	1.267	368	206	18.531		Romaniki Agora (Forum Romanum)
3.544	2.407	5.256	11.094	17.055	11.999	16.173	25.790	26.598	17.895	8.983	2.778	148.174		Sounio
Νομός Βοιωτίας														
128	45	62	327	378	129	183	58	193	112	46	16	1.677		Department of Viotia
128	45	62	327	378	129	183	58	193	112	46	16	1.677		Tomb of Myrros at Orchomenos
Νομός Δυτικής Πελοποννήσου														
946	680	3.918	30.641	98.098	114.848	138.397	154.766	140.912	103.997	7.978	887	795.338		Department of Dodekanisos
30	40	472	2.887	20.400	16.001	21.400	23.700	18.700	11.100	76	24	115.430		Asklipio at Kos
0	0	940	3.760	8.800	11.000	12.500	14.400	13.900	12.300	1.200	0	78.500		Acropolis of Ialysos
100	100	513	6.874	15.396	17.073	20.450	23.075	22.500	17.000	600	100	125.481		Kamirios
165	112	233	1.160	9.170	11.200	13.500	17.200	16.268	10.891	165	203	79.867		Castle of Kos
651	428	1.830	15.960	44.332	58.474	70.747	75.791	68.644	52.406	5.937	560	356.700		Acropolis of Lindos
Από 11/2002 κλειστός λόγω														
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		Restored Roman House of Kos
Νομός Έβρου														
85	125	20	253	858	714	2.226	2.833	768	220	705	14	8.121		Department of Evros
85	125	20	253	858	714	2.226	2.833	768	220	705	14	8.121		Messimvria zone
Νομός Κρήτης														
0	0	0	0	0	0	1.759	2.637	690	0	673	0	5.940		Temple of Grief Gods at Samothraki
Νομός Ζακύνθου														
0	0	0	0	1.023	1.417	2.078	2.587	1.668	500	0	0	9.273		Department of Zakynthos
0	0	0	0	1.023	1.417	2.078	2.587	1.668	500	0	0	9.273		Castle of Zakynthos
Νομός Ηλείας														
5.602	304	20.659	46.825	48.211	42.074	75.996	63.512	52.026	14.425	6.810	436.808		Department of Iliia	
4.975	0	19.463	43.028	44.953	39.608	55.884	68.367	59.364	50.207	13.357	5.835	405.031		Ancient Olympia
627	304	1.206	3.797	3.268	2.466	4.468	7.628	4.158	1.819	1.098	575	31.774		Temple of Epikourios Apollo

Νομός Ημαθίας	1.522	509	4.227	6.403	9.432	8.152	11.549	9.194	9.940	12.671	6.510	1.567	80.515	Department of Imathia
Ανάτορο Βεργίνας	273	170	213	283	1.124	1.089	1.715	713	590	510	58	44	6.762	Palace of Vergina
Βασίλεια Τριπέλι Βεργίνας	1.249	338	4.014	5.120	8.308	7.063	9.834	8.481	9.350	12.161	6.452	1.463	73.854	Royal Tombs of Vergina
Νομός Ηρακλείου	4.272	4.640	12.054	102.184	129.773	121.417	151.939	191.217	164.398	122.518	11.485	3.227	1.019.024	Department of Iraklio
Αγία Τριάδα	155	54	207	1.765	1.845	1.739	1.899	2.207	2.245	1.977	150	0	14.264	Agia Triada of Feslos
Γόρτυνα	606	612	1.729	12.441	13.693	12.757	13.727	16.181	15.954	14.891	1.286	460	104.537	Gortyna
Κνωσός	2.514	2.856	7.875	63.470	78.461	76.086	89.900	123.266	101.683	89.423	7.882	2.007	633.903	Knossos
Ανάτορο Μαλλίων	230	322	244	5.132	8.180	6.417	7.906	7.224	7.863	7.536	595	121	51.370	Palace of Mallia
Μαλάρα	40	41	61	1.826	2.981	4.722	5.958	10.259	6.956	5.640	210	64	38.358	Malara
Τέλλιος	13	0	32	378	547	350	200	256	303	473	50	0	2.601	Tylissos
Φαιστός	493	530	1.671	16.314	22.423	16.866	19.784	25.595	23.684	18.558	1.232	475	147.635	Faiatos
Φρούριο Κούλας Αγιάσος Ηρακλείου	221	225	238	887	1.843	2.480	3.565	6.230	6.200	4.200	280	20	26.356	Koule Castle at Iraklio Port
Νομός Ιωαννίνων	683	447	2.634	2.014	3.743	3.996	6.507	8.275	5.094	2.272	1.309	734	37.678	Department of Ioannina
Δωδώνη	653	447	2.634	2.014	3.743	3.996	6.507	8.275	5.094	2.272	1.309	734	37.678	Dodoni
Νομός Καβάλας	900	600	800	1.400	3.400	3.600	2.900	4.300	4.000	4.700	1.000	300	27.800	Department of Kavala
Φιλίππια	900	600	800	1.400	3.400	3.600	2.900	4.300	4.000	4.700	1.000	300	27.800	Philippi
Νομός Κερκυρας	0	0	0	3.192	10.568	7.214	16.920	15.824	14.353	6.349	0	0	74.420	Department of Kerkyra
Παλιό Φρούριο Κερκυρας	0	0	0	3.192	10.568	7.214	16.920	15.824	14.353	6.349	0	0	74.420	Klaxoní omb Old Castle of Kerkyra
Νομός Κοζάνης	0	0	0	483	0	175	215	1.004	644	0	401	194	3.116	Department of Kozani
Αιστή	0	0	0	483	0	175	215	1.004	644	0	401	194	3.116	Aiani
Νομός Κορινθίας	3.631	5.652	9.969	17.760	20.081	15.229	16.543	19.593	22.844	22.650	6.107	3.717	167.036	Department of Korinthia
Αγία Κορίνθος	3.035	4.972	9.007	14.985	17.528	13.273	13.799	16.758	19.484	19.149	7.325	3.129	142.422	Ancient Corinth
Αγία Νεφέρα	419	487	932	2.022	2.657	1.657	2.304	2.664	2.538	2.239	1.346	483	19.118	Ancient Nemea
Στάδιο Νεμεας	177	93	30	773	510	799	440	171	822	1.142	434	105	5.496	Stadium of Nemea
Νομός Κυκλάδων	313	270	788	10.817	27.423	33.854	44.623	44.677	41.827	18.782	649	0	223.873	Department of Kyklades
Ακρωτήριο Θήρας	290	210	650	7.190	16.200	20.300	27.900	31.700	25.900	12.300	460	0	143.010	Thira Cape
Αγία Θήρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ancient Thira
Δέλος	23	10	138	3.717	11.223	13.354	16.623	13.177	15.927	6.482	189	0	80.883	Delos
Νομός Λακωνίας	1.470	835	1.500	12.735	17.310	14.840	17.245	20.690	19.880	15.095	3.235	1.880	126.715	Department of Lakonia
Μισσηός	1.470	835	1.500	12.735	17.310	14.840	17.245	20.690	19.880	15.095	3.235	1.880	126.715	Mystras
Νομός Λασιθίου	898	800	1.331	23.186	49.038	50.042	56.977	66.033	60.426	44.884	1.915	1.200	356.790	Department of Lassithi
Γουμένις	89	37	134	1.392	2.053	1.236	1.012	1.425	1.844	1.825	127	90	11.264	Goumenis
Ανάτορο Ζακρός	48	77	101	1.812	3.062	2.218	2.625	2.600	2.962	2.430	39	10	17.984	Palace of Zakros
Σπήλιος Ψυχρού (Διατάξιον σπηρι)	103	58	202	8.180	11.229	12.124	16.613	17.592	14.488	12.767	447	194	93.993	Cave of Psychro
Σπιναλόγα	658	688	884	11.802	32.688	34.464	36.727	44.416	41.132	27.862	1.302	906	233.549	Spinaloga
Νομός Λεσβού	26	53	43	529	3.125	4.817	6.313	8.727	5.638	1.902	42	22	31.237	Department of Lesvos
Κάστρο Μυτιλήνης	26	53	43	215	351	451	766	1.251	895	391	0	22	4.464	Castle of Mytilim
Φρούριο Μιθύμνας	0	0	0	314	2.774	4.366	5.547	7.476	4.743	1.511	42	0	26.773	Castle of Mithymna

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ, ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ, ΕΤΟΥΣ 1998

Αρχαιολογική Ύλη	Admissions to archaeological sites by month: 1998												ΕΤΥΧΑΙΟ ΕΤΟΥΣ	Αρχαιολογικές Ύλη
	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓ	ΣΕΠΤ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ		
Νομός Αργολίδας	12.829	10.916	19.565	94.214	132.004	98.139	108.808	146.203	137.104	90.710	19.117	10.008	879.617	Department of Argolida
Επιτάφιοι Μουσείο-Χαίρος	5.409	4.566	8.670	42.571	57.636	43.730	47.037	62.387	61.107	40.899	8.282	4.322	386.616	Epidavros
Αλέως	19	39	32	249	332	228	185	296	364	213	66	17	2.038	Lerni
Μυκίνες	4.040	3.587	7.172	32.658	43.206	30.560	33.492	43.667	44.699	30.922	6.542	3.698	294.403	Mikines
Τρούβα	260	300	300	2.900	3.350	2.900	3.300	4.750	3.250	1.650	250	200	23.100	Troisba
Φρούριο Παλαμίου	1.900	1.200	1.500	8.200	17.500	13.200	15.800	23.300	16.200	8.600	2.300	700	110.360	Palamio Fortress
Θησαυρός Ατρέα	1.211	1.224	1.891	7.736	9.980	8.123	8.994	11.893	11.224	8.128	1.777	1.071	73.160	Atrous Treasure
Νομός Αττικής	36.202	36.929	51.018	150.745	226.373	191.976	231.530	280.275	243.188	196.703	60.625	37.026	1.740.600	Department of Attiki
Ακρόπολη, Μουσείο-Χαίρος	21.241	20.850	31.376	98.018	154.105	139.710	176.571	216.858	181.259	143.643	41.573	23.285	1.248.469	The Acropolis of Athens
Θεσφία Διονυσίου	636	971	1.278	3.224	4.368	3.349	4.291	3.214	3.402	2.678	918	940	29.269	Thesfio of Dionysus
Αρχαία Αγορά, Μουσείο-Χαίρος	1.900	3.100	3.600	10.000	12.900	8.800	9.300	11.800	11.000	8.300	2.700	2.500	85.900	Ancient Agora
Κραταεός, Μουσείο-Χαίρος	270	370	460	1.300	1.600	1.000	800	1.100	1.000	1.250	550	250	9.950	Kratheos
Οκυμνίτιο	1.128	1.798	1.841	4.439	5.963	4.462	5.337	5.516	5.778	4.998	1.712	1.644	44.116	Olympio
Ρωμαϊκή Αγορά	400	400	500	1.200	1.600	1.700	1.600	1.800	1.800	1.000	300	300	12.800	Romaski Agora (Forum Romanum)
Ελευσίνια Μουσείο-Χαίρος	197	144	201	1.127	827	439	675	878	878	558	163	330	6.118	Eleisina
Σόλωνο	4.900	4.576	6.447	19.912	27.177	19.323	16.654	24.576	23.020	20.139	6.204	3.621	178.749	Sounio
Τυμβός, Μαρτυρία	327	232	396	981	1.148	881	576	783	1.128	1.129	332	131	8.064	Tomb of Marathonas
Αιγισιασίου Μουσείο-Χαίρος	45	54	50	194	667	458	167	223	0	250	120	26	2.254	Amfialo
Βρουσίωνα, Ιερό Αρτέμιδος	404	232	382	467	1.162	727	800	1.043	670	2.060	240	57	8.244	Temple of Artemis at Vravrona
Ναός Απολλωνεύς Αιγίνης	0	489	207	597	999	644	738	1.026	901	555	126	106	6.360	Temple of Apollo at Egina
Ναός Αιγαίου Αιγίνης	3.585	3.652	4.082	8.903	12.468	10.244	11.532	11.445	12.132	10.263	5.619	3.903	97.838	Temple of Aieia at Egina
Ραμμούντιο	159	91	198	383	389	229	186	206	248	260	66	33	2.469	Ramouniti
Νομός Δυοκεκλιώτου	2.143	1.603	4.938	49.822	132.509	132.169	154.598	185.270	182.076	136.613	11.134	2.382	995.157	Department of Dodekanissos
Ακρόπολη Ιαλυσίου	800	300	700	5.500	11.300	11.900	12.000	17.400	16.400	14.300	1.500	800	92.900	Acropolis of Ialysos
Ακρόπολη Λιόδου	1.173	1.015	3.414	29.273	68.871	70.089	82.498	93.170	91.976	79.460	7.652	1.383	526.974	Acropolis of Liosos
Καμείριο	100	200	700	11.800	24.300	21.900	24.300	30.200	32.000	23.500	900	100	170.000	Kamirios
Ανδρόμειου Κω	38	59	73	1.964	16.100	16.600	21.500	25.100	23.600	13.633	482	29	119.179	Asklipio at Kos
Καμείριο Κω	32	29	51	935	9.150	9.300	11.400	15.000	14.200	7.400	200	70	68.387	Castle of Kos
Αναστηλωθέντα Ρωμαϊκή Οικία Κω	0	0	0	350	2.788	2.400	2.900	3.800	3.900	2.200	400	0	18.738	Restored Roman House of Kos
Νομός Εβρου	43	13	10	165	426	664	2.559	4.630	740	31	0	7	9.278	Department of Evros
Ιερό Μεγάλων Θεών Σαμοθράκης	0	0	0	116	384	573	2.508	4.507	666	31	0	7	8.802	Temple of Great Gods at Samothraki
Μεσαμυρία Ζώνη	43	13	10	39	32	91	51	123	74	0	0	0	476	Mesamiria zone
Νομός Ζακύνθου	98	0	0	0	1.392	1.614	3.710	5.436	2.980	1.011	0	0	16.441	Department of Zakynthos
Όρειο Ζακύνθου	98	0	0	0	1.392	1.614	3.710	5.436	2.980	1.011	0	0	16.441	Castle of Zakynthos
Νομός Ηλείας	2.374	2.917	5.342	30.705	46.416	44.224	49.147	62.226	57.855	38.558	7.437	2.208	346.509	Department of Ila
Αρχαίο Ολυμπείο	2.124	2.711	5.091	28.634	43.263	42.310	46.839	58.148	55.785	37.435	7.238	1.985	331.563	Ancient Olympia
Ναός Επεκουρίου Απόλλωνος	250	206	251	2.071	3.153	1.914	2.308	4.078	2.070	1.223	199	223	17.946	Temple of Epikourios Apollo
Νομός Ημαθίας	2.763	1.793	1.980	8.895	13.543	12.848	12.493	18.301	13.367	8.640	680	867	96.350	Department of Imathia
Αναστήλωτο Βεργίου	1.008	416	441	2.088	3.632	2.929	3.176	5.015	3.227	2.945	340	247	24.488	Palace of Verghina
Βασιλική Τάφος Βεργίου	1.745	1.375	1.539	6.807	9.911	9.919	9.315	13.286	10.130	6.795	340	620	71.862	Royal Tombs of Verghina

ΕΣΤΗΡΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ, ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ, ΕΤΟΣ 2008

Admissions to archaeological sites by month: 2008

ΜΑΝ / JAN / REB / FEB / ΜΑΡ / MAR / ΑΠΡ / APR / ΜΑΪ / MAY / ΙΟΥΝ / JUN / ΙΟΥΛ / JUL / ΑΥΓ / AUG / ΣΕΠ / SEPT / ΟΚΤ / OCT / ΝΟΕ / NOV / ΔΕΚ / DEC / ΣΥΝ / TOTAL / Πηγή: Άλλες Αρχαιολογικές

Αρχαιολογικός Χώρος	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ΣΥΝ	Department of
Νεφές Αρκαδίας	11.593	10.333	28.516	53.944	95.211	0	0	0	0	0	0	0	199.620	Department of Argolis
1 Επιδαύρος	4.450	3.370	10.700	21.700	42.500	0	0	0	0	0	0	0	82.720	Epidauros
2 Λερί	160	160	160	160	160	0	0	0	0	0	0	0	800	Leri
3 Μυκένες & Ακρόπολη Αργείας	5.135	4.165	12.453	22.243	46.100	0	0	0	0	0	0	0	86.096	Mycenes & Athens Treasury
4 Τρούμυλος	100	100	800	600	2.100	0	0	0	0	0	0	0	3.600	Troymylos
8 Φρούριο Παλαμίδιου	1.800	2.000	3.500	8.500	10.500	0	0	0	0	0	0	0	26.800	Palamidi Fortress
Νεφές Αττικής	45.088	47.236	86.426	129.674	216.690	0	0	0	0	0	0	0	524.814	Department of Attiki
6 Ακρόπολη	21.825	21.802	42.403	71.576	126.210	0	0	0	0	0	0	0	264.816	The Acropolis of Athens
7 Λυκαβηττός	20	20	20	131	260	0	0	0	0	0	0	0	469	Amfiteio
8 Ακρόπολη Αργείας	2.100	2.843	4.825	5.625	8.270	0	0	0	0	0	0	0	23.463	Akropolis of Argos
9 Ακρόπολη Αθηνών	362	362	362	362	362	0	0	0	0	0	0	0	1.810	Acropolis of Athens
10 Βλαχέραιος (Παλ. Αρχαϊκό)	1.006	960	1.818	1.771	1.822	0	0	0	0	0	0	0	7.277	Blachernai
11 Ελευσίνα	6.563	8.388	14.088	19.588	28.577	0	0	0	0	0	0	0	77.604	Tholos of Eleusina
12 Θέατρο Βαυκίων	240	379	553	791	979	0	0	0	0	0	0	0	2.942	Kerameikos
13 Κεραμικός	167	89	170	260	509	0	0	0	0	0	0	0	1.195	Tomb of Marathonas
14 Μαρμαρικός	467	478	1.503	1.391	1.210	0	0	0	0	0	0	0	5.059	Temple of Apollo at Egina
15 Ναός Απολλωνίου Αργείας	2.401	3.090	4.507	5.371	8.645	0	0	0	0	0	0	0	24.014	Temple of Aphaia at Egina
16 Ναός Αφείας Αργείας	3.181	4.054	6.817	8.858	15.333	0	0	0	0	0	0	0	38.243	Cyprus
18 Πύραυλος	18	18	18	18	18	0	0	0	0	0	0	0	72	Ramoussa
19 Πύραυλος	3.100	1.000	860	1.870	1.741	0	0	0	0	0	0	0	5.771	Parthenon of Agrigento
20 Ζωολόγιο	4.839	3.700	7.637	12.459	20.681	0	0	0	0	0	0	0	49.316	Souda
Νεφές Βοιωτίας	66	86	351	371	317	0	0	0	0	0	0	0	1.185	Department of Voiotia
21 Ορχομενός, Τίρος Μουσείο	60	86	351	371	317	0	0	0	0	0	0	0	1.185	Tomb of Myrros at Orchomenos
Νεφές Δυδωνέσιου	2.087	3.275	5.476	35.137	111.141	0	0	0	0	0	0	0	146.126	Department of Dodonaeasos
22 Ακρόπολη Κω	81	91	120	1.446	18.250	0	0	0	0	0	0	0	19.988	Acropolis of Kos
23 Ακρόπολη Λέσβου	30	30	30	30	30	0	0	0	0	0	0	0	150	Acropolis of Lesbos
24 Κόρινθος	402	681	737	3.890	17.100	0	0	0	0	0	0	0	20.400	Acropolis of Corinth
25 Κόρινθος	134	81	231	777	9.764	0	0	0	0	0	0	0	10.867	Castle of Kona
26 Ακρόπολη Αιθίων	1.170	1.122	3.884	14.022	51.469	0	0	0	0	0	0	0	71.781	Acropolis of Lindos
27 Ανατομική Πυραμίδα Οικότα Κω	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28 Τυττή Πύλου (Παλιό Ιερόναια)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Νεφές Τήρων	95	78	128	284	1.429	0	0	0	0	0	0	0	2.029	Department of Evros
29 Ακρόπολη Γαρι	95	78	128	284	1.429	0	0	0	0	0	0	0	2.029	Mastomira zoni
30 Άγιος Μηνάς (Παλ. Σουλίου)	0	0	0	0	163	0	0	0	0	0	0	0	163	Temple of Great Gods at Simeoniki
Νεφές Ζακύνθου	0	0	0	1.108	881	0	0	0	0	0	0	0	1.989	Department of Zakynthos
31 Φρούριο Ζακύνθου	0	0	0	1.108	881	0	0	0	0	0	0	0	1.989	Castle of Zakynthos
Νεφές Ηλείας	7.178	5.523	14.312	31.151	51.488	0	0	0	0	0	0	0	109.662	Department of Iliia
32 Αργείο Όμηρεια	6.199	4.574	12.384	27.650	48.564	0	0	0	0	0	0	0	99.381	Ancient Olympia
33 Κόρινθος, Χαλκιδονήσιος	75	46	149	523	1.221	0	0	0	0	0	0	0	2.014	Castle of Hermoula
34 Ναός Επισκοπείου Αιθίων	904	903	1.769	2.978	1.713	0	0	0	0	0	0	0	8.287	Temple of Episkouros Apollis
Νεφές Ηρακλείου	1.815	1.931	2.365	3.338	12.299	0	0	0	0	0	0	0	21.168	Department of Iraklia
35 Ανάκτορο Βιανών	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Palace of Vignona
36 Βασιλική Τραπεζοβρύσης	1.815	1.931	2.365	3.338	12.299	0	0	0	0	0	0	0	21.168	Royal Tombs of Vignona

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Η σημασία και η έννοια του περιβάλλοντος σήμερα δεν έχει το ίδιο νόημα που είχε πριν 20 χρόνια, διότι στον περιορισμένο όρο «φυσικό» περιβάλλον», προστέθηκαν με τον καιρό και οι άλλες συνιστώσες του όπως: «κοινωνικό, πολιτιστικό, γεωπολιτικό, κ.λ.π».

Επίσης η «ποιότητα ζωής» είναι πλέον από τις βασικές παραμέτρους του περιβαλλοντικού προβλήματος λόγω της ανάπτυξης της Τεχνολογίας και τουρισμού, οι επιπτώσεις και οι ρύποι που δημιουργούνται στο περιβάλλον από έργα και δραστηριότητες του ανθρώπου, είναι πλέον δύσκολο ν' αντιμετωπισθούν και μερικές μάλιστα είναι μη ανατρέψιμες.

Αποτελεί λοιπόν πρόκληση για ενημέρωση και απαίτηση για ευαισθητοποίηση, η προστασία του περιβάλλοντος. Σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη φορά ο άνθρωπος υποβάθμισε το περιβάλλον σε τέτοιο βαθμό που ν' αντιμετωπίζει πλέον πρόβλημα επιβίωσης. Οι ενέργειες που συνετέλεσαν στην υποβάθμιση είναι λίγο πολύ γνωστές, το μέγεθος όμως της ζημιάς είναι μεγάλο και στον πολύ κόσμο άγνωστη και αυτή η άγνοια είναι ακόμη πιο επικίνδυνη από το ίδιο το πρόβλημα.

Το μέγεθος του περιβαλλοντικού προβλήματος, όσον αφορά το ύψιστο αγαθό της υγείας, μας το υπενθυμίζει κάθε τόσο Η UNICEF, όπου μεταξύ άλλων αναφέρει:

- περίπου 2 εκατομμύρια παιδιά κάθε χρόνο πεθαίνουν από ασθένειες που έχουν σχέση μόνο με την μόλυνση του νερού.
- 3 εκατομμύρια άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση, ούτε στην πιο απλή μορφή του αλάτι, χωρίς ν' αναφερθούν οι άλλες ελλείψεις σε συστήματα υγιεινής.
- άλλα 2 εκατομμύρια παιδιά πεθαίνουν από οξείες αναπνευστικές λοιμώξεις, ενώ ο μολύβδος ένα από τα επικίνδυνα βάρια μέταλλα, που μπορεί να επιφέρει καθυστέρηση στην ανάπτυξη του εγκεφάλου των παιδιών απορροφάται κατά 50% από τον οργανισμό των παιδιών και μόνο 10-15 % από τους μεγάλους.
- 1,1 δισεκατομμύρια άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση σε καθαρό νερό, ενώ 1,3 δισεκατομμύρια ζουν με λιγότερο από ένα δολάριο την ημέρα, 100 εκατομμύρια είναι άστεγοι και 600 εκατομμύρια ζουν σε τενεκεδουπόλεις.
- η πλειοψηφία των 300- 400 εκατομμυρίων ανθρώπων που πεθαίνουν κάθε χρόνο είναι παιδιά.

Οι επιπτώσεις όμως από την περιβαλλοντική κρίση δεν αφορά μόνο την υγεία του ανθρώπου, αλλά και άλλες φυσικές καταστροφές, οι οποίες με την πάροδο του χρόνου αυξάνουν με Γεωμετρική πρόοδο, εκ των οποίων το 90 % οφείλεται σε ενέργειες του ανθρώπου και οι πολυεθνικές εταιρείες, που ισχυρίζονται ότι οι πλανητικές καταστροφές δεν είναι ανθρωπογενούς, προέλευσης, αλλά οφείλεται σε φυσικούς κύκλους, την στιγμή που 250 επιστήμονες μόνο του Ο.Η.Ε, ισχυρίζονται το αντίθετο).

Από τις καταστροφές αυτές άλλες είναι μη ανατρέψιμες όπως: το « φαινόμενο του θερμοκηπίου», « η τρύπα του όζοντος», « η μείωση με επικίνδυνο τρόπο των διαφόρων ειδών, γλωρίδας και πανίδας, μαζί με τα οικοσυστήματα τους», « τα πυρηνικά κατάλοιπα τα οποία λόγω του μεγάλου χρόνου υποδιπλασιασμού τους ακτινοβολούν, δημιουργώντας καρκινογενέσεις, μεταλλάξεις, και τερατογενέσεις».

Υπάρχουν όμως και άλλες καταστροφές τις οποίες έχουμε χρέος να επανορθώσουμε όπως: η καταστροφή των δασών: η ζούγκλα του Αμαζονίου,

επικαλούμενος πνεύμονας της γης, έχει υποστεί μεγάλη καταστροφή από πολυεθνικές, ενώ η Ανατολική Κρήτη είναι από τις υποψήφιες περιοχές για ερημοποίηση, η υπερεκμετάλλευση, φυσικών πόρων, η κακή χρήση της τεχνολογίας, οι πολεμικές συγκρούσεις, η αυξανόμενη ρύπανση και μόλυνση, εδάφους, νερού και ατμόσφαιρας.

Πέρα από τα παραπάνω περιβαλλοντικά προβλήματα τα οποία μπορούν να χαρακτηρισθούν παγκόσμια, έχουμε και τα διασυνοριακά, γιατί είναι πλέον γνωστά ειδικά μετά το πυρηνικό ατύχημα στο Τσερνομπίλ, έχει αποδειχθεί, ότι η μόλυνση και η ρύπανση δεν έχουν σύνορα.

Στην κατηγορία αυτών μπορούμε να εντάξουμε τη ρύπανση της ατμόσφαιρας. Ακόμη μέχρι σήμερα δεν έχει καθαρίσει, η ατμόσφαιρα και το έδαφος των Βαλκανίων από τους Νατοϊκούς βομβαρδισμούς της Γιουγκοσλαβίας, από βόμβες και βλήματα με απεμπλουτισμένο Ουράνιο.

Η όξινη βροχή, η οποία σχηματίζεται από τις ενώσεις του βρόχινου νερού κυρίως με οξείδια του αζώτου, του φωσφόρου, του διοξειδίου του άνθρακα, και σχηματίζει τα αντίστοιχα οξέα που πέφτουν υπό τη μορφή όξινης βροχής πλέον, αφανίζουν τεράστιες ποσότητες, δασικών εκτάσεων..

Πριν από μερικά χρόνια μερικοί παρατηρητές, υπολόγισαν, ότι μόνο για την Ευρώπη θα έχουμε απώλειες της τάξης των 100 εκατομμυρίων κυβικών δένδρων μέσα σε 2-3 δεκαετίες, που εκτός του περιβαλλοντικού κόστους μεταφράζεται σε δεκάδες δισεκατομμύρια δολάρια.

Η Ελλάδα τις τελευταίες δεκαετίες, απέκτησε την πρωτιά σ' ένα τοπικό κυρίως πρόβλημα, που ακούει στο όνομα «χημικός θάνατος», και οφείλεται στις χημικές καλλιέργειες. Είμαστε πρώτοι στην Ευρώπη στην κατανάλωση, λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων. Το οπλοστάσιο της Ελλάδας σε εντομοκτόνα, χορτοκτόνα, ζιζανιοκτόνα, και λιπάσματα, νιτρικά, φωσφορικά δεν υπάρχει σε άλλη χώρα και μερικά μάλιστα από αυτά έχουν απαγορευτεί στις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες.

ΚΡΗΤΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Αναφέρονται θέματα περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος που αφορούν την Κρήτη στις μέρες μας

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Εκεί που η κατάσταση στην Κρήτη είναι τραγελαφική, όπως άλλωστε και στην υπόλοιπη χώρα, είναι στην υπόθεση της διαχείρισης των απορριμμάτων. Αντί να εφαρμόζονται διαρκώς προγράμματα ενημέρωσης των πολιτών για την μείωση και την ανακύκλωση, αντί να υποχρεώνονται οι βιομηχανίες να συμμετέχουν με ουσιαστικό τρόπο στην ανακύκλωση των συσκευασιών τους, αντί να ευνοούνται οι φιλικές στο περιβάλλον και οι επιστρεφόμενες συσκευασίες, αντί να γίνεται κομποστοποίηση των οργανικών απορριμμάτων, αντί να μας γίνει συνείδηση ότι τα σκουπίδια δεν είναι για πέταμα και αντί τελικά να εφαρμοστεί η εθνική και κοινοτική νομοθεσία, σχεδιάζονται νέες χωματερές, επεκτείνονται οι παλιότερες, εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται άλλες που είναι επικίνδυνες αλλά και κάθε ρέμα και στροφή του δρόμου και το χειρότερο δεν το είδαμε ακόμα. Μέσα από τις ίδιες τακτικές αδιαφάνειας, παραπληροφόρησης και έλλειψης σχεδιασμού, η Περιφέρεια Κρήτης και ο Ενιαίος Σύνδεσμος Διαχείρισης Απορριμμάτων Κρήτης σχεδιάζουν ένα πανάκριβο και τεχνολογικά αμφισβητούμενο εργοστάσιο καύσης των σκουπιδιών που θα εξαφανίζει κάθε πρώτη ύλη που θα μπορούσε να ανακυκλωθεί, θα απαλλάξει τους πολιτικούς από τον εφιάλτη να πείθουν τους πολίτες να ζουν πλάι στις χωματερές και θα γεμίσει την ατμόσφαιρα με διοξίνες και το χόμα με τοξικά υπολείμματα.

ΧΩΜΑΤΕΡΗ ΚΟΥΡΟΥΠΗΤΟΥ ΚΑΙ ΜΕΣΟΜΟΥΡΙ

Το 2000, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο επέβαλε στην Ελλάδα πρόστιμο 20.000 ημερησίως για παραβάσεις των διατάξεων της οδηγίας πλαίσιο για τα απόβλητα στην Κρήτη. Επίκεντρο της υπόθεσης ήταν η λειτουργία παράνομης χωματεχής

στις εκβολές του ποταμού Κουρουπητού της νομαρχίας Χανίων. Το Δικαστήριο διέταξε επίσης να κλείσει η συγκεκριμένη χωματερή, η οποία λειτουργούσε τουλάχιστον από το 1988. Η Ελλάδα κατέβαλε πρόστιμο που συνολικά ανήλθε σε 4,72 εκατ. μέχρι να ικανοποιηθεί η Επιτροπή και να θεωρήσει ότι ο συγκεκριμένος χώρος είχε κλείσει οριστικά το Φεβρουάριο του 2001. Μετά από το κλείσιμο αυτό τα απόβλητα κατέληγαν σε προσωρινό χώρο αποθήκευσης στο Μεσομούρι, εν αναμονή της κατασκευής μόνιμης μονάδας διαχείρισης αποβλήτων στην Κορακιά.

Η νέα υπόθεση κατά της Ελλάδας αφορά το γεγονός ότι δεν ανταποκρίθηκε στον καθαρισμό του Κουρουπητού και του Μεσομουρίου. Έκθεση που εκπόνησαν ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες το 2003 για την Επιτροπή επεσήμανε σειρά προβλημάτων και στις δύο ως άνω τοποθεσίες, που συνεπάγονταν κινδύνους για την υγεία του ανθρώπου και για το περιβάλλον. Στη χωματερή του Κουρουπητού, η τοποθεσία έχει καλυφθεί από χώμα, το οποίο όμως έχει ως επί το πλείστον εκπλυθεί από τα όμβρια ύδατα. Διαπιστώθηκε ότι συνεχίζονταν η καύση αποβλήτων στο εσωτερικό της χωματερής, με αποτέλεσμα να εκλύονται αέρια των οποίων οι εκπομπές ενδέχεται να αποδειχθούν τοξικές. Ανησυχίες εκφράστηκαν σχετικά με τη σταθερότητα της τοποθεσίας και τις πιθανότητες να σημειωθούν συνεπεία τούτου κατολισθήσεις.

Η τοποθεσία στο Μεσομούρι κατέστη επίσης παράνομη χωματερή. Πολλά από τα δέματα αποβλήτων που είχαν αποθηκευθεί εκεί διερράγησαν με αποτέλεσμα να μετρηθούν υψηλές συγκεντρώσεις μεθανίου. Τα υγρά από τη χωματερή δεν συλλέγονται ούτε αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας, αλλά καταλήγουν σε χαράδρα που φθάνει στη θάλασσα. Μολονότι υπήρχε πρόθεση να αποτελέσει χώρο προσωρινής αποθήκευσης αποβλήτων, το Μεσομούρι λειτούργησε επί χρονικό διάστημα άνω του έτους λόγω της καθυστέρησης κατασκευής της μόνιμης μονάδας.

Η Επιτροπή απηύθυνε στην Ελλάδα πρώτη προειδοποίηση σχετικά με τις ως άνω τοποθεσίες τον Απρίλιο του 2004 και τελική γραπτή προειδοποίηση το Μάρτιο του 2005. Στο τελευταίο αυτό κείμενο υποστηριζόταν ότι η Ελλάδα παρέβαινε την οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα και στις δύο τοποθεσίες. Μεταξύ άλλων, η οδηγία πλαίσιο υποχρεώνει τα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν ότι η διάθεση των αποβλήτων πραγματοποιείται δίχως να τίθεται σε κίνδυνο η υγεία του ανθρώπου ή να βλάπτεται το περιβάλλον, ενώ παράλληλα θεσπίζεται ως υποχρέωση για τα κράτη μέλη να αποκαθιστούν τις τοποθεσίες που δεν ανταποκρίνονται στις ισχύουσες προδιαγραφές. Επιπλέον, η Επιτροπή θεώρησε ότι δεν είχε τηρηθεί στο Μεσομούρι η οδηγία για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων που εξέδωσε το 1999 η Ευρωπαϊκή Ένωση δεδομένου ότι μετά από το κλείσιμο της χωματερής οι αρμόδιες αρχές δεν έλαβαν τα απαραίτητα μέτρα που προβλέπονται σε ανάλογες περιπτώσεις μετά από κλείσιμο χωματερών βάσει της οδηγίας. Οι ελληνικές αρχές απάντησαν ότι δεδομένου ότι το Μεσομούρι έκλεισε τον Ιανουάριο του 2003, τα μισά από τα δέματα αποβλήτων που είχαν αποθηκευθεί εκεί είχαν μεταφερθεί στο νέο χώρο υγειονομικής ταφής στην Κορακιά, ενώ τα άλλα μισά δέματα δεν συνιστούσαν «άμεσο κίνδυνο» για την υγεία του ανθρώπου και για το περιβάλλον. Οι αρχές αναζητούν στην παρούσα φάση χρηματοδότηση για την ολοκλήρωση του έργου αποκατάστασης. Όσον αφορά τον Κουρουπητό, η περιφέρεια Κρήτης ενέκρινε πρόγραμμα καθαρισμού για τη συγκεκριμένη τοποθεσία το Μάιο του 2005, με συγχρηματοδότηση εκ

μέρους της ΕΕ, αλλά το έργο δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί. Δεδομένου ότι είναι σαφές ότι δεν έχουν επέλθει ουσιαστικές αλλαγές στην κατάσταση που επικρατεί στις δύο τοποθεσίες, η Επιτροπή αποφάσισε να παραπέμψει την υπόθεση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

ΔΙΑΜΕΤΑΚΟΜΙΣΤΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΣΤΟΝ ΚΟΛΠΟ ΤΗΣ ΜΕΣΣΑΡΑΣ

Μια πολύ σαφή εικόνα της καταστροφής του περιβάλλοντος μας δίνει η πεδιάδα και ο κόλπος της Μεσσαράς, όπου οι σπουδαίες προϋποθέσεις βιώσιμης ανάπτυξης που έχει ο τόπος, όπως η τεράστια γεωργική δυναμική, η μοναδική αρχαιολογική σπουδαιότητα και οι άφθονοι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι αφήνονται εδώ και δεκαετίες στην υποβάθμιση. Σαν χαριστική βολή έρχεται στη συνέχεια η επαπειλούμενη εγκατάσταση του, τερατώδους έμπνευσης, διαμετακομιστικού σταθμού στη Νότια Κρήτη με σκοπό να μετατρέψει την πεδιάδα και τον κόλπο της Μεσσαράς σε βιομηχανική περιοχή μεγάλης έντασης. Είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα άγριας, καταστροφικής και στρεβλής ανάπτυξης που προωθείται συστηματικά μέσα από αδιαφανείς διαδικασίες, παραπληροφόρηση και αποκλεισμό της τοπικής κοινωνίας από τον σχεδιασμό και τις αποφάσεις.

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Την ίδια εικόνα μπορούμε να δούμε και στις πολιτικές της ενέργειας. Με αποφάσεις που παίρνει η κεντρική διοίκηση, η ΔΕΗ, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας και οι εταιρείες πετρελαίου και με την στήριξη της διορισμένης από την κυβέρνηση περιφερειακής διοίκησης, εγκαθίστανται και επεκτείνονται συνεχώς σε όλο το νησί εξαιρετικά ρυπογόνοι πετρελαϊκοί σταθμοί. Λινοπεράματα, Ξηροκαμάρα και Αθρινόλακκος καταγγέλθηκαν και πολεμήθηκαν από τους πολίτες και τις οικολογικές οργανώσεις, δυστυχώς χωρίς αποτέλεσμα.

Η Κρήτη είναι προικισμένη με ανεξάντλητους πόρους όπως οι ισχυροί άνεμοι και η ηλιοφάνεια και θα μπορούσε με άνεση να εξασφαλίσει την ενεργειακή της αυτάρκεια και παράλληλα να είναι πρωτοπόρος στην μάχη για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Αντί γι' αυτό, οι εγκαταστάσεις αιολικών και φωτοβολταϊκών πάρκων γίνονται άλλο ένα επιχειρηματικό παιχνίδι που παίζεται από τους ίδιους παίκτες στο ίδιο τραπέζι της έλλειψης χωροταξικού σχεδιασμού και της αδιαφάνειας με αποτέλεσμα οι πολίτες να βλέπουν με δυσπιστία τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Κάθε πρόταση από Δήμους για αιολικά ή φωτοβολταϊκά πάρκα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και κάθε άλλη εναλλακτική

τεχνολογική πρόταση μπαίνει στα συρτάρια ενώ οι πετρελαϊκοί σταθμοί αυξάνονται και πληθύνονται.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ Η ΗΧΟΡΥΠΑΝΣΗ !

Ίσως είναι χαρακτηριστικό της ανευθυνότητας που φαίνεται να κερδίζει έδαφος, πάντως ζούμε σε μια εποχή και σε μια χώρα όπου ο θόρυβος κυριαρχεί. Από τα δελτία ειδήσεων και τους κακούς γείτονες έως τα κορναρίσματα, τα... λαϊκά πανηγύρια και τους χώρους εργασίας έχει χαθεί η απλή έννοια του σεβασμού στην ησυχία του άλλου. Όμως, τις πιο ανησυχητικές διαστάσεις παίρνει το φαινόμενο της ηχορυπάνσεις στα παραλιακά θέρετρα της χώρας μας κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, όπου οι κάτοικοι κυριολεκτικά χάνουν τον ύπνο τους .Εκτός από την ανευθυνότητα των οδηγών κυρίως δικύκλων (μηχανάκια) ,εκεί που πραγματικά τα πράγματα έχουν ξεφύγει είναι η ασύδοτη ηχορύπανση των νυχτερινών κέντρων στην Κρήτη και ειδικά στα Μαλια.

Εκμεταλλεούμενοι την πολιτική δειλία των Δημάρχων, οι ιδιοκτήτες των καταστημάτων εκεί αποφασίζουν αυθαίρετα και αντικοινωνικά να παραβιάζουν τα ωράρια κοινής ησυχίας σε πολλά μαγαζιά ζημιώνοντας το περιβάλλον και την υγεία όλων των κρητικών . Οι αρνητικές επιπτώσεις της ηχορυπάνσεις είναι:

- προβλήματα υγείας (συσχετίζεται με αύξηση πίεσης, ψυχολογικά προβλήματα, καρδιακά προβλήματα και αϋπνίες)
- προβλήματα στον τουρισμό και στην οικονομία. Ποιος θα επισκεφθεί μια πόλη στην οποία δεν μπορεί να κοιμηθεί; Εδώ, το σύνηθες επιχείρημα των «φωστήρων» είναι ότι προσελκύουν έτσι νεανικό πληθυσμό. Και ποιος τους είπε ότι όλος ο νεανικός πληθυσμός αρέσκειται στο να ακούει τους μονότονους ήχους από τα ηχεία των νυχτερινών κέντρων; Και οι εργαζόμενοι που θέλουν να ξεκουραστούν ; Οι νέοι που θέλουν να κοιμηθούν νωρίς ή να διαβάσουν; Οι ηλικιωμένοι; Οι άρρωστοι; Τα παιδιά;
- κοινωνικά προβλήματα: οι σχέσεις των πολιτών με τους «δράστες» που ηχορυπαίνουν κάθε άλλο παρά αρμονικές είναι στις περιοχές αυτές.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Η ίδια απογοητευτική τακτική εφαρμόζεται και στη διαχείριση του πιο πολύτιμου φυσικού πόρου, του νερού. Όλες ανεξαιρέτως οι ενέργειες για την εκμετάλλευση του νερού στο νησί γίνονται σε βάρος της ποιότητας και της επάρκειάς του. Ο υδροφόρος ορίζοντας έχει υφαλμυρωθεί σχεδόν σε όλες τις ακτές σε μεγάλο βάθος ενώ το καινούργιο που προωθούν εταιρίες είναι η αφαλάτωση. Οι απληροφόρητοι πολίτες φαντάζονται την μετατροπή του θαλασσινού νερού σε γλυκό χωρίς να ενημερώνονται για τις συνέπειες που θα είναι η ρύπανση των ακτών και η τεράστιες απαιτήσεις σε ενέργεια και χρήμα. Η εικόνα συμπληρώνεται με χιλιάδες παράνομες γεωτρήσεις και μερικά μεγάλα, φαραωνικής έμπνευσης πεδινά φράγματα όπως στον Αποσελέμη, στο Αμάρι, στη Φανερωμένη και στο Μπραμιανό που κλέβουν ή θα κλέβουν το νερό από γειτονικές υδρογεωλογικές λεκάνες με εκτροπές χειμάρρων, με τεράστιο περιβαλλοντικό και οικονομικό κόστος και αμφισβητούμενα αποτελέσματα. Το παράδειγμα που μας δίνει η ερημοποίηση τεράστιων περιοχών του πλανήτη από αυτές τις πρακτικές εξακολουθεί να μας είναι αδιάφορο.

Οι λύσεις που προτείνουν οι ερευνητικές ομάδες των πανεπιστημίων και υποστηρίζουν οι περιβαλλοντικές οργανώσεις περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τον εμπλουτισμό του υδροφόρου ορίζοντα με μικρά ανασχετικά φράγματα φιλικά στο περιβάλλον, υιοθέτηση σύγχρονων τεχνικών ποτίσματος, πολιτικές εξοικονόμησης νερού, περιορισμό των απωλειών στα δίκτυα, αντιμετωπίζονται με αδιαφορία γιατί απαιτούν πράγματα που δεν διαθέτουμε. Δεν διαθέτουμε καν οριοθέτηση των υδρογεωλογικών λεκανών, δεν εφαρμόζουμε χωροταξικό σχεδιασμό, δεν δίνουμε πόρους στην τοπική αυτοδιοίκηση και γενικά αγνοούμε κάθε έννοια μακροχρόνιου σχεδιασμού.

ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ ΕΠΟΧΙΚΩΝ ΛΙΜΝΙΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Τα Μεσογειακά Εποχικά Λιμνία (ΜΕΛ) είναι οικότοποι προτεραιότητας και εξαιρετικής οικολογικής σημασίας σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία ('Habitats' Directive 92/43/EEC) που τα τελευταία χρόνια απειλούνται με εξαφάνιση εξαιτίας:

- 1) της αποσταθεροποίησης των υδρολογικών συνθηκών τους, λόγω ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (π.χ. υπεράντληση νερού) ή και κλιματικών αλλαγών
- 2) της υπερβόσκησης
- 3) της ανεξέλεγκτη διάθεση απορριμμάτων
- 4) της ρύπανσης από αγροχημικά και αστικά λύματα
- 5) της οικιστική ανάπτυξης και κατασκευής δρόμων
- 6) της άγνοιας του κοινού για την αξία του οικοτόπου δεδομένου του μικρού μεγέθους τους αλλά και της περιοδικότητας της εμφάνισης τους.

Πρόκειται για μικρές σε έκταση, εφήμερες λιμνούλες που εμφανίζονται περιοδικά αναλόγως με τις βροχοπτώσεις που τις τροφοδοτούν ενώ φιλοξενούν σημαντικό αριθμό ειδών χλωρίδας και πανίδας, πολλά από τα οποία είναι σπάνια και ενδημικά. Στην Ελλάδα έχουν καταγραφεί 23 εμφανίσεις τέτοιων οικοτόπων εκ των οποίων οι 12 βρίσκονται στην Κρήτη και 5 εξ αυτών στον Ν. Χανίων (στο Ελαφονήσι, στα Φαλάσαρνα, στην Κουρνά, στον Ομαλό και στην Γαύδο).

Τα οφέλη που παρέχουν τα Μεσογειακά Εποχικά Λιμνία στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον: Τα Μεσογειακά Εποχικά Λιμνία παρά το μικρό μέγεθός τους, επιτελούν μια μεγάλη ποικιλία από βιο-γεω-φυσικοχημικές διεργασίες και παρέχουν σημαντικά οφέλη στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον τα οποία περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- 1) Συγκράτηση και προσφορά νερού (π.χ. πότισμα ζώων, εμπλουτισμός υπόγειων νερών)
- 2) Παραγωγή τροφής (π.χ. βόσκηση αγροτικών ζώων, διατήρηση των τροφικών πλεγμάτων της άγριας ζωής)
- 3) Υποστήριξη ποικιλίας ενδιαιτημάτων και της βιοποικιλότητας
- 4) Βελτίωση της ποιότητας του νερού με ακινητοποίηση και μετασχηματισμό των ρύπων σε ανενεργά συστατικά
- 5) Επηρεασμός του μικρο-κλίματος της περιοχής, μειώνοντας τις ζημιές από παγετούς και καύσωνες (κλιματική σημασία)
- 6) ευκαιρίες πολυποικίλες για οικοτουρισμό, έρευνα, εκπαίδευση και αναψυχή

ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗ, ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ (ΓΗΠΕΔΑ ΓΚΟΛΦ)

Το ίδιο συμβαίνει και στον πολύτιμο πόρο, το έδαφος. Τα βουνά επί δεκαετίες γυμνώνονταν με την υπερβόσκηση από τη βλάστηση και το έδαφος για τη συντήρηση μιας προβληματικής κτηνοτροφίας που ασκήθηκε κυρίως από ανεκπαίδευτους νέους κτηνοτρόφους για την είσπραξη των επιδοτήσεων. Από την άλλη οι απληροφόρητοι δημοτικοί άρχοντες και οι ίδιοι οι κτηνοτρόφοι γέμισαν όλες τις πλαγιές με πρόχειρους και ασχεδιάστους δρόμους που λειτουργούν σαν χείμαρροι λάσπης κατεβάζοντας από τα βουνά χιλιάδες τόνους εδάφους με κάθε βροχή.

Την καταστροφή ολοκληρώνουν οι αυτοσχέδιες αναβαθμίδες που ανοίγονται με τις μπουλντόζες και η εγκατάλειψη των ξερολιθιών που τόσο σοφά συντηρούσαν οι πρόγονοί μας. Ενώ η Unesco και δεκάδες άλλοι οργανισμοί και προγράμματα σε όλο τον πλανήτη κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για την εξάπλωση της ερημοποίησης, στην Κρήτη ενεργούμε σαν να μη συμβαίνει τίποτα. Κανένα πρόγραμμα ενημέρωσης δεν έχει εφαρμοστεί ποτέ ενώ οι τελευταίες κυβερνήσεις έκαναν το ελάχιστο, σύμφωνα με την υποχρέωση της χώρας μας, να ιδρύσουν την Εθνική Επιτροπή για την Καταπολέμηση της Απερήμωσης, μια επιτροπή που όμως άφησαν χωρίς πόρους και αρμοδιότητες

Η αδιαφορία και η εγκατάλειψη είναι γενικά η πολιτική που εφαρμόζεται από το κράτος και τις κυβερνήσεις και στο καθεστώς των προστατευόμενων και των δασικών περιοχών του νησιού. Ενώ αποτελούν παγκόσμια φυσική κληρονομιά και σπουδαίο αναπτυξιακό πόρο δεν ιδρύονται οι φορείς διαχείρισής τους και δεν προστατεύονται με κανένα τρόπο.

Γιατί συμβαίνει αυτό; Διότι η ίδρυση φορέων διαχείρισης, η εφαρμογή πολιτικών κατά της απερήμωσης, η οριοθέτηση και προστασία της παραλίας θα επέβαλε περιορισμούς στη χρήση της γης. Γιατί με αυτόν τον τρόπο οι προστατευόμενες περιοχές, οι παραλίες και οι δασικές εκτάσεις παραμένουν εκτεθειμένες για τον κάθε επιχειρηματία που βρίσκει σ' αυτές δωρεάν ή πολύ φτηνή γη για να σχεδιάζονται και να κατασκευάζονται δεκάδες γήπεδα γκολφ, χιλιάδες παραθεριστικές κατοικίες, τεράστια ξενοδοχεία ακόμη και λατομεία, κλέβοντας αυτόν τον σπουδαίο φυσικό και αναπτυξιακό πόρο από τις τοπικές κοινωνίες, πετώντας τους μόνο μερικά ψίχουλα κακοπληρωμένης απασχόλησης. Και όλα αυτά με την απολύτως παράνομη, πάντα σύμφωνη γνώμη του ΥπεΧωΔΕ, των εκάστοτε Νομαρχιακών Συμβουλίων και των αρμόδιων υπηρεσιών που υποκύπτουν με ευκολία στις πιέσεις της κτηματαγοράς, των ξενοδόχων και άλλων επιχειρηματικών κύκλων.

ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΘΑ ΕΠΕΤΡΕΨΑΝ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ.(Προαγωγή της ανακύκλωσης των αποβλήτων)

Ενθάρρυνση του τομέα της ανακύκλωσης με στόχο την επανένταξη, με ελάχιστο περιβαλλοντικό αντίκτυπο, των αποβλήτων στον οικονομικό κύκλο με τη μορφή προϊόντων ποιότητας. Μακροπρόθεσμα θα μπορούσαν να καθοριστούν ποσοτικοί στόχοι ανακύκλωσης στα πλέον ενδεδειγμένα επίπεδα λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά των επιμέρους υλικών και το φάσμα των δυνατοτήτων ανακύκλωσής τους. Η ανακύκλωση θα μπορούσε να ενθαρρυνθεί με την τροποποίηση του κανονιστικού πλαισίου, ώστε να καλυφθεί η δυνατότητα καθιέρωσης κριτηρίων απόδοσης για τις διαδικασίες ανάκτησης καθώς και κριτηρίων διάκρισης των αποβλήτων από τα προϊόντα, δεδομένου ότι τοιουτοτρόπως θα καταστεί δυνατή η καθιέρωση ελάχιστων ποιοτικών προτύπων και η διάδοση των βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών.

Δυνατή είναι η ύπαρξη και άλλων μέτρων, όπως η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τη φορολογία της οριστικής εναπόθεσης των αποβλήτων σε εθνικό επίπεδο καθώς και, μακροπρόθεσμα, τη λήψη μέτρων βάσει της φύσης των υλικών και ενδεχομένως μέτρων συμπλήρωσης των μηχανισμών της αγοράς, σε περίπτωση που δεν επαρκέσουν για την εξασφάλιση της ανάπτυξης της ανακύκλωσης. Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δοθεί στα βιοαποδομήσιμα απόβλητα τα οποία, πρέπει κατά τα δύο τρίτα να αποτελούν αντικείμενο άλλων μορφών επεξεργασίας πλην της τελικής διάθεσης. Παρά τις προόδους στον τομέα της ανακύκλωσης και της αποτέφρωσης, δεν μειώνονται οι ποσότητες των αποβλήτων που καταλήγουν σε χώρους υγειονομικής ταφής για τελική εναπόθεση, δεδομένου ότι αυξάνει συνεχώς η παραγωγή τους. Εξάλλου, ορισμένες ουσίες είναι ιδιαίτερα επικίνδυνες και ρυπογόνες και συνιστούν σοβαρούς κινδύνους για το περιβάλλον και την υγεία όταν αποσύρονται από το οικονομικό κύκλωμα.

Η παρούσα στρατηγική θα δημιουργήσει νέες δυνατότητες σε ό,τι αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων με στόχο τη μείωση των ποσοτήτων που καταλήγουν σε χώρους υγειονομικής ταφής, θα επιτρέψει την πραγματοποίηση μεγαλύτερης κλίμακας λιπασματοποίησης και την ανάκτηση μεγαλύτερων ποσοτήτων ενέργειας από τα απόβλητα ενώ παράλληλα θα βελτιώσει από ποσοτική και ποιοτική σκοπιά την ανακύκλωση. Κύρια αναμενόμενα οφέλη είναι η μεγαλύτερη αποδοτικότητα και η καλύτερη αξιοποίηση των δαπανών χάρη στη σημασία που αποδίδεται στον περιβαλλοντικό αντίκτυπο, τη μείωση του κόστους, τον περιορισμό των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι δραστηριότητες ανακύκλωσης, τη μείωση της ρύπανσης από τα απόβλητα και την περιστολή των εκπομπών των αερίων που επιδεινώνουν το φαινόμενο του θερμοκηπίου.

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ

Σημαντική είναι και η μείωση των περιβαλλοντικών πιέσεων σε κάθε στάδιο του κύκλου ζωής των πόρων, γεγονός που περιλαμβάνει την εξόρυξη ή λήψη τους, τη χρήση και την τελική διάθεσή τους. Το ζητούμενο είναι λοιπόν η ενσωμάτωση της αντίληψης του κύκλου ζωής και των επιπτώσεων που αφορούν τους πόρους στις σχετικές πολιτικές. Εξάλλου, οι μη περιβαλλοντικές πολιτικές που συνεπάγονται την κατανάλωση πόρων οφείλουν, επίσης, να ενσωματώνουν την εν λόγω προσέγγιση. Μέτρα προς την κατεύθυνση αυτή έχουν ήδη θεσπιστεί, ιδίως στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας. Εξάλλου, η προσφυγή στις μελέτες επιπτώσεων θα είναι καθοριστικής σημασίας σε ορισμένους βιομηχανικούς τομείς ή τομείς υποδομών. Προκειμένου να ενισχυθούν οι γνώσεις οι σχετικές με τη χρήση των πόρων και των περιβαλλοντικών επιπτώσεών τους, πρέπει να συσταθούν κέντρα δεδομένων σχετικού με τους φυσικούς πόρους. Τα εν λόγω κέντρα δεδομένων θα συγκεντρώνουν τις πληροφορίες που θα προέρχονται από διάφορους οργανισμούς ανάλυσης και έρευνας. Θα διευκολύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών και τη διάθεσή τους για τους λαμβάνοντες τις πολιτικές αποφάσεις.

Ο τρέχων ρυθμός κατανάλωσης των πόρων και η περιβαλλοντική πίεση που τον συνοδεύει δεν έχουν αειφόρο χαρακτήρα: παρά τις τεχνικές βελτιώσεις, η αύξηση της κατανάλωσης πόρων υπήρξε, συχνά, ταχύτερη απ' ό,τι η πρόοδος σε περιβαλλοντικό επίπεδο ή η αύξηση της παραγωγικότητας.

Ως εκ τούτου, ο κίνδυνος εξάντλησης των πόρων και ρύπανσης που προκαλείται από τη ρύπανση των εν λόγω πόρων, συνιστούν ολοένα και μεγαλύτερη απειλή για το περιβάλλον μας. Προκειμένου να αναστραφούν οι μη αειφόρες τάσεις, να παύσει η υποβάθμιση του περιβάλλοντος και να διαφυλαχθούν οι βασικές υπηρεσίες που παρέχονται από τους φυσικούς πόρους, η πολιτική περιβάλλοντος πρέπει να υπερβεί τις απλές κανονιστικές ρυθμίσεις της ρύπανσης (έλεγχος των ρυπαινοσών εκπομπών και των αποβλήτων).

ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΕΝΝΟΙΑ:

Σήμερα περισσότερο από ποτέ, έρχονται στην επικαιρότητα οι αρχές της Αειφόρου Ανάπτυξης, η οποία διατυπώθηκε το 1992 υπο μορφή διακήρυξης στο Ρίο και με την οποία επιχειρήθηκε για πρώτη φορά μια συνολική προσέγγιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, της διαχείρισης των φυσικών πόρων της γης και της ειρηνικής επίλυσης των πάσης φύσεως προβλημάτων εντός μιας χώρας ή μεταξύ διαφορετικών χωρών. Έκτοτε και μέχρι σήμερα, η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης έχει ενσωματωθεί σε όλες σχεδόν τις Οδηγίες της Ε.Ε. στις συμβάσεις μεταξύ των κρατών, αλλά και στις αποφάσεις των δικαστηρίων που αφορούν περιβαλλοντικές διαφορές.

Στα πλαίσια της αλληλεγγύης των γενεών, καθορίστηκε η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης με μια καθαρά ελληνική λέξη, η οποία εμπεριέχει την συνέχεια της ζωής και της διαφύλαξης των φυσικών πόρων. Συγκεκριμένα, «αειφόρος ανάπτυξη, είναι εκείνη που ικανοποιεί τις ανάγκες των τωρινών γενεών, χωρίς να διακυβεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους». Διαφαίνεται, από τον ίδιο τον ορισμό, ότι με την αειφόρο ανάπτυξη βρίσκεται στο κέντρο των προσπαθειών όλων των κρατών η ποιότητα ζωής των ανθρώπων, στους οποίους δίνεται η δυνατότητα να εκμεταλλευθούν τους δικούς τους φυσικούς πόρους, με βάση τη δική τους περιβαλλοντική πολιτική χωρίς όμως αυτή η εκμετάλλευση να αποβαίνει σε βάρος του δικού τους φυσικού περιβάλλοντος, του φυσικού περιβάλλοντος των γειτονικών κρατών, αλλά προ πάντων σε βάρος των επερχόμενων γενεών (όλες αυτές οι αρχές καταπατήθηκαν κατά τον πλέον ανίερο τρόπο από τις ΗΠΑ στους πολέμους κατά της Γιουγκοσλαβίας, του Αφγανιστάν, του Ιράκ, αλλά και μεταξύ περιοχών της ίδιας χώρας με αποκορύφωμα την αντιπαράθεση Ρωσίας – Τσετσενίας, που στοίχισε τη ζωή εκατοντάδων ανθρώπων, μεταξύ των οποίων τα περισσότερα παιδιά). Ας μη μας διαφεύγει, ότι την διακήρυξη αρνήθηκε να υπογράψει τότε ο πατέρας Μπους, ενώ ο υιός δεν υπέγραψε ποτέ το πρωτόκολλο του Κιότο για την μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου.

Σύμφωνα με τις αρχές του Ρίο, Ανάπτυξη και Περιβάλλον πρέπει να εξετάζονται μαζί και κάθε ενέργεια που γίνεται για χάρη της ανάπτυξης, πρέπει να εξετάζεται από την πλευρά των περιβαλλοντικών επιπτώσεων προληπτικά. Μεγάλη έμφαση επίσης, δίνεται στην συνεργασία των λαών σε όλα τα επίπεδα για να μειωθούν οι ανισότητες που υπάρχουν μεταξύ των ανεπτυγμένων χωρών G8 και των υπό ανάπτυξη χωρών στον τομέα της διαβίωσης και απολαβής φυσικών αγαθών. Αποτέλεσμα της έμφασης αυτής, ήταν η δημιουργία κινήσεων κατά της παγκοσμιοποίησης, στα οποία εμφανίζονται και διαμαρτύρονται με έντονο τρόπο σε κάθε συνάντηση των παραπάνω, κατά των πλουσιότερων χωρών του κόσμου.

Απαραίτητη προϋπόθεση της αειφόρου ανάπτυξης, είναι ν' αντιμετωπισθεί η ενεργειακή κρίση με την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και την χρήση ήπιων μορφών ενέργειας (ηλιακή, αιολική, υδραυλική, κ.λ.π) που είναι ανεξάντλητες, οικονομικές και φιλικές προς το περιβάλλον.

Η συμμετοχή όλων των ανθρώπων, τόσο σε ατομικό επίπεδο, όσο και σε συλλογικό επίπεδο είναι απαραίτητη και μάλιστα κάθε γυναίκα, άνδρας, νέος, επιστήμονας, κ.λ.π., αναλαμβάνουν από τη θέση που κατέχουν το δικό τους

μερίδιο ευθύνης για τη διατήρηση ενός καθαρού περιβάλλοντος, τόσο για τις τωρινές, όσο και για τις επόμενες γενεές.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΙ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ:

Η ενημέρωση των πολιτών και η πρόσβασή τους σε πληροφορίες, που έχουν να κάνουν με την προστασία του περιβάλλοντος είναι υποχρέωση της Πολιτείας, ώστε να γνωρίζει ο πολίτης τις επιπτώσεις κάθε ενέργειας και να παίρνει τα απαραίτητα μέτρα για να προστατέψει, τόσο τον εαυτό του, όσο και τους συνανθρώπους του. Πρέπει να καθιερωθεί εθνική και παγκόσμια νομοθεσία που να κατοχυρώνει τα κράτη έναντι φυσικών καταστροφών που δημιουργούνται από άλλα κράτη και να επιβάλλει αποζημιώσεις σε ανάλογες ζημιές που προκλήθηκαν. Βασικό στοιχείο της διακήρυξης, είναι να αποτραπεί με κάθε τρόπο η μεταφορά και εναπόθεση τοξικών αποβλήτων σε υπό ανάπτυξη χώρες και ανοικτές θάλασσες και να επιβληθούν αυστηρότατες κυρώσεις σε αυτούς που καταφεύγουν σε τέτοιες δραστηριότητες.

ΠΡΟΛΗΨΗ:

Η επιστημονική έρευνα στον τομέα της πρόληψης περιβαλλοντικών ατυχημάτων να ενισχυθεί και μάλιστα οι ανεπτυγμένες χώρες πρέπει να αναλάβουν το κόστος οποιασδήποτε πρόβλεψης, έστω και αν αυτή δεν είναι τελείως επιστημονικά τεκμηριωμένη. Η έλλειψη δηλαδή επιστημονικής γνώσης δεν επιτρέπεται να είναι δικαιολογία για να αποφεύγουμε δαπάνες εκεί όπου προβλέπεται ότι οι επιπτώσεις θα είναι οδυνηρές για τον πλανήτη μας (π.χ. έρευνα για την διαδικασία αραίωσης του όζοντος στην στρατόσφαιρα).

Σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών και ατυχημάτων, πρέπει αμέσως να ενημερώνονται τα γειτονικά προς το ατύχημα κράτη, ώστε να λαμβάνονται έγκαιρα μέτρα κατά των καταστροφών αυτών (π.χ. στο ατύχημα του Τσερνομπίλ υπήρξε μεγάλη καθυστέρηση στην ενημέρωση της διεθνούς κοινότητας). Μεγάλη σημασία δίνεται στη συμμετοχή των ντόπιων πληθυσμών και άλλων τοπικών παραγόντων κάθε χώρας στο θέμα προστασίας του περιβάλλοντος, γιατί τα έθιμα και ο πολιτισμός κάθε χώρας είναι συνυφασμένα με τη συνύπαρξη φυσικού περιβάλλοντος σε καλή κατάσταση. Είναι προφανές στη διακήρυξη, ότι πολεμικές επιχειρήσεις υποβαθμίζουν το περιβάλλον και ότι η ειρήνη, η ανάπτυξη και η προστασία του περιβάλλοντος είναι αλληλένδετα μεταξύ τους.

Τα κράτη πρέπει να συνεργασθούν σε πνεύμα παγκόσμιας συνεργασίας για να διατηρήσουν, να προστατεύσουν και να επαναφέρουν την υγεία και την ακεραιότητα του οικοσυστήματος της γης. Λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές συμβολές στον παγκόσμιο περιβαλλοντικό υποβιβασμό από ανεπτυγμένες και υπο ανάπτυξη χώρες, θα πρέπει οι ανεπτυγμένες χώρες να αναγνωρίσουν την ευθύνη τους και σε μια διεθνή προσπάθεια αειφόρου ανάπτυξης να δώσουν οικονομική υποστήριξη και τεχνογνωσία στις υποβαθμισμένες χώρες, ώστε να αναπτυχθούν και αυτές χωρίς περαιτέρω καταστροφής του περιβάλλοντος.

Όλες οι αρχές της διακήρυξης όμως από τον τρόπο που έχουν διατυπωθεί, υποδηλώνουν ένα ευχολόγιο για το πώς μπορεί να γίνει η ανάπτυξη με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος, ενώ μέτρα και κυρώσεις δεν ανακοινώθηκαν, αντιθέτως όπως έγινε γνωστό από τον τύπο υπήρξε έντονη αντιπαράθεση και σκληρό παζάρι διαπραγματεύσεων μεταξύ των οικονομικά ανεπτυγμένων χωρών που συμμετείχαν με πρωταγωνίστριες τις ΗΠΑ που δεν ήθελαν να υπογράψουν την διακήρυξη, γιατί προφανώς θα ήταν οι πρώτες που

θα πλήρωναν το τίμημα της άναρχης ανάπτυξής τους σε βάρος των υπό ανάπτυξη χωρών.

Το συμπέρασμα που προκύπτει από την ανάλυση των αρχών της αειφόρου ανάπτυξης, έβαλε τις βάσεις για μια παγκόσμια συνεργασία και νομοθεσία που θα προστατέψει τον πλανήτη μας, ενώ παράλληλα δεν θα εμποδίσει μια φιλική προς το Περιβάλλον ανάπτυξη.

φωτο : Μαρίνα Παγγρένου

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ:

Σε μια εποχή αυξημένης συνειδητοποίησης των αρνητικών επιπτώσεων της μόλυνσης του πλανήτη, ο τουρισμός θεωρείται ένας από τους κύριους ενόχους. Ο τουρισμός δεν αποτελεί μια φιλική προς το περιβάλλον βιομηχανία – και σ' αυτό συμβάλλουν οι μεταφορές, η τοπική υπερανάπτυξη και η εξάντληση των φυσικών πόρων. Τα διεθνή συνέδρια που εστιάζουν σ' αυτό το θέμα έχουν διατυπώσει αρκετές προτάσεις, που συχνά συνοψίζονται με τον όρο «Περιβαλλοντικός τουρισμός» και αναφέρονται σε όρους όπως ο εναλλακτικός τουρισμός (φυσιολατρία και παρατήρηση άγριας ζωής), ο οικολογικός τουρισμός (προαγωγή και προστασία περιοχών φυσικού κάλους από τον μαζικό τουρισμό και την υπερανάπτυξη) και ο αγροτουρισμός (εκπαιδευτικές εκδρομές στην ύπαιθρο και επιμόρφωση του αγροτικού πληθυσμού).

Κατά συνέπεια, αποτελεί κομβικό σημείο η διασαφήνιση των πλαισίων των νέων αυτών μορφών τουρισμού για να συνειδητοποιηθούν οι βασικές προϋποθέσεις ανάπτυξής τους και, σε συνδυασμό με τις υπάρχουσες δυνατότητες, να καταδειχθούν οι διαγραφόμενες προοπτικές τους. Η θεωρία υιοθετείται εύκολα – οι τουριστικοί πράκτορες, οι τοπικές επιχειρήσεις και οι επισκέπτες εκτιμούν και σέβονται τα πολιτιστικά και φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής όπου δραστηριοποιούνται – όμως υπάρχουν δυσκολίες στην πρακτική εφαρμογή της.

Η ιδέα αρμονικής σύνδεσης των επισκεπτών με τη φύση και το περιβάλλον δεν είναι καινούργια. Η μακροχρόνια και επιτυχημένη συμμετοχή κοινοτήτων σε όλο τον κόσμο είχε σαν αποτέλεσμα να χαρακτηριστούν ως αγροτικά- τουριστικά θέρετρα τουριστικοί προορισμοί όπως οι οινοπαραγωγικές περιοχές της Ευρώπης και των Ηνωμένων Πολιτειών. Πολλές τέτοιες κοινότητες προέβλεψαν τις μελλοντικές κατευθύνσεις του τουρισμού περισσότερο από ένστικτο παρά με βάση κρατικές οδηγίες και συνήθως με σημαντικές ίδιες επενδύσεις ώστε να επιτύχουν (αν το καταφέρουν) τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα.

Οι τουρίστες επιδιώκουν συχνά να βρεθούν σε ένα τοπίο που δεν έχει απολύτως καμία σχέση με αυτό που έχουν συνηθίσει, για να βιώσουν ένα διαφορετικό τρόπο ζωής. Οι κοινότητες που βασίζονται στον τουρισμό θα έπρεπε να έχουν σαν στόχο να διατηρήσουν την πολιτιστική τους κληρονομιά και ένα καθαρό περιβάλλον. Η υπερ-εμπορευματοποίηση μπορεί να καταστρέψει τον χαρακτήρα μιας κοινότητας σε λίγα χρόνια, αφήνοντας πίσω της φαστφουντάδικα και πάρκα υδάτινης αναψυχής. Διακοπές αφιερωμένες στην εξερεύνηση της υπαίθρου και γραφικών χωριών, στην εξοικείωση με την τοπική κουζίνα και την λαϊκή τέχνη μπορεί να αποτελέσουν ένα δροσερό και απολαυστικό διάλειμμα από το αστικό περιβάλλον που οι περισσότεροι βιώνουν καθημερινά. Ο ενημερωμένος ταξιδιώτης μπορεί επίσης να συμβάλει άμεσα στην προσπάθεια ανάπτυξης του περιβαλλοντικού τουρισμού, αν υποστηρίζει τις κοινότητες που εργάζονται για την διατήρηση των τοπικών τους παραδόσεων.

Στην Κρήτη προτείνονται ήδη διάφορες μορφές περιβαλλοντικού τουρισμού – από μονοήμερες επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους ή σε ελαιοτριβεία, παραδοσιακά χωριά και λαογραφικά μουσεία, μέχρι πολυήμερες εκδρομές στη φύση και εκδρομές «περιπέτειας», ενώ υπάρχουν και ξενοδοχεία που λειτουργούν σε οικολογική βάση με κήπους βιολογικής καλλιέργειας και καταφύγια πουλιών.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΙΣ:

Στη χώρα μας, η επιθυμητή ισορροπία δεν επιτεύχθηκε μέχρι σήμερα, ίσως και να μην επιδιώχθηκε. Είναι χαρακτηριστική η υπερσυγκέντρωση τουριστών και η σημαντική περιβαλλοντική επιβάρυνση ορισμένων περιοχών, οι οποίες αναπτύχθηκαν επιλεκτικά και μονομερώς, σε αντίθεση με άλλες περιοχές εξίσου αξιόλογες που παρέμειναν αναξιοποίητες και περιβαλλοντικά «άθικτες». Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η Ρόδος το 1999 δέχτηκε 8πλάσια τουριστική ένταση σε σχέση με την αντίστοιχη μέση ένταση της χώρας. Η εικόνα, με κάποιες αποκλίσεις, είναι παρόμοια και στις λοιπές παραθαλάσσιες περιοχές, αν λάβουμε υπόψη ότι το 90% του τουρισμού στη χώρα μας έχει σαν κύριους προορισμούς τα νησιά και τον παράκτιο χώρο. Η υπερσυγκέντρωση τουριστών σε ορισμένες περιοχές και η κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών της ζήτησης συνοδεύτηκε με αύξηση των επεμβάσεων στο φυσικό περιβάλλον, με αποτέλεσμα την εμφάνιση σοβαρών περιβαλλοντικών επιβαρύνσεων και απωλειών. Ενδεικτικά αναφέρουμε την απώλεια σημαντικών εκτάσεων αμμοθινών σε ποσοστό ~50% από το 1900-1990, τον κατατεμαχισμό τοπιακών ενοτήτων, την καταστροφή βιοτόπων, τη μείωση της βιοποικιλότητας, τη ρύπανση των υδάτων και γενικά την απαξίωση του φυσικού περιβάλλοντος, η οποία, σε τελική ανάλυση, υποβαθμίζει με τη σειρά της, αν δεν αναιρεί, τις φυσικές ιδιαιτερότητες της χώρας μας. Την κρισιμότητα της κατάστασης μπορούμε να τη συνειδητοποιήσουμε αν λάβουμε υπόψη ότι σε επίπεδο χώρας υφίσταται ήδη ένα υψηλό ανταγωνιστικό δυναμικό μεταξύ τουρισμού και φυσικού περιβάλλοντος, πολύ περισσότερο δε στον παράκτιο χώρο, όπου ο τουρισμός παρουσιάζει πολλαπλάσια ένταση

Οι περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις επέδρασαν αρνητικά στον τουρισμό, καθόσον επηρέασαν την ποσότητα και ποιότητα του τουριστικού «κεφαλαίου», το οποίο άρχισε να μην ανταποκρίνεται πλέον στα συνεχώς ανερχόμενα standards των τουριστών. Αποτέλεσμα αυτής της διάστασης μεταξύ «πραγματικού» και «επιθυμητού» ήταν η εμφάνιση στη δεκαετία του '90 σημείων «κόπωσης» των τουριστών, που συνοδεύτηκε με σταδιακή «εγκατάλειψη» παραδοσιακών τουριστικών κέντρων και αναζήτηση άλλων περιοχών με «περισσότερο» φυσικό περιβάλλον, για να επαληθευθεί ο γενικός διευθυντής του Αυστριακού Οργανισμού Τουρισμού, Δρ. Κλάους, ο οποίος πριν 20 περίπου χρόνια είχε υποστηρίξει, ότι «η επιστροφή στο φυσικό και άθικτο περιβάλλον θα είναι πρωταρχικός παράγοντας στις τάσεις και τις επιθυμίες των τουριστών στο εγγύς μέλλον». Η τάση αυτή εξελίσσεται αυξητικά μέχρι τις μέρες μας.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Εναλλακτικός Τουρισμός

Με τον όρο εναλλακτικός τουρισμός ορίζεται το σύνολο των ολοκληρωμένων τουριστικών υπηρεσιών, οι οποίες διακρίνονται από εξειδίκευση ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες και προτιμήσεις των πελατών τους, απευθύνονται σε ένα εξειδικευμένο κοινό, στηρίζονται σε οικολογικά ανεκτές και ήπιες δραστηριότητες, ενώ αναδεικνύουν χωρίς να καταστρέφουν τα φυσικά κάλλη μιας περιοχής.

Οι μορφές εναλλακτικού τουρισμού που συναντάει κανείς στο νησί της Κρήτης είναι:

- Οικοτουρισμός
- Αγροτουρισμός
- Περιπατητικός τουρισμός
- Θαλάσσιος
- Πολιτιστικός
- Θρησκευτικός
- Συνεδριακός

ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Αγροτουρισμός είναι η παράλληλη ανάπτυξη δραστηριοτήτων που αποσκοπεί στην οικονομική και την κοινωνική αναβάθμιση των αγροτικών περιοχών και γενικότερα της υπαίθρου, με την ανάδειξη και στήριξη:

- της ήπιας και μικρής κλίμακας προσφοράς τουριστικών υπηρεσιών
- της τοπικής αγροτικής παραγωγής
- της δημιουργίας και εμπορίας παραδοσιακών προϊόντων

Από την άποψη αυτή, η ανάπτυξη του Αγροτουρισμού, ενδιαφέρει κυρίως τους παρακάτω φορείς / επιχειρήσεις:

- Παραδοσιακά Καταλύματα
- Παραδοσιακά εστιατόρια και καφεενεία
- Παραγωγούς και εμπόρους τοπικών προϊόντων
- Επιχειρήσεις δραστηριοτήτων

- Μουσεία κάθε είδους
- Συλλόγους (Πολιτιστικούς, Φυσιολατρικούς, Ορειβατικούς, κλπ)
- Συνεταιρισμούς (Γυναικείους, Αγροτικούς κλπ)
- Τοπική αυτοδιοίκηση
- Σχολεία / Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

Όμως ενδιαφέρει επίσης τον κάθε κάτοικο και επαγγελματία της περιοχής στην οποία αναπτύσσεται μια Αγροτουριστική δραστηριότητα καθώς:

Στον Αγροτουρισμό ο τουρίστας είναι επισκέπτης, φίλος, θαυμαστής του τόπου, είναι ένας «φιλοξενούμενος», ένας ταξιδιώτης που αναζητά τα μυστικά, την αυθεντικότητα και την ομορφιά του, εστιάζοντας στην ήσυχη ζωή, τη φυσική κληρονομιά και όλα όσα μοναδικά και ξεχωριστά έχει να προσφέρει ο κάθε προορισμός.

Ολόκληρη η φιλοσοφία του Αγροτουρισμού βασίζεται στη διαπροσωπική, ανθρώπινη, άμεση και φιλόξενη σχέση μεταξύ του κατοίκου της υπαίθρου και του επισκέπτη. Για το λόγο αυτό έρχεται ο επισκέπτης σε επαφή με τη φύση, με την καλλιέργεια της γης, την περισυλλογή του καρπού, με τους ανθρώπους της περιοχής. Ο επισκέπτης μαθαίνει να φτιάχνει στον αργαλειό, να κεντάει, να παρατηρεί τα ζώα και τα πουλιά, να δοκιμάζει το κρασί και το τσίπουρο, να συμμετέχει στην παραγωγή τους, να καταλαβαίνει τη σωστή ώρα του τρύγου, τη γεύση, το άρωμα, το χρώμα του κρασιού της περιοχής, τη διαφορά στις ποικιλίες του μελιού, τη διαδικασία και επιλογή κατά την περισυλλογή των μανιταριών ή των κάστανων.

Του προτείνουμε δασώδη μονοπάτια, γαλήνιες λίμνες και ορμητικά ποτάμια, του προσφέρουμε την δυνατότητα για αθλήματα περιπέτειας (extreme sports) και τον ξεναγούμε σε παλιές εκκλησιές και μοναστήρια, πέτρινα γεφύρια και αρχαιολογικά ευρήματα, τον προσκαλούμε να συμμετάσχει σε τοπικά πανηγύρια, γιορτές, έθιμα.

ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ως οικοτουρισμός ορίζεται ο περιβαλλοντικά υπεύθυνος τουρισμός και η επίσκεψη σε φυσικές περιοχές, που αποσκοπεί στην απόλαυση και εκτίμηση της φύσης (και των πολιτισμικών στοιχείων του παρόντος και παρελθόντος) και ο οποίος προάγει τη διατήρηση της φύσης, έχει χαμηλή επίδραση επισκεπτών και παρέχει χρήσιμα ενεργή κοινωνικό-οικονομική ανάμιξη του ντόπιου πληθυσμού. Ο οικοτουρισμός είναι μια περιβαλλοντικά ευαίσθητοποιημένη μορφή τουρισμού, η οποία προωθεί την κατανόηση και την προστασία της φύσης, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στη γνώση και στο σεβασμό της ιστορίας ενός τόπου. Η ανάπτυξη του οικοτουρισμού έχει ως στόχους:

- Την ανάδειξη και αξιοποίηση περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ή περιβαλλοντικής αξίας
- Της προστασία οικολογικά ευαίσθητα περιοχών μέσω της περιβαλλοντικής έρευνας
- Τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας και του τοπικού χαρακτήρα της περιοχής
- Την ενθάρρυνση της περιβαλλοντικής συνείδησης των επισκεπτών μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

Οι επισκέπτες των οικολογικά ευαίσθητων περιοχών οφείλουν να τηρούν προσεκτικά τις απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος από τη ρύπανση, την αποφυγή κάθε ενόχλησης των φυσικών βιοτόπων και διατάραξης της ισορροπίας των οικοσυστημάτων. Το νησί της Κρήτης, με το εξαιρετικό φυσικό περιβάλλον και τη σπάνια βιοποικιλότητα που διαθέτει, δίνει στον επισκέπτη πολλές δυνατότητες πραγματοποίησης οικοτουριστικών δραστηριοτήτων. Ιδιαίτερα στους υδροβιότοπους του νησιού, υπάρχουν πολλές ευκαιρίες μελέτης του φυσικού περιβάλλοντος και ιδιαίτερα της ορνιθοπανίδας.

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

Επίσης πολύ σημαντικό είναι να δημιουργηθεί ένα σχέδιο δράσης για την προαγωγή των περιβαλλοντικών τεχνολογιών (τεχνολογιών που έχουν μικρότερες αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον απ' ό,τι άλλες, κατάλληλες τεχνικές) προκειμένου να μειωθεί η πίεση στους φυσικούς πόρους, να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής και να ενθαρρυνθεί η οικονομική ανάπτυξη. Το εν λόγω σχέδιο δράσης πρέπει να αποβλέπει στην άρση των εμποδίων και στην εκμετάλλευση ολόκληρου του δυναμικού των περιβαλλοντικών τεχνολογιών. Πρέπει να δημιουργηθούν τεχνολογίες που αποβλέπουν στον περιορισμό της ρύπανσης, σε προϊόντα και υπηρεσίες που είναι λιγότερο ρυπογόνα ή που έχουν ανάγκη από λιγότερους πόρους, καθώς και σε αποδοτικά μέσα διαχείρισης των πόρων. Οι σεβόμενες το περιβάλλον τεχνολογίες αυτές μπορούν να εφαρμοστούν σε όλους τους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας. Περιορίζουν το κόστος, μειώνοντας την κατανάλωση πόρων και ενέργειας και, κατ' αυτό τον τρόπο, αυξάνουν την ανταγωνιστικότητα, δημιουργώντας εκ παραλλήλου λιγότερες εκπομπές και απόβλητα.

Οι εν λόγω παράγοντες αποτελούν τη βάση του παρόντος σχεδίου δράσης και είναι οι ακόλουθοι:

- οι περιβαλλοντικές τεχνολογίες εμφανίζουν ευρύτατο φάσμα ποικιλότητας και μπορούν να εφαρμοστούν σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας·
- πολλές περιβαλλοντικές τεχνολογίες αποτελούν το αντικείμενο υποεκμετάλλευσης λόγω, μεταξύ άλλων, της μικρής συνειδητοποίησης των πλεονεκτημάτων τους εκ μέρους των καταναλωτών, των δυσκολιών πρόσβασης στη χρηματοδότηση και των τιμών στην αγορά που δεν αντανακλούν τα οικολογικά πλεονεκτήματα·
- ειδικά και αποδοτικά κίνητρα μπορούν να συμβάλουν στην επιτυχή υιοθέτηση των περιβαλλοντικών τεχνολογιών·
- η άρση των παραγόντων αβεβαιότητας σε ό,τι αφορά την εξέλιξη των αγορών θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των επενδύσεων στις περιβαλλοντικές τεχνολογίες·
- η πείρα και η στράτευση των διαφόρων εμπλεκόμενων κρίνονται απαραίτητες για την προαγωγή των περιβαλλοντικών τεχνολογιών·
- η βέλτιστη χρήση των πολιτικών και οικονομικών μέσων (όπως, π.χ., νομοθεσία, εθελοντικά μέτρα κ.λπ.) μπορεί να επιταχύνει την υιοθέτηση των περιβαλλοντικών τεχνολογιών·

ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΗΦΘΟΥΝ:

1) Περιβαλλοντική εκπαίδευση και επιμόρφωση: Η γνώση του περιβάλλοντος και της οικολογίας χρειάζεται για δύο βασικούς λόγους: ο ένας είναι ότι όλοι καταστρέφουμε το περιβάλλον, συχνά εν αγνοία μας. Ένα μέρος αυτής της καταστροφής θ' αποφευχθεί, όταν ξέρουμε το νόημα του περιβάλλοντος. Ο δεύτερος είναι, ότι πρέπει ν' ασκήσουμε πίεση σ' όλες τις κατευθύνσεις για την χρήση βέλτιστων τεχνολογιών προστασίας περιβάλλοντος. Αλλά για να γίνει σωστά πρέπει να ξέρουμε καλά το αντικείμενο του οποίου ζητάμε την βελτίωση

2) Έλεγχος τήρησης περιβαλλοντικών όρων διαφόρων έργων και δραστηριοτήτων: Ουσιαστικά, υπάρχει απουσία ελέγχου για την τήρηση ή μη των περιβαλλοντικών όρων, παρά την επιμονή του Ν. 1650/85. αρ.4, ειδικά για τα μεγάλα έργα, όπως π.χ. Βόρειος οδικός άξονας, Δ.Ε.Η, Λιμάνι Ηρακλείου, Αεροδρόμιο, Γκόλφ Χερσονήσου, κ.λπ. Αποτέλεσμα της εσκεμμένης αδιαφορίας γι το θέμα αυτό από την Διοίκηση, είναι ο βιασμός του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

3) Υιοθέτηση νέων τεχνολογιών για την διαχείριση υδάτινων πόρων, υγρών αποβλήτων, και στερών αποβλήτων. Υπάρχουν φτηνές νέες τεχνολογίες, για την αφαλάτωση νερού που εφαρμόζονται σε τρία ξενοδοχεία των βόρειων παραλιών του Νομού μας, ενώ έχουμε περισσότερες τεχνολογίες για την επεξεργασία υγρών αποβλήτων (λυμάτων, κατσίγαρου, ρυπασμένων νερών κ.α) .

Αλλά εκείνο που είναι απαράδεκτο για την Κρήτη, είναι ότι σχεδιάζουμε από το 1996 την διαχείριση στερεών αποβλήτων σε επίπεδο Νομού αρχικά και σε επίπεδο Περιφέρειας στη συνέχεια, και δεν έχουμε ακόμα καταλήξει σ' ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης, παρά το γεγονός ότι πληρώσαμε πρόστιμο 8.000.000 δρχ/ημέρα για τον Κουρουπητό, κινδυνεύουμε να χάσουμε τα χρήματα από το Γ' Κ.Π.Σ παράλληλα δε, απειλείται και η χωματερή των πέρα Γαληνών με πρόστιμο.

4) Επίλυση του ενεργειακού Κρήτης: Το περιβάλλον και οι φυσικοί πόροι για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας δεν είναι άπειρες οντότητες για να συνεχίσουμε την πολιτική της ρύπανσης και της σπατάλης.. Είναι προφανές, ότι η πολιτική αυτή πρέπει ν' αλλάξει, αν θέλουμε τα παιδιά μας να βρουν ένα κατοικήσιμο πλανήτη. Αυτοί που στηρίζουν το σημερινό πολιτισμό καθ όλες τις προβλέψεις θα έχουν μειωθεί τραγικά στις επόμενες γενιές. Πρέπει στα πλαίσια της αλληλεγγύης των γενεών, να αλλάξουν νοοτροπία, και η τεχνολογία (Α.Π.Ε), αλλά και η πολιτική βούληση, να στραφούν στην αειφόρο διαχείριση του πλανήτη.

Προοπτικές για τον τουρισμό –Συμπεράσματα:

Η αύξηση της τουριστικής κίνησης, εξαρτάται κυρίως από τρεις παράγοντες:

α) Την καλή οικονομία των χωρών προέλευσης,

β) Την παγκόσμια ηρεμία, αλλά και την ηρεμία στις σχέσεις μεταξύ των κρατών

γ) Το φυσικό, δομημένο και πολιτιστικό περιβάλλον της χώρας υποδοχής.

Όταν υπάρχει υγιής οικονομία ο πελάτης-καταναλωτής έχει τη δυνατότητα να προγραμματίσει τις διακοπές του άνετα και όχι την τελευταία στιγμή, όπως έγινε εφέτος, αφού τα έσοδά του θα βρίσκονται σ' ένα αρκετά ικανοποιητικό επίπεδο. Αυτονόητο είναι ότι για να προσελκύσει μια χώρα τουρίστες θα πρέπει οι σχέσεις με τις χώρες προέλευσης και ειδικά τις γειτονικές να είναι ειρηνικές.

Το πιο βασικό όμως είναι το περιβάλλον με την ευρεία έννοια της χώρας προορισμού και εδώ μπορώ να πω ότι η Κρήτη διαθέτει πολλές περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, εθνικούς δρυμούς, αισθητικά δάση, σπάνια βιοποικιλότητα, άριστες κλιματολογικές συνθήκες και μια ανεξάντλητη αρχαιολογική και πολιτιστική κληρονομιά. Κατά συνέπεια πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη βαρύτητα στα έργα υποδομής ώστε να αναδείξουμε το τουριστικό μας προϊόν.

Ήδη από το 1993 στο πλαίσιο του Πέμπτου Προγράμματος Δράσης για το περιβάλλον "προς μια Αειφόρο Ανάπτυξη" προτάθηκαν τρεις άξονες δράσεις για τον τουρισμό και την παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος:

- Διαφοροποίηση των τουριστικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της καλύτερης διαχείρισης του μαζικού τουρισμού και την ενθάρρυνση εναλλακτικών τύπων τουρισμού.
- Βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών, έμφαση στην πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση των επισκεπτών, καθώς και στην καλύτερη διαχείριση της ροής των επισκεπτών.
- Αλλαγή της συμπεριφοράς των τουριστών. Στο πλαίσιο αυτό ενθαρρύνονται ειδικές δράσεις, όπως τηλεοπτικές καμπανιές, σύνταξη κώδικα συμπεριφοράς και ενθάρρυνση των επισκεπτών για κατάλληλη επιλογή μέσων μεταφοράς.

Η βιώσιμη ανάπτυξη του Τουρισμού προϋποθέτει διάφορους τομείς (Council of Europe 1996):

α) Σχεδιασμός (Πολεοδομία -Χωροταξία):
Ο σχεδιασμός των τουριστικών περιοχών πρέπει να γίνεται με βάση την Φέρουσα Ικανότητα του συστήματος, θα πρέπει να γίνεται οριοθέτηση περιοχών με τουριστική ανάπτυξη, να χρησιμοποιούνται τεχνικές για τη διαχείριση της ροής των επισκεπτών, να γίνει ουσιαστική εφαρμογή Μελετών Περιβαλλοντικών

Επιπτώσεων για κάθε έργο τουριστικής ανάπτυξης, να παρέχεται βοήθεια στις υποβαθμισμένες περιοχές προκειμένου να επανενταχθούν στην τουριστική αγορά, να γίνεται συστηματική και λεπτομερειακή καταγραφή περιοχών και να προτείνονται συνδυασμοί που θα αξιοποιούν την ποικιλία των μνημείων και της γεωγραφικής και της γεωγραφίας, θα πρέπει να υιοθετηθούν μέτρα για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, να υπάρξει ενθάρρυνση ήπιων παρεμβάσεων και γενικότερα ενθάρρυνση ήπιων μορφών τουρισμού (π.χ. αγροτουρισμός) που σέβονται τις ιδιαιτερότητες του τόπου υποδοχής κ.α.

β) **Θεσμική οργάνωση:**
Θα πρέπει να υιοθετηθούν μέτρα για την προστασία παραδοσιακών οικισμών, περιοχών με ιδιαίτερα οικολογικό ενδιαφέρον που αποτελούν ταυτόχρονα και τουριστικούς προορισμούς. Ταυτόχρονα θα πρέπει να ενισχυθεί η διαδικασία παρακολούθησης και εφαρμογής των διαφόρων κανονισμών που προβλέπονται γι' αυτές τις περιοχές.

γ) **Οικονομική ανάπτυξη:**
Θα πρέπει να υιοθετηθούν κίνητρα για την ενθάρρυνση ορισμένων τύπου τουρισμού που σέβεται τις τοπικές ιδιαιτερότητες.

δ) **Έρευνα:**
Παράλληλα με τις παραπάνω δράσεις απαιτείται να συνεχισθεί η μελέτη των επιπτώσεων από το φαινόμενο του τουρισμού αλλά και των δυνατοτήτων αποκατάστασης για περιοχές που αντιμετωπίζουν ήδη προβλήματα υποβάθμισης.

Η χώρα μας παρά τα προβλήματα που αντιμετωπίζει έχει πολλαπλές δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Για να ανταποκριθούμε στις νέες αυτές προκλήσεις δεν πρέπει απλά και μόνον να επιλύσουμε τα όποια προβλήματα υποδομών και εξυπηρέτησεων. Επιβάλλεται να αναζητήσουμε και στη συνέχεια να υιοθετήσουμε μια καινούργια άποψη που θα θέτει τα προβλήματα του περιβάλλοντος στο κέντρο του ενδιαφέροντος.

Συμπεράσματα στρατηγικής ανάλυσης για τον Τουρισμό της Κρήτης

Τα κυριότερα σημεία των συμπερασμάτων συμπυκνώνονται στα παρακάτω σημεία:

Τα συμπεράσματα

Η ανάπτυξη του τουρισμού της Κρήτης ακολουθεί σε γενικές γραμμές τις τάσεις ανάπτυξης του Ελληνικού Τουρισμού, ο οποίος ξεκινάει στη δεκαετία του 30, σαν οργανωμένος περιηγητικός τουρισμός, με αποκλειστικό σκοπό την επίσκεψη των σημαντικών αρχαιολογικών χώρων. Από τον περιορισμένο και επιλεκτικό περιηγητικό ή μορφωτικό - εκπαιδευτικό τουρισμό, όπως αυτός ονομάζεται σήμερα, ο τουρισμός της Κρήτης μετεξελίχθηκε όπως γενικότερα ο Ελληνικός τουρισμός, αλλά και ο Μεσογειακός τουρισμός, σε μαζικό και προσανατολισμένο, κυρίως, προς τις θερινές διακοπές των Βορειοευρωπαίων.

Τα κύρια συμπεράσματα συνοψίζονται ως εξής:

1. Ισχυρά σημεία της Κρήτης ως Τουριστικού Προορισμού

- Ο μεγαλύτερος τουριστικός προορισμός της Ελλάδας.
- Το μεγαλύτερο σε έκταση και πληθυσμό νησί της Ελλάδος.
- Η μεγαλύτερη νησιωτική ακτογραμμή της Ελλάδος.
- Μία από τις μεγαλύτερες συγκεντρώσεις αρχαιολογικών, ιστορικών και θρησκευτικών μνημείων, με την Κνωσό τον δεύτερο σε αριθμό επισκέψεων αρχαιολογικό χώρο της Ελλάδος, μετά την Ακρόπολη των Αθηνών, και το Μουσείο Ηρακλείου το πρώτο στην Ελλάδα.
- Μερικά από τα σημαντικότερα μνημεία της φύσης, όπως το Φαράγγι της Σαμαριάς.
- Πολύ μεγάλη ποικιλία χλωρίδας και μοναδικούς αντιπροσώπους πανίδας.
- Εξαιρετικά εύκρατο και ευνοϊκό για την ανάπτυξη του τουρισμού κλίμα με τις μεγαλύτερες στην Ελλάδα μικροκλιματικές διαφοροποιήσεις.
- Ιδιαίτερη πολιτιστική και ιστορική παράδοση και συμβολή στην παγκόσμια ιστορία και τον πολιτισμό.
- Πλουσιότατη λαογραφία και λαογραφική παράδοση και ατμόσφαιρα.
- Δύο από τα μεγαλύτερα διεθνή αεροδρόμια και λιμάνια της χώρας.
- Πυκνό οδικό δίκτυο στο οποίο περιλαμβάνεται και ο Βόρειος Οδικός Άξονας που είναι μέρος του Διευρωπαϊκού Οδικού Δικτύου.

- Ικανοποίηση των τουριστών από τις διακοπές στην Κρήτη - σε ποσοστά που κυμαίνονται στο 85% των τουριστών.
- Υψηλή ικανοποίηση των τουριστών με εκείνους τους παράγοντες επιλογής τουριστικού προορισμού τους οποίους θεωρούν σημαντικότερους, όπως ο καιρός τα τοπία και το φυσικό περιβάλλον, τα αξιοθέατα, τα καθαρά νερά και οι θάλασσες, η φιλοξενία και οι άνθρωποι, η ποιότητα υπηρεσιών και τα ξενοδοχεία.
- Υψηλές επαναληπτικές επιλογές των προορισμών του νησιού, οι οποίες υποδηλώνουν υψηλή πίστη (customer loyalty) των τουριστών στους προορισμούς αυτούς, με 41% να έχουν ξανά επισκεφθεί το νησί στο παρελθόν, 3,5 φορές κατά μέσο όρο, και με 21% να την έχουν επισκεφθεί, πάλι, τον προηγούμενο χρόνο.
- Υψηλό ποσοστό εκπλήρωσης των προσδοκιών των τουριστών (86%), υψηλή πρόθεση για επαναληπτική επίσκεψη στο μέλλον (83%), πρόθεση επίσκεψης τον αμέσως επόμενο χρόνο 22% και σύσταση των ίδιων διακοπών σε φίλους και γνωστούς 76%.
- Αναλογικά υψηλό ποσοστό θεωρεί την Κρήτη το καλύτερο μέρος που έκανε διακοπές (23%), σε σύγκριση με άλλους προορισμούς της Ελλάδας (11%) και σε σύγκριση με όλες τις χώρες του κόσμου που έχει επισκεφθεί, συμπεριλαμβανομένων χωρών όπου οι διακοπές ήταν διαφορετικού τύπου.
- Υψηλό ποσοστό θετικής σύγκρισης των διακοπών των τουριστών στην Κρήτη (72%) με το πιο αγαπημένο τους μέρος θερινών διακοπών.
- Τους χαμηλότερους δείκτες τουριστικού κορεσμού, απλούς και σύνθετους, με μεγάλη διαφορά, μέχρι και 1/7 για κάποιους δείκτες, από όλους τους κύριους νησιώτικους προορισμούς, όπως της Ρόδου, της Κώ και της Κέρκυρας.
- Αντίστοιχα χαμηλούς δείκτες κορεσμού σε σύγκριση και με τους σημαντικότερους τουριστικούς προορισμούς της Νοτίου Ευρώπης, όπως οι Βαlearίδες Νήσοι της Ισπανίας.
- Επίσης αντίστοιχα χαμηλότερους δείκτες κορεσμού για τους επί μέρους νομούς του νησιού, ακόμη και για το πιο ανεπτυγμένο τουριστικά Ηράκλειο, το οποίο λόγω αναλογικά μεγαλύτερου μεγέθους πληθυσμού και έκτασης εμφανίζει, σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμη χαμηλότερους δείκτες κορεσμού.
- Οι δείκτες αυτοί είναι ακόμη πιο ευνοϊκοί, εάν ληφθεί υπόψη η κινητικότητα των τουριστών, με το 55% να διανύει κατά μέσο όρο 500 χιλιόμετρα, κατά την παραμονή του στο νησί.
- Μίγμα Εθνικοτήτων τουριστών εξισορροπημένο ως προς το μίγμα Εθνικοτήτων που επισκέπτονται την Ελλάδα.

- Δείκτη ποιότητας ξενοδοχειακής υποδομής εξισορροπημένο ως προς το μίγμα της Ελλάδας, και σημαντικά υψηλότερο στους Νομούς Ηρακλείου και Λασιθίου, όπου βρίσκεται και η μεγαλύτερη συγκέντρωση πολυτελών ξενοδοχείων της χώρας.

- Μίγμα κατηγοριών ξενοδοχείων, συμπεριλαμβανομένων των ενοικιαζόμενων δωματίων, το οποίο αντιστοιχεί με το μίγμα κοινωνικοοικονομικής διαστρωμάτωσης των πληθυσμών των ανεπτυγμένων χωρών, απ' όπου προέρχεται η συντριπτική πλειοψηφία των τουριστών.

2. Λιγότερο ισχυρά σημεία

- Πολύ μεγάλη συγκέντρωση της τουριστικής δραστηριότητας, περίπου τα 4/5 του συνόλου, στο Βόρειο τμήμα του νησιού, κατά μήκος του Βόρειου Οδικού Άξονα.

- Αντίστοιχα μεγάλη συγκέντρωση των μεταφορικών και ξενοδοχειακών υποδομών στο Βόρειο τμήμα του νησιού.

- Αλλά και στα πλαίσια του Βορείου Άξονα, ιδιαίτερα μεγάλη συγκέντρωση της τουριστικής δραστηριότητας, στον Άξονα Ηρακλείου - Αγίου Νικολάου, στην πόλη του Ρεθύμνου με κατεύθυνση Ανατολικά, και Δυτικά των Χανίων.

- Ανάλογη συγκέντρωση των χρηματοδοτήσεων των οδικών δικτύων στον Βόρειο Άξονα, με 56 δις δρχ. χρηματοδοτήσεις την περίοδο 1994-99 στον άξονα αυτόν, 13 δις δρχ. στους κάθετους οδικούς άξονες που οδηγούν από τον Βόρειο άξονα προς την ενδοχώρα και το Νότιο Τμήμα του νησιού και 2.8 δις δρχ. στον Νότιο Οδικό Άξονα.

- Δυσανάλογα μεγάλη επιβάρυνση του αεροδρομίου του Ηρακλείου με τα 3 /4 του συνόλου των αεροπορικών αφίξεων τουριστών.

- Δείκτες, όπως διεθνή αεροδρόμια προς πληθυσμό και έκταση, δύο και τρεις φορές δυσμενέστερους σε σχέση με την Ρόδο.

- Πολύ μικρή ικανοποίηση με τα σήματα και τις κατευθύνσεις στους δρόμους. Αναλογικά χαμηλή ικανοποίηση υπάρχει και με τις τουριστικές πληροφορίες.

- Το πιο αδύνατο σημείο αφορά την περιβαλλοντική φροντίδα, με ιδιαίτερη έμφαση στο ζήτημα της παρουσίας απορριμμάτων και σκουπιδιών στους κοινόχρηστους χώρους και τις παραλίες.

- Περιορισμένη διατήρηση, σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό απ' ότι σε άλλους σημαντικούς προορισμούς της Ελλάδας και της Νοτίου Ευρώπης, του παραδοσιακού αρχιτεκτονικού χαρακτήρα και του ύφους των πόλεων και της υπαίθρου ή ανάπτυξη ενός νεοπαραδοσιακού ύφους.

3. Ευκαιρίες

Η Κρήτη παρουσιάζει σημαντικές ευκαιρίες περαιτέρω ανάπτυξης του τουρισμού της σε μία σειρά από διαφορετικούς άξονες.

Ο πρώτος άξονας αφορά την αποτελεσματική εκμετάλλευση του σημαντικού ρυθμού ανόδου που παρουσιάζει ο τουρισμός του νησιού. Στα πλαίσια αυτά θα πρέπει να σημειωθούν και τα ακόλουθα:

- Ο υψηλότερος ρυθμός ανάπτυξης μεταξύ των κυρίων νησιωτικών προορισμών, σε συνδυασμό με το υψηλότερο μερίδιο της Ελληνικής τουριστικής αγοράς, τοποθετούν την Κρήτη στην κατηγορία του αστεριού, σύμφωνα με την μήτρα στρατηγικής ανάλυσης του Boston Consulting Group.
- Ο υψηλός ρυθμός ανόδου της Κρήτης, οφείλεται επίσης στο γεγονός ότι βρίσκεται σε διαφορετική φάση του Κύκλου Ζωής της Ανάπτυξης της σαν τουριστικού προορισμού, καθότι η εντατική ανάπτυξη του τουρισμού της ακολούθησε την Ρόδο κατά μία δεκαετία, και την Κέρκυρα κατά δύο δεκαετίες.
- Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, τους χαμηλούς δείκτες κορεσμού της Κρήτης και με την εκτίμηση, ύστερα από δοκιμές προσαρμογής διαφόρων μαθηματικών συναρτησιακών μορφών στα δεδομένα αύξησης του τουρισμού των Ελληνικών προορισμών, ότι ο κύκλος ζωής των Ελληνικών τουριστικών προορισμών ακολουθεί από δεκαετία σε δεκαετία μία ημιλογαριθμική συναρτησιακή μορφή, εκτιμάται ότι ο αριθμός των τουριστών της Κρήτης θα ανέλθει στο τέλος της τρέχουσας δεκαετίας σε τάξη μεγέθους 3,5-4,5 εκατομμύρια ξένους τουρίστες. Αντίστοιχες εκτιμήσεις δίνει και η εκθετικής μορφής συνάρτηση ανά πενταετία.
- Πολύ σημαντικές ευκαιρίες τουριστικής ανάπτυξης των λιγότερο ανεπτυγμένων τουριστικών περιοχών της Ν. Κρήτης.

Απαραίτητες προϋποθέσεις:

- Συστηματικότερη εξέταση της δυνατότητας κατασκευής τρίτου διεθνούς αεροδρομίου που να μπορεί να αποσυμφορήσει αυτό του Ηρακλείου και να εξυπηρετήσει τους Νότιους Προορισμούς.

- Σημαντική Βελτίωση του Νότιου Οδικού Άξονα και των Καθέτων Οδικών Αξόνων.

Ο δεύτερος άξονας αφορά την αποτελεσματικότερη εκμετάλλευση της υπάρχουσας υποδομής. Αυτή μπορεί να επιτευχθεί και με τα ακόλουθα:

√ Αύξηση του επιπέδου των τουριστών που επισκέπτονται το νησί. Περιορισμό αυτής της προσέγγισης αποτελεί το ολιγάριθμο των τουριστών πολύ υψηλού επιπέδου στην κοινωνικοοικονομική πυραμίδα των χωρών τους.

√ **Επιμήκυνση Τουριστικής Περιόδου.** Περιορισμό αυτής της προσέγγισης αποτελεί ότι η συντριπτική πλειοψηφία των τουριστών κάνει το σημαντικότερο μέρος των διακοπών του έτους, στην

διάρκεια του καλοκαιριού. Άρα η εποχικότητα είναι δεδομένη. Το πρόβλημα της εποχικότητας μπορεί, σε έναν βαθμό, να προσεγγισθεί με τις ακόλουθες μορφές τουρισμού:

- Συνεδριακός τουρισμός
- Τουρισμός Κινήτρων
- Σχολικός Τουρισμός
- Φυσιολατρικός τουρισμός
- Άτομα τρίτης ηλικίας
- Εσωτερικός τουρισμός

4. Απειλές

Η μεγαλύτερη απειλή για την μελλοντική τουριστική ανάπτυξη της Κρήτης είναι αυτή της υποβάθμισης του περιβάλλοντος.

- Προς τον σκοπό αυτό θα πρέπει να δοθεί άμεση και ιδιαίτερη σημασία στο αποτελεσματικό καθαρισμό των κοινόχρηστων χώρων και την αποτελεσματική αποκομιδή των απορριμμάτων.
- Θα πρέπει να δημιουργηθεί φορέας καθαρισμού των ακτών και των παράκτιων περιοχών, σε επίπεδο νησιού.
- Θα πρέπει, επίσης, να θεσμοθετηθούν αυστηροί κανόνες αρχιτεκτονικής τόσο των τουριστικών καταλυμάτων, όσο και άλλων οικοδομημάτων. Προς τον σκοπό αυτό θα πρέπει να εξετασθεί η περίπτωση φορέα προστασίας φυσικού τοπίου. Ο φορέας θα ασχολείται κυρίως με την αρχιτεκτονική μορφή και το ύφος των οικοδομημάτων και όχι με άλλα θέματα πολεοδομικής έγκρισης. Η δεύτερη σημαντική απειλή είναι να μην εξελιχθούν οι μεταφορικές και ξενοδοχειακές υποδομές του νησιού με ρυθμούς που να συμβαδίζουν με τους φυσικούς ρυθμούς ανάπτυξης του τουρισμού.
- Προς την κατεύθυνση αυτή, εκτός από τις σημαντικές επενδύσεις σε υποδομές, είναι εξίσου σημαντικό να δοθεί προσοχή σε λιγότερο δαπανηρά σημεία, όπως το σημαντικό πρόβλημα της σήμανσης στους δρόμους, όπου ο χρόνος που εξοικονομεί κανείς από έναν νέο οδικό άξονα μπορεί να απολεσθεί από καθυστερήσεις λόγω απώλειας ή δυσχέρειας προσανατολισμού. Τρίτη απειλή μπορεί να προέλθει από την μη έγκαιρη καταγραφή μεταβολών των τάσεων του Διεθνούς, του Ελληνικού και του Κρητικού Τουρισμού και έλλειψη συνακόλουθων κατάλληλα προσαρμοσμένων ενεργειών και Στρατηγικής Μάρκετινγκ.
- Προς τον σκοπό αυτό απαιτείται η δημιουργία ενός Φορέα Μάρκετινγκ και Προώθησης του Τουρισμού της Κρήτης.
- Απαιτείται, επίσης, η κατ' έτος διεξαγωγή ερευνών αγοράς και Μάρκετινγκ μεταξύ των Τουριστών που επισκέπτονται την Κρήτη.

5. Γενικό Συμπέρασμα

Τα σημαντικά πλεονεκτήματα του τουρισμού της Κρήτης υπερκαλύπτουν οποιεσδήποτε αδυναμίες, και οι περαιτέρω προοπτικές ανάπτυξης είναι από τις πλέον αισιόδοξες του Ελληνικού Χώρου, τόσο ποσοτικά, όσο και ποιοτικά, με την προϋπόθεση ιδιαίτερου σχεδιασμού σε σχέση με τις υποδομές και ιδιαίτερης ευαισθητοποίησης σε σχέση με την διατήρηση ενός από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα, για τον τουρισμό - αυτό του περιβάλλοντος.

Επίλογος:

Η μέχρι σήμερα οικονομική ανάπτυξη ήταν συζευγμένη με αλόγιστη χρήση και υποβάθμιση των φυσικών πόρων, ρύπανση, μεγάλη παραγωγή υγρών και στερεών αποβλήτων και όχι πάντα ισόρροπη ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού. Σήμερα πλέον είναι ορατά τα αποτελέσματα του μοντέλου ανάπτυξης στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές, από τα οποία τα αρνητικά χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης. (Ερήμωση και εγκατάλειψη, αποδυνάμωση του κοινωνικοοικονομικού ιστού, επέκταση της μονοκαλλιέργειας, υπερλίπανση, εκχέρσωση, υπερβόσκηση, μείωση του εξειδικευμένου (σε καλλιεργητικές και γεωργικές πρακτικές) ανθρώπινου δυναμικού κ.λπ. Τα αναγνωρισμένα προβλήματα της ορεινής υπαίθρου μπορούν να αντιμετωπιστούν με αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων αποβλέποντας ταυτόχρονα στην διατήρηση της φυσιολογίας και των ιδιαίτερων αξιών.

Η διαπιστωμένη ποικιλότητα του φυσικού περιβάλλοντος, οι εξαιρετικές βιοκλιματικές συνθήκες, η ιστορική πολυπολιτισμικότητα και η ισχυρή παράδοση αποτελούν ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα των ορεινών μας περιοχών που θεωρούνται από τις πιο μειονεκτικές της Ε.Ε. Η περιοχή συγκροτείται από χωρικές ενότητες επαρκώς διατηρημένες, οι οποίες είναι φυσικά αποθέματα βιολογικής ποικιλότητας και πεδία διερεύνησης νέων πολιτικών (με όρους ισορροπίας - αρμονίας) ως χώροι με παραδοσιακές χρήσεις γης και τρόπους ζωής που εξελίχθηκαν αρμονικά με τη φύση. Το Δίκτυο NATURA 2000 καταλαμβάνει ευρύτατες εκτάσεις στην Δυτική Κρήτη. Από την άλλη υπάρχουν οι περιοχές που δέχονται πιέσεις από τον τουρισμό οι καλλιεργούμενες εκτάσεις και το αρδευτικό σύστημα με τα μεγάλα έργα που έχουν μελετηθεί και υλοποιούνται την τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Είναι λοιπόν απολύτως αναγκαίο να υπάρξει ισορροπία ανάμεσα στην «Ανάπτυξη» και την «Προστασία».

Στη Κρήτη ο τουρισμός είναι μια σημαντική οικονομική δραστηριότητα που κατέχει την κυρίαρχη θέση στον τριτογενή τομέα. Η Κρήτη, από τότε που εμφανίστηκε στην τουριστική αγορά, αποδείχθηκε μια αξιόλογη περιοχή υποδοχής του τουριστικού ρεύματος και γρήγορα καθιερώθηκε ως παραδοσιακός προορισμός οργανωμένου μαζικού τουρισμού. Είναι σε θέση να αναπτύξει ποιοτικό τουρισμό και ν' ανταποκριθεί στην αναπτυσσόμενη ζήτηση για πολιτικά τουριστικά προϊόντα συνδυάζοντας τις πολιτιστικές της ευαισθησίες και τον οικονομικό δυναμισμό του τουρισμού. Μέσα σ' αυτό, το πλαίσιο μπορούν ν' αναπτυχθούν νέες μορφές τουρισμού, όπως: εκπαιδευτικός τουρισμός, μοναστηριακός τουρισμός, συνεδριακός τουρισμός, αθλητικός τουρισμός, αγροτικός τουρισμός, πολιτισμικός τουρισμός, εσωτερικός τουρισμός κ.α..

Και το κράτος και οι πολίτες πρέπει να ευαισθητοποιηθούν για την διάσωση του τουρισμού μας και για να σώσουμε τα όμορφα νησιά της χώρας μας. Δεν φτάνει να κατηγορούν οι πολίτες το κράτος και ο κρατικός μηχανισμός να αναβάλει και να παραμελεί τις υποχρεώσεις του απέναντι στην φύση και τον άνθρωπο. Πρέπει όλοι να συμβάλουν για να έχουμε μελλοντικά μια αειφορική ανάπτυξη του τουρισμού της χώρας μας, που κάθε άλλο παρά καλό μπορεί να κάνει σε οποιονδήποτε από εμάς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **«ΚΡΗΤΗ» παγκρήτιο διμηνιαίο περιοδικό**
- **Περιοδικό «ΧΡΗΜΑ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ»**
- **Περιοδικό «ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ»**
- **«ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ» (ΗΓΟΥΜΕΝΑΚΗΣ, ΚΡΑΒΑΡΙΤΗΣ, ΛΥΤΡΑΣ)**
- **«ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ» ΝΙΚΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΑΚΗΣ**
- **«ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΡΟΥΠΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΑΛΟΥΜΗΣ**
- **Ε.Ο.Τ (ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ)**
- **ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ**
- **Περιοδικό ΕΙΚΟΝΕΣ**
- **Ecocrete.gr**
- **ΣΤΙΓΜΕΣ, το Κρητικό περιοδικό, με σύνδεση στο <http://stigmes.gr> .**
- **cretan-history.gr**
- **europa.eu**
- **naturcert.com**
- **oadyk.gr**
- **wikimedia.com**
- **ec.europa.eu**
- **traveldailynews.gr**
- **web-all.info**
- **chaniablogs.gr**
- **hersonissos.gr**
- **geocities.com**
- **Wikipedia.org**
- **Crete-region.gr**